CASSII.

PROBLEMATA

1562.

I, 1

MEDICAL SOCIETY
OF LONDON

WELLCOME HISTORICAL MEDICAL LIBRARY

ACCESSION NUMBER

PRESS MARK

CASSIUS IATROSOPHISTA

65166/A

De Caſsij editione v. Geſner: Epist. p. 5. 6.
Caſsius hujus auctor Iatroſophiſta fuit, Por=
phyrij magister. v. Harduin: in Plin: II. 494. n.
— Alter erat Caſsius quem Galenus περὶ τό-
πȣς l. 9. c. 4. p. 614—
Caſsius Iatroſophiſta magna celebritate &
in=credibili lucro, ut Plinius testatur Romæ
medicinam ætate Corn. Celsi, a quo ingenio
=ſiſsimus vocatur, exercuit. Mercur: Ars
Gymn: 251. B—
Asclepiades de ulceribus. 44. a.

CASSII IATROSO-
PHISTAE

NATVRA
LES ET MEDICI

NALES QVAESTIONES LXXXIIII.
circa hominis naturā & morbos aliquot, CON-
RADO GESNERO medico Tigurino
interprete, nunc primùm editæ.

EAEDEM GRAECE, LONGE
quàm antehac caſtigatiores, cū Scho
lijs quibuſdam.

HIS ACCEDIT

Catalogus Medi-
camentorum

SIMPLICIVM ET PARABILIVM,
quæ peſtilentię ueneno aduerſantur, quorum &
ueteres & recentiores clariſsimi quique ſcriptores
meminerūt, longè accuratiſsimus, cum breui ijſ-
dem utendi inſtitutione: qualis hactenus à nemi-
ne alio cōſcriptus eſt, authore

ANTONIO SCHNEBERGE-
RO Tigurino, medico.

LONDON MEDICAL SOCIETY

L1

CLARISSIMO VIRO IOHANNI CHENTMANO, medico Torgæ apud Miſenos doctrina & experientia ſummo, Conradus Geſnerus medicus S. D.

CVM ante annos aliquot doctiſsime Chentmane, Græcus Caßij cuiuſdam iatroſophiſtæ Quæſtionum medicinaliũ liber, Lutetiæ excuſus anno 1541 ad mẽ perueniſſet: adeò mihi tum placuit, vt ſtatim in ſermonem Latinum transferre aggrederer quod cum perfeciſſem, paulò pòſt eundem librum, eodem anno quo editus eſt Græcus, Latinè excuſum Hadriano Iunio Hornano interprete, apud bibliopolas reperi. Quare translationem eius, purè quidem & eleganter Latinam, cum mea quod ſtilum attinet multùm inferiore quum contuliſſem, obſeruaui aliquot locos in quibus Caßij ſenſum ipſe mihi magis aſſequutus videbar. Horum quidam alicuius momenti ſunt, plerique nullius aut exigui. Quid autem interſit, cum ex ſcholijs noſtris, tum vtriuſque interpretatione collata, apparebit. Spero

autem doctiſsimum virum Hadrianum, de vtriuſque linguæ ſtudijs optimè promeritum, ſi fortè in hæc inciderit, minimè ægrè laturum. Nam ipſe etiam, non dubito, ſi emendare voluiſſet ſua, præſtare id potuiſſet meliùs quàm ego, tanto præſertim poſt primam editionē tempore: & è noſtris etiam, vt quæ voluerit emendet, non ſolùm ei permitto: ſed beneficij loco ducam ſi candidè id faciat. Porrò cum maiores, quo tempore primum tranſtuleram, occupationes mihi ſub orirentur, trāslationis meæ editionem huc vſque neglexi. Nunc tandem, poſtulante typographo patrueli meo, vt prælo ocioſo aliquid ſuppeditarem, ex ſchedarum mearum aceruo hunc libellum deprompſi: quem propter multa tua & præclara in me beneficia, ſub tuo nomine apparere volui. Adiunxi autem etiam Græcum exemplar, vt conferre liceret cum noſtra translatione, ſi quid alicui dubium videretur: quod eò libentius feci, quoniam & paruus eſt libellus, & dictione Græca pura ac eleganti conſcriptus, & à me plurimis in locis caſtigatus, partim ex emendationibus ad manuſcriptum

codicem, quas Venetijs olim ab eruditiſsimo viro Arnoldo Arlenio Peraxylo nactus fueram, partim ex collatione ad Ariſtotelis & Alexandri Aphrodiſienſis problemata. Id autem Antonio Schnebergero, chariſsimo olim diſcipulo meo, nunc medico apud Sarmatas erudito iuxtà ac fortunato, dedicaui: vt is quoque tanta locorum intercapedine à me remotus, aliquod noſtri monumentum, quod eius in me beneficia merentur, haberet. Cum verò volumen per ſe paruum eſſet, eiuſdem Schnebergeri mei Catalogum ſimplicium medicamentorum, quæ peſtilentiæ aduerſantur, accurratè ſanè ab eo concinnatum, & non ita pridem ad me miſſum, typographus addere voluit, id quod tibi minimè ingratum futurum ſpero, præſertim cum tu quoque de eiuſdem mali præcautione et curatione librum ſanè eruditum antè aliquot annos Germanico ſermone ediderís. Hoc igitur animi & amoris mei, quo te meritò proſequor, clariſsime Chentmane ſignum, & gratitudinis qualecunque argumentum, aut veriùs ſpecimen, boni vt

conſulas: & tantillum munuſculum (ita ſi nominare licet, quod ex gratitudinis officio debetur) non tam ex ipſius magnitudine aut precio, quàm hominis tui longè amantiſsimi animo, pro ſumma humanitate ac liberalitate tua, æſtimare digneris rogo. (σι.

Οὐ γὰρ χρυσὸς ἐμοῖς οὔτ' ἄργυρος ἐν μεγάροι
Χρήματα δὲ ψυχὴ πέλεται καὶ βιβλία μοῦνα.

Doctrina quidem tua illuſtris & virtus eximia, maximè verò ſingularis in me beneficentia, multò maiora merebantur, (quod equidem & lubens agnoſco & profiteor candidè) ſed alijs etiam modis ac ſignificationibus gratitudinis, quanti te faciam, ſi Deus vitam & valetudinem largietur, declarabo aliâs: nec obliuiſcar promiſsi tibi iamdudũ Moſchionis περὶ γυναικείων παθῶν *libri: à cuius editione tum vnicum exemplar nimis corruptum, tum aliæ cauſæ hactenus me impediuerunt. Hunc interea, Caſsiũ dico, ceu arrhabonem & fideiuſſorem, aut (ſi mauis) obſidẽ mitto, donec illum quoq; tibi ſiſtã. VALE, et me ama. Tiguri Heluetiorũ, Ianuarij die XV. Anno Domini M. D. LXII.*

ΚΑΣΣΙΟΥ
ΙΑΤΡΟΣΟΦΙ-
ΣΤΟΥ ΙΑΤΡΙΚΑΙ ΑΠΟ-
ρίαι καὶ προβλήματα φυσικὰ
περὶ ζώων παθῶν.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΣ ΕΝ
ὑγιεινοῖς.

τῶν δ' ἐλευθερίων τεχνῶν ἰατρική, τὸ μὲν
γλαφυρὸν καὶ περιττὸν καὶ ἐπιτερπὲς, οὐδε-
μιᾶς ἐνδεέστερον ἔχει: Θεωρικὸν δὲ
μέγα τοῖς φιλομαθοῦσι, τὴν σω-
τηρίαν καὶ τὴν ὑγείαν.

ΚΟΝΡΑΔΟΣ ΓΕΣΝΗΡΟΣ ΑΝΤΩνίῳ Νιφορείῳ, ἢ Συνεβοργύῳ Γερμανιστὶ λεγομένῳ, ἰατρὸς ἰατρῷ εὖ πράττειν.

Τὰ τοῦ Κασσίου ἰατροσοφιστοῦ προβλήματα, βέλτιστε Ἀντώνιε, πάλαι μὲν ἐκτετύπωται ἐν Ἑλβετίᾳ, πολλῶν δὲ σφαλμάτων γέμοντα. Ταῦτα ἐγὼ πρὸ ἐνιαυτῶν ἤδη πολλῶν διωρθωμένα παρ' ἐμοῦ, ἀμεληθέντα δὲ ἐν ἄλλοις τοῦ μυείοις, αὐτὸν τινὶ νῦν πρῶτον τῷ τυπογράφῳ συγχωρήσας, προσφωνεῖν σοι ἔγνωκα. εἰ γὰρ καὶ μὴ παρ' ἐμοῦ συγγέγραπται ταῦτα, ἀλλ' ὅμως ἡ διόρθωσις, πῆ μὲν ἐκ παλαιοῦ τινος ἀντιγράφου, πῆ δὲ ἐκ τῶν τοῦ Ἀριστοτέλους τε καὶ Ἀφροδισιέως προβλημάτων παρεξετάσεώς μοι γενομένη, οὐκ ἀπονητὶ τετέλεσται. Μικρὸν δέ τι καὶ τοῦτο. ἀλλὰ σύ μοι ἤδη γηράσκοντι ἅμα, καὶ πλείσταις ἀεὶ ἀσχολίαις ἐνεχομένῳ, συγγνώμην ἕξεις, εἰ πλεῖστα ὀφείλων, μικρότατα καταβάλλω. Τάχα γὰρ, ἄν περ γε Θεὸς τὴν ζωήν μοι μακροτέραν χαρίσαιτο, ἄλλοτε καὶ ἄλλα πέμψω· καὶ εἰ μὴ

γε ἅπαξ, ἀλλὰ κατακερματίζων πως διαλύσω τὸ χρέος. ἐν δὲ τῷ παρόντι καὶ ταῦτά γε, οἷα δή ποτε, ἀποδοχῆς σοι ἄξια φανήσεσθαι ἐλπίζω· καί ποτε πρὸς τὴν αὐτῶν ἀνάγνωσιν τρεπόμενόν σε, μνήμην ἐμοῦ διατηρήσειν· ὥσπερ κἀγὼ σοῦ ἐνθάδε, ἐν τῇ διασημοτάτῃ τῶν ἐν Ἐλβεκίοις πόλεων Τιγύρῳ, κοινῇ ἡμῶν πατρίδι· ἐν ᾗ καὶ τὸ γένος σου ἔνδοξόν ἐστι, καὶ σύ ποτε παῖς παρ' ἐμοὶ Λατίνων τε καὶ Ἑλλήνων τὰς παλαιὰς γλώττας, ἅμα τε τὰ τῆς ἰατρικῆς στοιχεῖα, εὐφυέστατα ἔμαθες, καὶ περὶ τὴν τῆς κατὰ τέχνην ὕλης (μάλιστα δὲ τῆς φυτικῆς) γνῶσιν ἐπιμελέστατα διέτριβες. μετὰ ταῦτα δὲ ἐν Βασιλείᾳ, καλλίστῃ τε καὶ μεγίστῃ Ἐλβεκίων πόλει, τὴν ἡμετέραν τέχνην ὑπὸ διδασκάλοις ἀρίστοις μετελθών, εἰς Σαρματίαν, (οὐ κατὰ τύχην τινὰ οἶμαι, ἀλλ' εἱμαρμένην) ἐξεδήμησας. καὶ πάλιν μετὰ χρόνον οὐ πολὺν εἰς τὸ τῶν Κελτῶν Μομπέλιον ἀφίκου, κατὰ τὴν ἔσω θάλατταν πόλιν, τὴν ἐπὶ τῇ ἰατρικῆς τέχνης ἐν αὐτῇ διδασκαλίᾳ εὐκλεεστάτην. μαρτύριον δ' ἐντεῦθεν κάλλιστον, τῆς προκοπῆς σου καὶ ἀρετῆς ἄξιον, ἀπενεγκάμενος, εἰς Σαρματίαν ἐπαν

ἦλθες

ἦλθον: ἧς μέρη πολλά, ὡς καὶ τὴν παρωκεανίτιδος Γερμανίας, διελθών, ἅμα τε τὴν τέχνην ἐπιτηδεύσας ἀεί, καὶ πολλήν γε τοῖς λόγοις τὴν πεῖραν προσθείς, ἰατρὸς ἤδη ἄριστος καὶ κομψότατος, ἐν βασιλικῇ πόλει τῇ Κρακοβίᾳ τὸ νῦν διατρίβων, παρὰ Σαρμάταις τε καὶ τοῖς ἔξω ἀκούεις. Ἐν τούτῳ δὲ πολλὰ ἰδών, καὶ πολλὰ μαθὼν πολλαῖς ἐν χώραις, οὐκ ὀλίγα γε τούτων, [ζώων τε καὶ φυτῶν σπανιωτέρων, καὶ ἄλλων τινῶν ἰδιότητας,] ἐλευθερίως τε καὶ εὐγνωμόνως ἐμοὶ χαριτάμενος, τοῖς λογιωτάτοις σου πρός με γράμμασιν ἐξηγήσω. ἔνια δὲ καὶ δωρούμενος, (ζώων δορὰς Σαρματικῶν καὶ Σκυθικῶν, κέρατα, σκέλη, χηλάς, φυτά τε, καὶ ζωγραφίας τινάς, καὶ ἄλλα) πολλάκις πρὸς ἐμὲ πέμπων διετέλεσας, εἰδώς με ὡς μάλιστα τῇ τούτων γνώσει τε καὶ θέᾳ τερπόμενον. Τοσούτων οὖν παρά σου εὐεργετημάτων τυχών, ἠβουλόμην κἀγὼ ποιόν τι τῆς ἐμῆς πρός σε γνώμης, φιλίας τε καὶ εὐχαριστίας ἐπίδειγμα ποιεῖσθαι· καὶ τοῦτο γε δημοσίᾳ· ὥστε καὶ τοὺς συγχρόνους ἡμῖν, καὶ τοὺς ἐπιγενεστέρους τάχα ποτέ, τήν τε καθ᾽ ἡμᾶς φιλίαν, καὶ ἑκατέρου, πρὸς τὴν ἡμετέραν τὴν βιωφελεστάτην

τεχνῶν, σπουδαιοτάτην ὁρμὴν,) ἣν καὶ σὺ ἤδη ταῖς ἐκδοθείσαις σοι βίβλοις ἐπεδείξω) καλῶς γινώσκειν. Ἔρρωσο.

Οὖλέ τε καὶ μάλα χαῖρε φίλη κεφαλὴ περὶ
πάντων.

Ἀντὶ φίλει δὲ φιλοῦντα, Θεὸς δέ τοι ὄλβια
δοίη.

Ἐν Τιγύρῳ. Γαμηλιῶνος εἰκοστῇ τρίτῃ, ἔτους κυριακοῦ αφξβ.

ΤΑ ΚΑΣ-

ΤΑ ΚΑΣΣΙΟΥ
ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ.

Διὰ τί τὰ στρογγύλα ἕλκη, δυσαλθέστερα καθέστηκε τῶν ἄλλων; Οἱ μὲν οὖν Ἡροφίλειοι τὴν αἰτίαν ἀποδεδώκασι, γεωμετρικῇ χρώμενοι ἀποδείξει. φασὶ γάρ, ὅτι τὰ κυκλικὰ σχήματα τῶν ἑλκῶν, μικρὰ μὲν φαίνεται τῇ περιοχῇ· οὐ τοιαῦτα δ' ἐστὶν, ἀλλ' ἔχει τῇ δυνάμει μείζονα τὰ ἐμβαδὰ, ἤπερ φαίνεται. τὸ μεῖζον δὲ πλείονος χρόνου δεῖται πρὸς τὴν ἐπούλωσιν. ὥστε εἰκότως τὰ τοιαῦτα ἕλκη φαίνεται δυσαλθῆ, ἐπεὶ καὶ μικρὰ φαίνεται. κατὰ δὲ τὸ ἀληθὲς, οὐχ οὕτως ἔχει, ἀλλ' ἐστὶ μείζονα. Τοῦτο δὲ περικειμένως διεκρούσατο Ἀσκληπιάδης. εἴ τις στρογγύλου ἕλκους ὑποκειμένου, ἐπιδιέλῃ τὰ παρακείμενα σώματα, ὥστε ἐκ τῆς ἐπιδιαιρέσεως γενέσθαι ἐπιμηκέστερον τὸ σχῆμα τοῦ ἕλκους, θᾶττον ἂν γένοιτο ἡ ἐπούλωσις. τοῦτο δ' ἐναντίον ἐστὶ τῷ Ἡροφίλου ἀρέσκοντι. εἰ γὰρ τὸ μέγεθος τοῦ ἕλκους, ὥς αὐτοί φασιν, αἴτιον γίνεται τῆς δυσθεραπευσίας, ἐχρῆν τοῦ αὐτοῦ ὑποκειμένου μεγέθους, καὶ ἑτέρου προσγινομένου ἐκ

τῆς ἐπιδιαιρέσεως, μᾶλλον γίνεσθαι δυσιατότερα ταῦτα τὰ ἕλκη. Αὐτὸς δὲ ὁ Ἀσκληπιάδης τοιαύτην ἀποδίδωσιν αἰτίαν. φησὶ γὰρ ὅτι ἐπὶ παντὸς πράγματος, ὡς σύμφυτόν ἐστι τὸ κινεῖσθαι. ἡ οὖν σφοδρὰ κίνησις γίγνεται ἐκ τῶν κατ' αὐτὰ ἀρχῶν. ἀρχὰς δὲ λέγει τὰ μέσα τῶν κινουμένων. ὑποδείγμασι δὲ χρῆται πρὸς σαφήνειαν, τῇ τε τῶν ποταμῶν κινήσει, καὶ τῇ τοῦ πυρός. ὡς γὰρ ἐπὶ τούτων μάλιστα κινεῖται καὶ σφοδρότερον τὰ μέσα, οὕτω συμβαίνει καὶ ἐπὶ τῶν ἑλκῶν. οἷον τί ἐστι τὸ λεγόμενον: ἐπεὶ τῶν ποταμῶν ἐπὶ τοῦ πλεονάζοντος μέρους, σφοδροτέρα γίνεται ἡ κίνησις. πλεονάζει δὲ δηλονότι τὸ μέσον ἐν αὐτοῖς. ἐκεῖ γὰρ μάλιστα συντρέχει τὸ πλέον. ὁ δ' ὅμοιος λόγος καὶ περὶ τῆς φλογὸς τοῦ πυρός. κατὰ γὰρ τὸν μέσον μάλιστα τόπον, σφοδρότερον κινεῖται αὕτη, οὕτως ὡς καὶ πολλάκις προαναπηδᾶν κατὰ τοῦτο τὸ μέρος τὴν φλόγα.

οὕτως * ἐπεὶ οὖν καὶ τὰ στρογγύλα ἕλκη, καθότι αὐτὰ ὥσπερ συνῆκται, καὶ οἷον εἰς μέσα ἐστὶ κατὰ πᾶν μέρος, διὰ τοῦτο συμβαίνει σφοδροτέραν τὴν κίνησιν ἐπ' αὐτῶν γίγνεσθαι. κίνησις δὲ γίγνεται δηλονότι ὄγκων τινῶν φυσι-

κῶς

κῶς φερομένων ἐπὶ τὰ ἔξω διὰ τῶν πόρων,
καὶ τῇ σφοδρᾷ τούτων προόδῳ συμβαίνει
ἀνακρούεσθαι τὴν ἐπούλωσιν. Ῥητέον δὲ πρὸς
τοῦτο, ὅτι εἰ τῶν ὄγκων ἡ σφοδρὰ κίνησις ἐ-
πὶ τὸ ἔξω, αἰτία γίγνεται τοῦ εἶναι τὰ τοιαῦ-
τα ἕλκη δυσαλθῆ, ἐχρῆν μάλιστα τοῦτο συμ-
βαίνειν ἐπὶ τῶν ἀκμαζόντων, καὶ ἐκ * τούτων αὖ τούτου
συμβαίη ἕλκη ἐπ' αὐτῶν τὰ τοιαῦτα. ἐπὶ γὰρ
τούτων μάλιστα εἰσὶν ὀξυκίνητοι οἱ ὄγκοι, καὶ
πολλοὶ τῷ πλήθει: ἐπὶ δὲ τῶν γεγηρακότων
ὀλίγοι τέ εἰσι, καὶ νωχελεῖ τῇ κινήσει χρῶνται:
καὶ ἐπίπαν ἐπὶ τούτων δυσαλθέστερα τὰ
τοιαῦτα τῶν ἑλκῶν γίνεται. Ῥητέον οὖν † ὅτι Aliâs additur μᾶλλον
ἐπὶ μὲν τῶν κατὰ οἱονεὶ ἐγγώνιον σχῆμα συνι-
σταμένων ἑλκῶν, συμβαίνει τὴν ἐπούλωσιν
θᾶττον γίνεσθαι, διὰ τὸ ὑγιῆ σώματα μᾶλ-
λον εἶναι ἀλλήλων πλησίον, καθὸ μάλιστα οἱο-
νεὶ γωνία γίνεται τοῦ ἕλκους. τὰ δὲ ὑγιῆ, οὐχ
ὡς ἔτυχε, συμβάλλεται τῇ ἐπουλώσει. καὶ δῆ- Hadrianus legit,
λον τοῦτο, ἐκ τοῦ μᾶλλον εἶναι δυσιατότερα, ἔχον- τὰ δοκοῦν
τα παρακείμενα σώματα, † τὰ δοκοῦντα τα μὲν ὑ-
οὖν ὑγιῆ, πεπονθότα. * ἐπειδὴ τῶν στρογγύ- γιῆ, πε-
λων τὰ ὑγιῆ σώματα πανταχόθεν ἐπίσης πονθότα
ἀφέστηκε τῶν ἑλκῶν, καὶ πλέον, ἢ τῶν κατὰ δέ.

σχῆμα τὸ ἐγγώνιον γινόμενον. ὥσπερ ἐπὶ κύκλου εἰ λάβοιμεν ἐκ βραχέως διαστήματος σημεῖα τινὰ, καὶ ἐπιζεύξοιμεν εὐθεῖαν κατὰ τὰ

Aliâs τριγώνου

σημεῖα, καὶ ὁμοίως ἐφ' ἑτέρου * τριγωνίου αὖ οὕτω τύχῃ, καὶ ἐπιζεύξοιμεν βραχὺ ἀπὸ τῆς γωνίας διαστήσαντες, εὑρίσκεται μείζων ἡ ἐν τῷ κύκλῳ ἐπιζευχθεῖσα εὐθεῖα. οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν στρογγύλων ἑλκῶν, καὶ τῶν μὴ τοιούτων ἔχει ὡς ἔφαμεν. διὰ τοῦτο συμβαίνει ῥᾳδίαν τὴν ἐπούλωσιν γίγνεσθαι ἐπὶ τῶν κατὰ γωνιῶδες σχῆμα γινομένων, διὰ τὸ τὰ ὑγιεινὰ σώματα μᾶλλον εἶναι πλησίον ἀλλήλων, καὶ συμβάλλεσθαι ταῦτα τῇ ἐπουλώσει. ὅθεν καὶ ὡς ἐπίπαν ἀπὸ τῶν ἄκρων ἄρχεται ἡ ἐπούλωσις· καθὸ μάλιστα συνεργεῖ ἀπὸ τῶν παρακειμένων ὑγιεινῶν σωμάτων· ἐπὶ δὲ τῶν στρογγύλων, διὰ τὸ πανταχόθεν ἐπίσης ἀφεστάναι τὰ ὑγιεινὰ ἀλλήλων, καὶ μὴ δύνασθαι συναιρεῖσθαι τῇ ἐπουλώσει, μὴ ῥᾴδιον γίνεσθαι ταύτην.

β'. Διὰ τί ἐπιτήδεια, τὰ ἄκρα μέρη τοῦ σώματος, πρὸς νομὴν, ὁμοίως καὶ τὰ κοῖλα; Ἢ ἐπειδὴ ἡ νομὴ, νέκρωσίς τις ἐστὶ καὶ σῆψις: εὐπερίψυκτα δὲ τὰ ἄκρα δι' ἔνδειαν ὕλης, ὡς διὰ τοῦτο τὴν νέκρωσιν ὑπομένειν· τὰ δὲ

κοῖλα

κοῖλα, διὰ τὸ πλεονάζειν ἐν αὐτοῖς ὕλην ὑγρὰν, καὶ διὰ τοῦτο τὴν σῆψιν ὑπομένειν.

γ. Διὰ τί ὑγιαζομένων τῶν ἑλκῶν καὶ † λε πληρουμένων τῶν φλεγμονῶν, κνησμοὶ γίνονται; ῥητέον, ἐπειδὴ ἐπικρατεῖ τότε τὸ οἰκεῖον. ἐπικρατοῦν δὲ τοῦτο, τὸ ἀνοίκειον ἀπελαύνει ἐκ τοῦ βάθους. ἡ φύσις δὲ ἥδεται χωριζομένου τοῦ ἀνοικείου. λε παυομένων *Aphrodiſ.*

δ. Διὰ τί ἐπὶ τῶν ὑδρωπικῶν δίψα γίνεται, καὶ τοι πολλοῦ τοῦ ὑγροῦ ὑποκειμένου; ῥητέον ὅτι ἡ ὄρεξις αὕτη γίνεται κατ᾽ ἐπιζήτησιν τοῦ κατὰ φύσιν ὑγροῦ, οὐ τοῦ παρὰ φύσιν. τὸ δὲ παρακείμενον ἐπὶ τούτων, παρὰ φύσιν ἐστί· γίνεται δὲ ἡ ἀνάπαυλα τῆς ὀρέξεως, παρατιθεμένου τοῦ κατὰ φύσιν ὑγροῦ. Ἢ ὅτι οὐκ εἰς δεομένους πόρους τὸ κατὰ φύσιν ὑγρὸν μερίζεται, ἀλλ᾽ ἔξω διωθεῖται· διψῶσιν οὖν ὡς μὴ πιόντες.

ε. Διὰ τί μὴ ὄντες ἐν δίψει, εἰ παραβάλλοιμεν πρὸς λουτρὸν, προσγίνεται τὸ διψᾶν· καὶ ἀνάπαλιν, εἰ ἐν δίψει ὄντες, παύεται τὸ δίψος; Ὅτι τὸ δίψος γίνεται κατὰ ξηρότητα. εἰ οὖν διψῶντες προσβάλλοιμεν τὸ λουτρὸν, τὸ σῶμα, διὰ τὸ μετέχειν ζωτικῆς δυνάμεως αὐτὸ, οἷα-

θεῖ ἐπισπᾶται διὰ τῶν τῆς ἐπιφανείας πόρων τὸ ὑγρόν. καὶ οὕτω συμβαίνει ὑγραίνεσθαι τὸ βάθος, ἐξ οὗ μάλιστα γίνεται τὸ δίψος. ἐπὶ δὲ τῶν μὴ διψώντων καὶ περιβαλλόντων τὸ λουτρόν, ὑπόκειται ὑγρὸν ἐν τῷ σώματι, καὶ περιίεται τοῦτο διὰ τῶν ἱδρώτων, διὰ τὸ μὴ ἀντιποιεῖσθαι ὑγρασίας.

ς΄. Διὰ τί ἐπὶ τῶν ἧπαρ ἢ σπλῆνα ἢ πνεύμονα παθόντων, ἐπὶ τὸ πεπονθὸς ῥᾴων ἡ κατάκλισις; καὶ μὴν ἐχρῆν ἐπιθλιβομένων τῶν μορίων σφοδρύνεσθαι τὰ ἀλγήματα· ἀλλὰ ῥητέον ὅτι ἐπὶ τὸ ἐναντίον εἰ γένοιτο ἡ κατάκλισις, ὡς ἐκκρεμασμός τις γίνεται. ἐκκρεμαμένων δὲ τῶν πεπονθότων, μείζων ἡ ἀντίληψις γίνεται.

Aliâs ἐκκρεμῶν δὲ ὄντων τῶν

ζ΄. Διὰ τί ὡς ἐπίπαν ἐν τοῖς παροξυσμοῖς τὰ ἄκρα περιψύχεται; Ὅτι ἐφ᾽ ὧν ἡ ἀρχὴ τῆς κινήσεως γίνεται, ἐπ᾽ ἐκεῖνα συντρέχουσιν αἱ ὗλαι. ἡ δὲ ἀρχὴ τῆς κινήσεως, ἐν τῷ βάθει τῶν μέσων. εἰκὸς οὖν ἐπὶ τοῦτο τὸ μόριον συντρεχούσης τῆς ὕλης ἐκ παντὸς μέρους τοῦ σώματος, ἀποσυλᾶσθαι καὶ τὰ ἄκρα τῆς περιεχομένης ἐν αὐτοῖς ὕλης, καὶ φέρεσθαι ἐπὶ τὸ μέσον. ἀποσυληθέντα δὲ ἐκεῖνα, καὶ ἐν ἐνδείᾳ

τῆς

περὶ ὕλης γινόμενα, τὴν περίψυξιν ὑπομένει.

ν΄. Ἡ ἡδονή, ὥσπερ διάχυσις καὶ ἄνεσις τοῦ σώματός ἐστι. καὶ τοῦτον τρόπον τινὰ αὐτὴ ἡ αἴσθησις παρεγγυᾷ. δῆλον δὲ ὅτι καὶ ἡ ἡδονὴ γίνεται, ὕπνου γινομένου. καὶ τοῦτο ἡ πεῖρα μαρτυρεῖ· καὶ ὁ ποιητής, ἐν πολλοῖς νήδυμον αὐτὸν ὀνομάζων, ὡς ἂν ἡδονῆς παρεκτικόν. Εἰ τοίνυν ἡ ἡδονή, διάχυσίς ἐστι τοῦ σώματος, ταύτην δὲ ἀπεργάζεται ὁ ὕπνος, τί οὐ χαλαστικὸν μᾶλλον φαμὲν τὸν ὕπνον, ἤπερ πυκνωτικὸν ὡς οἴονται οἱ μεθοδικοί; ἀλλὰ καὶ ἡ διὰ σκάφης αἰώρα χαλαστική ἐστι, καὶ τὸ παραλαμβάνεσθαι ταύτην ὑπνώδεις πως γίνονται, καταφερόμενοι μεθ' ἡδονῆς τινός· ὥστε καὶ ἐκ τούτων ἐστὶ συμβαλεῖν ὅτι ἄρα μᾶλλόν ἐστι * χαλαρὸς ὁ ὕπνος, ἤπερ ἐφεκτικός. Ἡ πρὸς τοῦτο ῥητέον ὅτι οὐ πάνυ συμβεβηκός ἐστι τοῦ ὕπνου, ἡδονή, ἀλλὰ συμβαίνει τούτου γινομένου, τὴν ἡδονὴν γίγνεσθαι διὰ τὸ τὰ σώματα εἰς τὸ οἰκεῖον ἀποκαθίστασθαι κατάστημα, οἱονεὶ ὑφιεμένου τοῦ κόπου ἐκ τῶν ἐνεργειῶν τῶν ἐν τῇ ἐγρηγόρσει. ὅτι δὲ οὐ πάντως ἡ ἡδονὴ γίνεται διὰ τὴν διάχυσιν τῶν σωμάτων, ἐντεῦθεν ἔστιν εὑρεῖν. ἡ δίψα μετὰ ξηρότητος γίνεται. ἡ δὲ ξηρότης πύκνωσιν ἀπεργάζεται.

Aliâs χαλασικός.

διψῶντος οὖν δηλονότι εἰ προσενεγκοίμεθα ὕδωρ ψυχρὸν, ἡδόμεθα σφόδρα, καίτοι τῆς προϋποκειμένης πυκνότητος ἐπιτεινομένης ἐκ τῆς μίξεως τοῦ ψυχροῦ. καὶ ὥσπερ τὸ ψυχρὸν οὐ λέγομεν εἶναι *χαλαρὸν, διὰ τὸ ἡδονὴν ἐμποιεῖν τοῖς σώμασιν· οὕτως οὐδὲ τὸν ὕπνον ἂν εἴποιμεν χαλασικὸν, ἐπειδὴ ἡδονῆς γίγνεται ποιητικός. γίγνεται γὰρ, ὡς ἔφαμεν, ἡ ἡδονὴ, διὰ τὴν εἰρημένην αἰτίαν. Ἡ δὲ διὰ τοῦ σκάφους αἰώρα, διαφορητικὴ μὲν εἶναι δύναται τῶν παχυμερῶν σωμάτων· τοῦ δὲ αἰσθητικοῦ πνεύματος πυκνωτικὴ, ἐπιθολοῦσα αὐτὸ καὶ συστέλλουσα διὰ τὴν ἀκινησίαν τῶν λοιπῶν ὑλῶν. συστελλομένου δὲ τούτου, ὕπνον ἐπιγίνεσθαι συμβαίνει. καὶ οὐ δεῖ θαυμάζειν, εἰ ἡ αὐτὴ αἰώρα διαφορεῖ μὲν τὸ σῶμα, πυκνοῖ δὲ (ὡς ἔφαμεν) τὸ αἰσθητικὸν πνεῦμα. ὥσπερ γὰρ τὸ θερμὸν ὕδωρ, ἀνίησι μὲν τὰ ἡμέτερα σώματα· εἰ δὲ περιχυθείη πυρὶ, σβέννυσι τοῦτο· οὕτω καὶ ἡ αἰώρα τῶν ἐναντίων ἐστὶ ποιητική. καὶ πολλὰ ἄν τις εὕροι τὰ ἐναντία ἀποτελεῖν δυνάμενα.

Alias χαλασικόν

θ'. Διὰ τί ἐπὶ τῶν ἐν τῇ κεφαλῇ τραυμάτων, διαιρέσεως γινομένης ἐπὶ τοσοῦτον ὥστε καὶ μήνιγγα γυμνωθῆναι, καὶ περιγεγονότων τῶν πε-

πονθό-

πονθότων, καὶ λοιπὸν εἰς ἀπούλωσιν ἐλθόντων τῶν τραυμάτων, σπασμὸς ἔσθ' ὅτε ἐπιγίνεται, ὥστε καὶ ἀπόλλυσθαι τοὺς τοῦτο παθόντας; Ρητέον οὖν ὅτι φυσικῶς πάλλοντος τοῦ ἐγκεφάλου, συμβαίνει τὴν μήνιγγα προσρίβεσθαι τοῖς ὀστέοις τοῖς περικειμένοις, ἀφ' ὧν ἐκομίσθη τὰ ἀφαιρεθέντα, καὶ προσριβομένην ἀνελκοῦσθαι· ἀνελκώσεως δὲ γινομένης, καὶ ῥυπωθείσης, καὶ μὴ δυναμένης τῆς ὕλης ἐκείνης τῆς συλλεχθείσης ἐκ τῆς ἑλκώσεως, διαπνευσθῆναι (διὰ τὸ ἤδη σαρκοφυῆσαι τὰ ἐπικείμενα σώματα, ἅμα καὶ διὰ τὸ εἶναι πυκνοτέραν τὴν γινομένην οὐλὴν) χωρεῖν ταύτην (λέγω δὲ τὴν συλλεχθεῖσαν ἐκ τῆς ἑλκώσεως ὕλην) ἐπὶ τὰ κύρια μέρη τοῦ ἐγκεφάλου, καὶ θλῖψιν ἀπεργάζεσθαι· ὥστε καὶ τὸν σπασμὸν ἐπακολουθεῖν, μὴ δυνηθεισῶν τῶν ὑλῶν * διαπνεῖσθαι, περὶ τὴν οὐλήν, *Aliâs* διαπνεῦσαι,
σάρκωσιν παρὰ φύσιν οὖσαν, σκληρὰν γίγνεσθαι.

ι. Πάντη τοῦτο παρατετήρηται, ὅτι τραυμάτων περὶ κεφαλὴν γινομένων * τοι- Τοσούτων
ούτων, ὡς καὶ ὀστῶν διαίρεσιν γίνεσθαι, ἐπικινδυνώτερα μὲν τὰ περὶ τὴν κορυφὴν καὶ βρέγμα· ἐλθόντα δὲ εἰς ἀπούλωσιν, εὐιατότερα

τυγχάνῃ τῶν περὶ τὸ ἰνίον συστάντων τραυμάτων· ῥητέον ὅτι κυριώτερα τὰ περὶ τὸ βρέγμα μέρη ὄντα, λεπτὴν ἔχει τὴν * ὑποκειμένην μήνιγγα· καὶ εἰκὸς διὰ τοῦτο ἐπικίνδυνον εἶναι τὸ μέρος· πρὸς δὲ ἀπούλωσιν ἐλθόντα, εὐιατότερά ἐστιν, ἐκ τῆς τῶν κυριωτέρων μερῶν συνεργείας σφοδροτέρας γινομένης· τὰ δὲ περὶ τὸ ἰνίον ἀκινδυνώτερά ἐστι, διὰ τὸ τὴν ὑποκειμένην τοῖς τόποις μήνιγγα, σαρκώδη εἶναι· δυσιατότερα δὲ, τῷ μήτε συνεργείας τοιαύτης τινὸς τυγχάνειν, ἀλλὰ μὴν καὶ σύνοδον γινομένην ἀναξηραίνειν τὰ μέρη.

* ἐπικείμ.

ιά. Ἔτι καὶ τοῦτο παρατετήρηται, ὅτι ἐφ᾽ ὧν τὰ αὐτὰ τραύματα περὶ τὴν κεφαλήν ἐστιν, ἐὰν συμβαίνῃ αὐτομάτως λυθῆναι τὴν κοιλίαν, θάνατος ἐπιγίνεται· εἰ δὲ λόγῳ, * τὴν τῆς σωτηρίας πρόνοιαν ὑποφαίνῃ. Ὅτι ἐὰν μὲν αὐτομάτως ἡ γαστὴρ ὑπεξέλθοι, ἐκ τῆς κεφαλῆς τὴν ὑπόστασιν ἔχουσα διὰ τὸ πάθος, κίνδυνον ἀπειλεῖ, τοῦ πάθους περιγιγνομένου τῆς φύσεως. ἐὰν δὲ λόγῳ τῆς διαίτης εἴη αὐτὴ ἐξυγρανθεῖσα, λεπτοποιουμένης τῆς ὕλης, καὶ ἐπὶ τὰ κάτω μέρη συνδιδομένης, μένει τὰ περὶ τὴν κεφαλὴν μέρη ἀνενόχλητα· καὶ οὕτω μηδενὸς βά-

* *Alias* τῆς διὰ τὴν σωτηρίαν προνοίας. *lego* εἰ δὲ λόγῳ τῆς διαίτης, τὴν τῆς, &c.

ροῦς συνεδρεύοντος, εὐίατα γίνεται.

ιβ΄. Διὰ τί ἡ ἐκ τοῦ ἀνθρακιᾶς θέρμη ὡς ἐπίπαν κεφαλαλγίας ἐστὶ ποιητική, ἡ δὲ τῶν ξύλων οὐ τοιαύτη; Ὅτι ἡ μὲν ἀπὸ τῶν ἀνθράκων ὑπερβάλλουσα θέρμη πυκνοῖ κατά τινα θερμότητα. ἡ δὲ ἐκ τῶν ξύλων, ἔχει καὶ ἰκμάδα τινὰ, ἥτις δηλοῦται καὶ ἐξ αὐτοῦ τοῦ καπνοῦ. ὁ γὰρ καπνὸς, ὁ ἐν τοῖς ξύλοις ὑγρασίας ἐστὶ δηλωτικός. δεῖ δὲ τοὺς ἄνθρακας σβεννύειν ἐν οἴνῳ ὀλίγῳ, ἵνα ἐκ τούτου μὴ παρακολουθῇ αὐτοῖς ἡ γινομένη ἐξ αὐτῶν βλάβη.

ιγ΄. Διὰ τί ἐπὶ τῶν θαλαττουργῶν μάλιστα ὑδατιπολάζει τὰ πτερύγια; γίνεται μὲν γὰρ καὶ ἐν ἄλλοις· ὑδατιπολάζει δὲ ἐπὶ τῶν κατὰ θάλατταν ἐργαζομένων. Ῥητέον οὖν ὅτι διαφοραὶ πτερυγίων εἰσὶ δύο. ἢ γὰρ γίνεται, ὅτε μὲν τῆς ὑποκειμένης περὶ κανθῷ τοῦ ὀφθαλμοῦ κατὰ φύσιν σαρκὸς ἐπεκτεινομένης, ἢ ἐκ συναυξήσεως· ὅτε δὲ, τοῦ λεπτοῦ καὶ περιτεταμένου ὑμένος περιτυλουμένου καὶ ἐξοιδαίνοντος. ἔστι δὲ οὗτος ἐπὶ μὲν ἀνθρώπων δυσόρατος δι' ὑπερβάλλουσαν λεπτότητα. ἐπὶ δὲ ζώων καὶ μάλιστα ἀρνειῶν ἐκδηλότατος, παχύτερος ὑπάρχων· ὁ μὴν ἐπ' ἀνθρώπου. οὗτος

Aliâs ἄνα βιβρωσ. τοίνυν ἐκ τῶν θαλαττίων ἀτμῶν δριμυτέρων ὄντων * ἐστὶ βιβρωσκόμενος, καὶ τύλωσιν μετὰ φλεγμονῆς ἀναδέχεται, ὡς ἐκ τούτου παχυνθὲν τὸ τοῦ πτερυγίου πάθος ὑφίστασθαι. ἰστέον δὲ, ὅτι δύο διαφοραί εἰσι πτερυγίων: καὶ τὰ μέν ἐστι προσηρτημένα: τὰ δὲ ὥσπερ συμπεφυκότα.

ιδ'. Διὰ τί αἱ μονοπάθειαι τῶν ὀφθαλμῶν στραγγότεραί εἰσιν; ἢ ὅτι τοῦ ἑτέρου κατὰ φύσιν διακειμένου καὶ κινουμένου φυσικὴν τινὰ κίνησιν, συγκινεῖται καὶ ὁ πεπονθὼς, διὰ τὸ ἐκ μιᾶς βάσεως αὐτῶν τὴν φύσιν εἶναι: καὶ διὰ τοῦτο τῇ συγκινήσει παροξύνει τὸν πεπονθότα; χρεία γὰρ ἠρεμίας ἐστὶ τῷ κάμνοντι. ἀμφοτέρων δὲ κατὰ τὸ αὐτὸ παθόντων, μετριώτερον γίνεται πάθος. ἅμα γὰρ ἑκάτερος ἠρεμεῖ καὶ οὐ παροξύνεται. καὶ οὕτως ἐκ τῆς ἠρεμίας ῥώμη ταχεῖα γίνεται.

ιε. Διὰ τί ἐπ' ἐνίων ὀφθαλμιασάντων πυρετὸς εἰ ἐπιγίγνοιτο, λύει ταύτην: ἐπ' ἐνίων δὲ, οὐ μόνον οὐ λύει, ἀλλὰ καὶ πήρωσιν ἀπεργάζεται τελείαν; μὴν τίς οὖν ἡ αἰτία τοῦ ἐπὶ ἐνίων ὑγιάζειν. ἐπὶ δ' ἐνίων ἀφανίζειν; ὅτι ὁ πυρετὸς ἐπιγίνεται λόγω τινὶ μετασυγκρί-

σεως:

σει· τὸ εἰ μὲν εἴη οὗτος μέτριος, διὰ τὸ τῆς ἐξ αὐτοῦ γεγενημένης μετασυγκρίσεως μετρίαν εἶναι, ὠφέλειαν παρακολουθεῖν συμβαίνει· εἰ δὲ σφοδρὸς εἴη εἰσβαλὼν οὗτος, διὰ καὶ τὴν κίνησιν σφοδροτέραν γίνεσθαι, ἡ ἐσχάτη βλάβη παρακολουθεῖ. Εἴποι δ' ἄν τις, ὅτι καὶ ὁ πυρετὸς ἀναξηραντικός. καὶ ὅτι μὲν ἀναξηραντικός, ἴδοι ἄν τις ἐκ τοῦ παρακολουθοῦντος δίψους τοῖς πυρέττουσιν. ὅτι δὲ καὶ γὰρ ἀποσκηπτικὸς, δηλοῖ, ἐκ τοῦ ἐπιγινομένου τούτου προσοπαθεῖν τινὰ τῶν μερῶν. καὶ ἡ μὲν ὠφέλεια γίνεται, ἀναξηραντικοῦ συμπεσόντος, διὰ τὸ ἐπερχόμενον ῥεῦμα ἀναξηραίνεσθαι· ὅτε δὲ βλάπτει, γὰρ ἀποσκηπτικὸς οὗτος ὑπάρχει, καὶ διὰ τὰ παθόντα μέρη μᾶλλον ἐμπαθέστερα ὄντα, ὑποδέχεσθαι πλείονα, καὶ διὰ ἐπιστηρίζειν γὰρ ἀποσκηπτικὸν τυγχάνοντα. καὶ οὕτως ἡ πήρωσις γίνεται ἐκ τῆς πολλῆς σκήψεως.

ις. Διὰ τί γοῦν διὰ θέρει μᾶλλον αἱ ὀφθαλμίαι γίνονται, ἢ περὶ ταῖς ἄλλαις ὥραις, καίτοι ξηροῦ τούτου ὑπάρχοντος καὶ ἀλεεινοῦ; ἔδει γὰρ διὰ μὲν τὸ παρακολουθοῦν διὰ καιρῷ ξηρὸν, ῥεῦμα μὴ γίνεσθαι· ὁ μὲν οὐδὲ κατὰ στέγνωσιν

συμβαίνειν ὠφελεῖν διὰ τὴν προσοῦσαν ἀλέαν. Ῥητέον ὅτι εἰ καὶ ταῦτα παρακολουθεῖ, ἀλλ' ὅμως τὸ φαιδρὸν πολὺ ὄν, μᾶλλον βλάπτει τὰς ὄψεις, διὰ τὸ πᾶν τὸ ὑπὲρ τὸ μέσον λυπηρόν, ταρακτικὸν καὶ συγχυτικὸν εἶναι. οὕτω γὰρ καὶ ἠρεμίαν προστάσσοντες, κελεύομεν ἐν σκοτεινῷ τόπου μέρει ταύτην παραλαμβάνεσθαι, ὡς πᾶσαν τὴν συγκινητικὴν αἰτίαν φεύγειν. ἐν δὲ τῷ θέρει τὸ αἴτιον τῆς ὀφθαλμίας, καθὼς δέδεικται, ὑπάρχει τὸ φαιδρὸν τοῦ ἡλίου. αὐγὴν.

ιζ'. Διὰ τί ὁμοιότητος ὑπαρχούσης ἐπί τε τῶν ὀφθαλμῶν καὶ τῶν ὤτων, ὀφθαλμὸς ὀφθαλμῷ συμπάσχει. * Ὅτι οὐ μόνον ὁμοιότης ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν ὑπάρχει, ἀλλὰ καὶ πολλὴ ἐγγύτης· ἐπὶ δὲ τῶν ὤτων, πολύ ἐστι τὸ μεταξὺ διάστημα. ἢ ὅτι τὰ μὲν τῶν ὀφθαλμῶν συγκινητικά, ἐκ τῶν ἔνδοθεν τὴν ἀρχὴν λαμβάνει· ἐπὶ δὲ τῶν ἀκοῶν, ἔξωθεν προσπίπτει.

videtur addendum, οὖς δ' ὠτὶ οὐκέτι

ιη'. Διὰ τί τινες τῶν ὀφθαλμιασάντων, ὀξύτερον ὁρῶσιν; Ἢ δῆλον ὅτι ᾧ λόγῳ τὰ ἀποδακρυτικὰ κολλύρια, ὀξυδορκικὰ λέγεται, τῷ ἐκ τῆς ἀποδακρύσεως ἢ ὡς εἰπεῖν καθάρσεως ὀξύτερον ὁρᾶν τοὺς χρωμένους· οὕτω καὶ

ἐπὶ

ἐπὶ τῶν ἐκ τῆς ὀφθαλμίας ἀποδακρυσάντων,
ἐκ παχυτέρας καὶ ἐπικειμένης τινὸς ὕλης,
συμβαίνει τὸ ἄμεινον ὁρᾶν, καθάρσεως γενο-
μένης;

ιθ΄. Διὰ τί ἐπὶ τῶν μελλόντων ὑποχεῖσθαι,
συμβαίνει ὁρᾶσθαι κωνωποειδῆ καὶ μυιοει-
δῆ καὶ μυρμηκοειδῆ, καὶ ὅσα παρακολουθεῖν
πέφυκεν; Η δῆλον ὅτι ὁποίαν τὴν πῆξιν
λάβοι τὸ ὑγρὸν, τοιαῦτα καὶ ὑποπίπτειν ἀνάγ-
κη, ἅμα γὰρ ἄρχεσθαι πήγνυσθαι τὸ ὑγρόν. καὶ
ἔτι, κατὰ τὴν αὐτὴν ἐπιβολὴν ἐνεργεῖ τὸ ὁρα-
τικὸν διὰ παντὸς τοῦ ὁρατικοῦ· ἀλλὰ γὰρ ἐμ-
ποδίζεται κατ᾽ ἐκεῖνα τὰ μέρη, καθ᾽ ἃ μάλι-
στα ἡ πῆξις γίνεται. οἷον οὖν ἂν συμβῇ τὸ πρω-
τοπαγὲς τοῦ ὑγροῦ σχῆμα, τοιαῦται καὶ αἱ ἀν-
τιλήψεις γίνονται τῶν ἐκτὸς ὑποκειμένων.

κ΄. Διὰ τί οἱ *χασκόμενοι ἐπ᾽ ἔλαττον ἀκού- *Aliâs χασμώμενοι
ουσιν; Ὅτι ἐν τῷ διΐστασθαι τὰς γένυς, συμ-
πιέζεται ἡ ἀκοὴ, ἅμα καὶ τοῦ πνεύματος κατε-
χομένου. ὅθεν καὶ ἦχοι γίνονται. τοῦ οὖν ἔξωθεν
ἀέρος μὴ ἔχοντος παρείσδυσιν, οὐ γίνεται
ἀντίληψις.

κα΄. Διὰ τί σκαλευόντων ἡμῶν τὰς ἀκο-
ὰς οἷα μηλωτίσιν ἢ τισὶν ἄλλοις, συμβαίνει

βῆχα κινεῖσθαι, ὥσπερ ἐρεθιζομένης τῆς ἀρτηρίας;

Alias φωνῆ

Ἢ ὅτι πολλὴ συγγένειά ἐστι τῇ * φανητικῇ μόνῃ πρὸς τὴν ἀκοήν, ἀλλὰ καὶ τοῖς μέρεσι πρὸς τὰ μέρη οὕτως, ὡς καὶ τὸ φωνητικὸν ὄργανον συμπαθεῖν. γίνεται δὲ τὸ βηχίον, γοῦν ὑπὲρ τῶν φωνητικῶν.

κβ'. Τίνος ἕνεκα τῶν κεφαλαλγούντων, οἱ μὲν ὀξέως αἰσθάνονται τῶν φωνῶν: οἱ δὲ οὐδ' ὅλως αἰσθάνονται; ἢ δῆλον τό, ἐὰν γίνωνται σφοδραὶ αἱ κεφαλαλγίαι, ὡς σφήνωσιν πλείονα γίνεσθαι προηγησαμένης καὶ σκοτώσεως, συμβαίνει τὸν νοῦν κατὰ φύσιν μὴ διακεῖσθαι· νοῦς δὲ ὁρᾷ, ὥς φησί τις τῶν ἀρχαίων· ὥστε καὶ τούτου κακωθέντος, καὶ τῆς φωνήσεως ὑποκειμένης, εἰκότως οὐκ ἀντιλαμβάνονται τῶν φωνῶν.

κγ'. Διὰ τί κώφωσιν ἔχοντες, διὰ τῶν μυκτήρων φθέγγονται; Δῆλον ὅτι ἐκ πρώτου τοῦ πάθους συναισθήσεις γίνονται αὐτοῖς, οἷον εἰς δύναμιν ἀνδρεοῦσι τὰς ἀκοάς· ὧν ἀνδρουμένων, καὶ οἱ πόροι ἀνδρεοῦνται τῶν μυκτήρων ἐκ τῆς διαστάσεως μεινάντων. οὕτω δὲ τοῦ πνεύματος ἐκ τῆς διαστάσεως φερομένου, δυμαρῶς ὥσπερ φθογγή τις ἀποτελεῖται.

κδ'. Διὰ τί ἡ πολυϋπνία καὶ ἡ ἀγρυπνία

πνία ἡ ἐπὶ πολὺ γινομένη, βάρος ἐμποιοῦσι
τῆς κεφαλῆς; καὶ οὐκ ἔστι λέγειν ὅτι ὡς ὑπερβο-
λαὶ, κακοῦσι τὸ σῶμα· οὐ γὰρ τοῦτό ἐστι τὸ ζητού-
μενον, ὅτι διὰ τί κακοῦται ἡ κεφαλὴ ὑπὸ
τῶν ἐναντίων; ἀλλ' ὅτι διὰ τί τὸ αὐτὸ πρὸς ἀκρί-
βειαν ἐπιγίνεται σύμπτωμα ἔκ τε τῆς ἀγρυ-
πνίας καὶ πολυϋπνίας, ἐναντίων ὄντων;
Ῥητέον οὖν ὅτι ἐκ μὲν τῆς πολυϋπνίας τοῦτο
συμβαίνει, τῆς ἀναπεμπομένης εἰς τὴν κε-
φαλὴν ὕλης μὴ δυναμένης διαπνεῖσθαι διὰ
τὴν πυκνότητα τὴν ἐκ τοῦ ὕπνου. Ἐπὶ δὲ τῆς
ἀγρυπνίας τὸ αὐτὸ ἀποτελεῖται διὰ τήνδε
τὴν αἰτίαν. λεπτοποιουμένων γὰρ τῶν ὑλῶν
ἐκ τῶν ἐν τῇ ἐγρηγόρσει ἐνεργειῶν, ἀναδίδον
ταί τινες ἀτμοὶ εἰς τὰ μετεωρότερα· οὕτω
γὰρ καὶ εἰς τὴν κεφαλήν. καὶ συμβαίνει ἐπὶ
πλεῖον λεπτοποιουμένης τῆς ὕλης ἐκ τῆς συντό-
νου ἀγρυπνίας, ἐπὶ πλέον καὶ τὴν ἀνάδοσιν
γίνεσθαι· συμβαίνει δὲ ἐκ τῆς ἀγρυπνίας μὴ
τὰς τροφὰς κατὰ λόγον διοικεῖσθαι, ἀλλὰ τρέπε-
σθαι ἐπὶ τὸ ἐφθαρμένον· ὡς καὶ αὐτοὺς τοὺς ἀνα-
διδομένους, εἰς τὴν κεφαλὴν ἀτμοὺς, μὴ μό-
νον διὰ τὸ πλῆθος ταύτην βαρεῖν, ἀλλὰ καὶ
διὰ τὸ τετράφθαι ἐπὶ τὸ χεῖρον τὴν τροφήν.

κε. Διὰ τί οἱ μὲν ἐγρηγορότες ἐν τῷ φωτὶ τῆς σελήνης, κἂν ἤδη πολὺ τύχωσιν ἐν τούτῳ διατρίβοντες, οὐδὲν ὅλως βλάπτονται ὑπὸ τούτου· οἱ δὲ καθεύδοντες ἐπὶ τούτῳ, σφηνοῦνται τὰς κεφαλάς; * Τί δή ποτε θερμοῦ τε ἅμα ὄντος καὶ ὑγροῦ τοῦ ταύτης φωτὸς, βαρύνονται τὰς κεφαλὰς, οἱ ἐν τούτῳ καθεύδοντες; Ἢ γὰρ συμβαίνει τρόπον πληγοειδῆ ἐπὶ τῶν καθευδόντων προσπίπτοντος τοῦ φωτὸς, διὰ τὸ συμπεπλέχθαι βαρύτητι τῇ ἐκ τῆς ὑγρότητος, ὥσπερ ἐπὶ τῶν μετὰ ἀράξεως κρουνιζομένων· ἐπὶ γὰρ τούτων, διὰ τὴν * ἄραξιν, πληγοειδεῖς γίνονται αἱ ἐπίῤῥοιαι, ὡς σφήνωσιν μᾶλλον ἢ ἀραίωσιν γίνεσθαι. Οὕτως οὖν συμβαίνει καὶ τοῦ φωτὸς τῆς σελήνης μετὰ βαρύτητος προσπίπτοντος διὰ τὴν εἰρημένην αἰτίαν, σφήνωσιν ἢ βαρύτητα γίνεσθαι, συνεργούσης καὶ τῆς ἐκ τοῦ ὕπνου πυκνώσεως.

Forte ἢ δῆλον ὅτι θερμοῦ τε

Alias ῥάξιν

κϛ΄. Διὰ τί ἠρέμα μὲν τῇ κινήσει χρώμενοι, κἂν ἔχωσι βαρυτέρας τὰς κεφαλὰς πρὸ τῆς κινήσεως, κουφίζονται ταύτας μετὰ τὴν κίνησιν· οἱ δὲ μετὰ δρόμου κινούμενοι, καὶ μὴ πρότερον ἀντιλαμβανόμενοι βαρύτητος,

μετὰ τὴν κίνησιν βαρύνονται τὰς κεφαλάς; Ῥητέον ὅτι ἐπὶ μὲν τῶν ἠρέμα τῇ κινήσει χρωμένων, συμβαίνει ἠρέμα τὰς ὕλας ἀποσυλᾶσθαι ἐπὶ τὰ κάτω μέρη· ἐπὶ δὲ τῶν ἐπιτεταμένῃ χρωμένων τῇ κινήσει, καὶ ἀνταποπάλσεις γίνονται· οἷον αἱ φερόμεναι ἐπὶ τὰ κάτω μέρη ὕλαι πάλιν ἀναπέμπονται ἀνταποπάλσεως γινομένης· ὥσπερ ἔχει ἐπὶ ῥιπτομένων ἐπὶ τὸ ἔδαφος, στρογγύλων τινῶν. ἐνταῦθα γὰρ ἐὰν μέν τις ἠρέμα τις ἀφῇ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, μένει καὶ οὐκ ἀντιπάλλεται. εἰ δέ τις μετὰ σφοδρότητος ῥίψει ταῦτα, πάλιν φέρεται ἐπὶ τὸ ἄνω, ὡς ἔστιν ἐπὶ τῶν σφαιρῶν ἰδεῖν. τὸ αὐτὸ δὴ συμβαίνει καὶ ἐπὶ τῶν τρεχόντων, πάλιν οὕτω τῆς ὕλης ἐπὶ τὰ ἄνω φερομένης μετὰ ἀντιτυπίας. καὶ ὅτι συμβαίνει ἐν τῇ *βίᾳ κινήσει καὶ τὸ πνεῦμα †ἐπιδέχεσθαι καὶ ἐντείνεσθαι, ὡς καὶ διὰ τοῦτο τὴν σωτηρίαν μὴ γίνεσθαι.

*Aliâs βιαίᾳ
†Aliâs ἐπέχεσθαι

κζ΄. Διὰ τί αἱ ἐπ' εὐθείας κινήσεις οὐ ποιοῦσιν ἰλίγγους· αἱ δὲ κυκλικαὶ τοῦτο ποιοῦσι, καὶ ἐπὶ τοσοῦτον ὥστε οἴεσθαι καὶ πάντα συμπεριχινεῖσθαι τὰ ἐκτός; Ὅτι, ῥητέον, αἱ μὲν ἐπ' εὐθείας γινόμεναι κινήσεις, οὐ κωλύου

σι γίνεσθαι τὴν διαπνοὴν τῆς ὕλης. αἱ δὲ κυκλικαὶ, οὐκ ἐῶσι γίνεσθαι τὴν διαπνοὴν, σφοδρότερον περιαπίπτοντος τοῦ ἀέρος καὶ κωλύοντος γίνεσθαι ταύτην. ὁμοίως δὲ τῇ γινομένῃ κινήσει συμβαίνει καὶ τὰς ἐν ἡμῖν ὕλας κινεῖσθαι κυκλικῶς· συμφερόμεναι γὰρ τῷ σώματι, καὶ μὴ δυνάμεναι διαπνεῖσθαι διὰ τὴν εἰρημένην αἰτίαν, καὶ παυσαμένου τοῦ τῆς κινήσεως αἰτίου, αἱ ὕλαι κινοῦνται κυκλικῶς. καὶ ἔστιν αὐταῖς ἡ τοιαύτη κίνησις, παρὰ φύσιν ἀντίληψις· οἷον οἱ ἰκτεριῶντες, τῶν ἐκτὸς ἀντιλαμβάνονται χρωμάτων, κατὰ τὸ πάθος, τὸ περὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς· ὁμοίως οἱ ὑποσφάγματα ἔχοντες, ὑπέρυθρα πάντα νομίζουσιν· οὕτως ἔχει ἐν τῇ κυκλικῇ κινήσει, οἰομένων πάντα ἐπιδινεῖσθαι· τῶν γὰρ περὶ τὰς ὄψεις ὑλῶν ἔτι κυκλικῶς δινουμένων, συμβαίνει κατὰ τοῦτο τὸ πάθος καὶ τὴν ἀντίληψιν γίνεσθαι· τοῦτο κατάδηλον, ὅτι ὀφθαλμὸς ὑγρὰ περιέχει· τό, τε ὑδατῶδες, ἀφ᾽ οὗ τὸ δάκρυον· καὶ τὸ κρυσταλλοειδὲς, καὶ τὸ ὑαλοειδές· πάντα δὲ ταῦτα ὑγρὰ, διαυγῆ καὶ* λευκανίζοντα ὑπάρχει· πρὸς τούτοις δηλονότι ὁ πρῶτος χιτὼν λευκός ἐστι· διὸ λεπτοποιεῖται κατὰ μέσον τὸν

Aliàs λευκανθίζοντα

τὸν ὀφθαλμὸν, καθὸ φαίνεται μέλαν· οὐ τοιοῦ-
τος δὲ τῇ χρόᾳ, ὥς φαμεν, ὑπάρχει· ἀλλὰ πᾶς
διαυγὴς, καὶ ἐπὶ τούτου τὸ μέρος· γνώριμον δὲ
καὶ τοῦτο, ὅτι ὁ δεύτερος μέλας ὢν χιτὼν τῇ
φύσει, ὑπέστρωται τῷ κερατοειδεῖ οὐ κατὰ πᾶν
μέρος· ἀλλὰ ἔχει τινὰ † τύρησιν, περιφανῆ, Malo τρῆσιν
καθὸ δὴ φαίνεται ἡ κόρη. ἐκ τούτων οὖν ἁπάν-
των ἀναφαίνεται ἡ ζήτησις.

κγ΄. Διὰ τί τοῖς ὑποθλίψασι τὸν ὀφθαλμὸν
ἤτοι τὸ ἄνω ἢ τὸ κάτω βλέφαρον, συμβαίνει
διπλᾶ φαίνεσθαι τὰ ὑποκείμενα; τοῦτο δὲ καὶ
τοῖς μέθης κοινωνήσασι μάλιστα συμβαίνει.
Διότι μὲν οὐ μερίζεσθαι συμβαίνει, τὸ ὁρατι-
κὸν πνεῦμα, καὶ τοῦτο * οἷον συμβαίνει δί- Lego μὴ
χα τοῦ ὑποθλίψαι, ἐν τῷ ὁρᾶν κοινῶς τὸ ἐξ
ἀμφοτέρων πνεῦμα, αὖ ἐπιβάλλει τῷ ἐκτὸς
ὑποκειμένῳ· ἐν δὲ τῷ ὑποθλίβειν τὸν ἕτε-
ρον ὀφθαλμὸν, οὐκ ἔτι κοινῇ ἐπιβάλλουσι τῷ
ὑποκειμένῳ, ἀλλὰ μεμερισμένως ἕκαστος
ὀφθαλμὸς ἰδίᾳ. καὶ τοῦτο δὲ ἔστι καταλαβεῖν, εἰ
βούλοιτό τις, οὕτω· παρακειμένου γὰρ ἔτι τοῦ ὑ-
ποθλίβοντος δακτύλου τὸν ὀφθαλμὸν, εἴ-
τις τὸν ἕτερον τούτων, τουτέστι τὸν μὴ θλιβό-
μενον ἐπιμύσει, προσενέγκας τὴν χεῖρα, οὐκ

Aliâs παραθλ. ἔτι φαίνεται διπλᾶ, καίτοι γε, * προσβλέψεως ὑπογινομένης. οὕτως ἄρα αἴτιος, ὁ μερισμὸς τοῦ πνεύματος † τοῖς τοιούτοις· ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῶν μεθυσθέντων πολυπλασίονα θεωρεῖται τὰ ὑποκείμενα.

Aliâs τῆς τοιαύτης ἀπάτης

κθ΄. Διὰ τί ἐν μὲν τοῖς ὕδασιν ὄντες οὐκ ἀντιλαμβανόμεθα τῆς φωνῆς, ὥσπερ διὰ τῶν τοίχων, καίτοι στερεωτέρων ὄντων τῶν διειργόντων; Ὅτι ἐν μὲν τοῖς ὕδασιν, ὥσπερ φύσις τις ἀκριβὴς γίνεται, ὡς μὴ ὑποθλίβεσθαι τὸν ἀέρα πρὸς εἴσδυσιν. ἡνίκα δὲ διὰ τῶν τοίχων φθεγγόμεθα, τῷ μὴ ἐγκεῖσθαι τῇ ἀκοῇ * τὸ ἔργον, εἰκότως τοῦ εἰς τὸ ἐναντίον ἀέρος πληττομένου καὶ διαδιδομένου διὰ τοῦ ἐμπεριεχομένου ἐν τῷ τοίχῳ, συμβαίνει πλήττεσθαι τὸν ἀέρα, ὡς ἐκ τούτου γίνεσθαι τὴν ἀντίληψιν τοῦ ῥήματος.

τὸ διεῖργον

λ΄. Διὰ τί ἐν ταῖς παρακμαῖς τῶν χαλεπῶν νοσημάτων ὡς ἐπίπαν, πρωτίδες γίνονται, ἃς καὶ διοσκούρους τινὲς καλοῦσιν, ὡς ἐπίλυσιν γίνεσθαι τῶν κακῶν; Ἴσμεν ὅτι ἐν τοῖς χαλεποῖς νοσήμασι, * προπάθειαι γίνονται. ἤδη δὲ ῥωσθέντες, μᾶλλον ὀρεκτικοὶ γίνονται. καὶ τῆς τροφῆς προσγινομένης πλείονος, κίνησις γίγνε-

ἀνορεξίαι

γίγνεται τῶν χρόνων. ἐκ δὲ τῆς διαιρέσεως τῆς κατὰ τὴν μάσησιν γίγνεται φλεγμονή. ἐναποσκηψάσης δὲ τῆς φλεγμονῆς, ἀποτελοῦνται παρωτίδες.

λα. Λοβοὶ ἀπεστραμμένοι τῶν ὤτων ἐν τοῖς νοσήμασι, θάνατον σημαίνουσιν. Η αἰτία αὕτη· τοῦ αἵματος ἐναποσβεννυμένου, εἰκὸς περὶ ταῦτα πλείονα ξηρότητα συμβαίνειν, διὰ τὸ τῇ φύσει καὶ ὀλιγαίμα εἶναι τὰ μέρη. τοῦτο δὲ γίνεται παραπλησίως τῷ ἐπὶ τῶν ἱμάντων· ὃν γὰρ τρόπον ἐπὶ τούτων ἡ ἔκλειψις τοῦ ὑγροῦ, αἰτία τῆς οἱονεὶ κυρτώσεως γίγνεται· τὸν αὐτὸν τρόπον συμβαίνει καὶ ἐπὶ τῶν λοβῶν.

λβ. Διὰ τί αἱ *κυψέλαι φῦσαι πικραί, γλυκεῖαι γίνονται ἐπὶ τῶν ἀπολλυμένων· Ὅτι διϊκνοῦσι πολλὴν τὴν ἐπὶ τὸ ἐναντίον ἐκ τοῦ κατὰ φύσιν μεταβολήν· μάλιστα *τοῦ κρείου τοῦ γλυκέως καὶ τοῦ πικροῦ ἀκριβοῦς ὑπάρχοντος.

Aliâs κυψελίδες

Aliâs κριτηρίου

λγ. Διὰ τί ἴονθοι γίνονται περὶ τὸ πρόσωπον κατὰ τὸν καιρὸν τῆς ἀκμῆς· ὅθεν καὶ ἀκμὰς αὐτούς τινες τῶν ἰδιωτῶν προσαγορεύουσιν. Καὶ διατί, ὡς ἔφαμεν, γίγνονται περὶ ὅλον μὲν πρόσωπον, μάλιστα δὲ περὶ τὴν ῥῖνα πλεονάζουσιν; Εὔδηλον οὖν ὅτι ἐκ τῆς αὐξή-

ὅπερ εἰ ὑπὸ κρατέστερον γένοιτο, θᾶττον ἀπο-
τελεῖ τὸν πταρμὸν, ἐρεθίζαν τὰ σώματα.

λζ'. Διὰ τί πταρμὸς σπανιάκις γίνεται εἷς, καὶ σπανιάκις πολλοί; διότι πταρμοὶ πλεονάκις γίνονται κατὰ δύο. Πρόχειρος οὖν ἡ αἰτία· δύο γάρ εἰσι καὶ οἱ πόροι τῆς ῥινός· καὶ ἐπειδὴ ὁ πταρμὸς γίνεται κατ' ἐκτιναγμὸν πνεύματος, τοῦ ἑνὸς καθ' ἕνα πόρον γενομένου τοῦ πταρμοῦ, συνδιατίθεται καὶ ὁ ἕτερος·

λη'. Ζητήσειεν ἄν τις δι' ἣν αἰτίαν ἐπὶ μὲν τῶν κώλων κατάγματος, μετ' ἐγκυρτώσεως γενομένου καὶ ἀποπρισθέντος, ἔσωθεν φαίνεται σὰρξ τοῦ * ἐκπρισθέντος ὀστοῦ οὕτως, ὥστε ἀναπληρῶσαι τὴν μεταξὺ τῶν ὀστῶν στερέωσιν, ὥστε ἰσοδυναμεῖν τῇ τῶν ὀστέων φύσει. ἐπὶ δὲ τῶν αἰγιλώπων εἰ γένοιτο σύνξιψις τοῦ ὀστοῦ, μένει τὰ μέρη μὴ σαρκοφυοῦντα; Ἢ ὅτι ἐπὶ μὲν τῶν κώλων, πλείονα εἰσὶ τὰ περικείμενα σώματα, καὶ ἄλλως συνέχειαν ἔχει πρὸς ἄλληλα, καὶ οὐκ ἀφέστηκεν ἀλλήλων· ἐπὶ δὲ τῆς ῥινὸς, καὶ ὀλιγόσαρκα τὰ μέρη, καὶ ὑποκείμενα οὐκ ἔχει, καὶ τὴν μεταξὺ κενὴν χώραν;

Alias ἐμπορπίσαντος. *Iunius coniicit legendum* ἐμπορπισθέντος

λθ'. Διὰ τί κρυώδους τοῦ ἀέρος γινομένου,

λε-

λεπτὸν τὸ ὑγρὸν πάνυ καὶ πολὺ φαίνεται διὰ τῶν μυξωτήρων, καίπερ παχύτερον ὀφείλοντος φέρεσθαι διὰ τὴν ἐκ τοῦ κρύους πῆξιν; Ἐπειδὴ πύκνωσις γίνεται περὶ τὸ πρόσωπον ὑπερβάλλουσα, καὶ ὥσπερ κατὰ διήθησιν ἵνα φέρεται τὸ ὑγρὸν ἀπὸ τῶν παρακειμένων τῇ ῥινὶ, καὶ συμβαίνει λεπτὸν αὐτὸ εἶναι.

μ΄. Διὰ τί περὶ πταίσματος γινομένου τὰ μὲν σύνεγγυς οὐ συμπάσχει· τὰ δὲ πολὺ ἀφεστῶτα, συνδιατίθεται· οἷον βουβῶνες τοῖς ἐν ποσὶ πταίσμασιν; Ὁ οὖν Ἀσκληπιάδης ἐν τῷ περὶ ἑλκῶν φησὶν ὅτι πρὸς τὰ πληττόμενα καταρχὰς ἡ ὕλη φέρεται. τῆς φερομένης αὐτῆς, ὅσην μὲν δύναται ὑποδέξασθαι τὰ πεπονθότα μέρη, αὕτη χωρεῖ εἰς αὐτά· πληρωθέντων δὲ τούτων, καὶ μὴ δυναμένων ὑποδέξασθαι ἕτερον πλῆθος, ἡ φερομένη ὕλη ἐκρέουσα, καὶ μὴ ὑποδεχθεῖσα ὑπὸ τῶν μερῶν ἐφ' ἃ ἠνέχθη, εἶτα φερομένη, ἐὰν ἐπιτύχῃ κοίλων τόπων, μένει εἰς αὐτούς. ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῶν ὑδάτων ἔχει. ταῦτα γὰρ ἕως μὲν ἐν ἰσοπέδῳ φέρεται, ὁμαλῇ τῇ κινήσει χρῆται· τυχόντα δὲ κοίλων τόπων, μένει εἰς αὐτούς.

ταὐτὸν οὖν συμβαίνει καὶ ἐπὶ τῆς φερομένης ὕλης ἐπὶ τὰ πληγέντα. ὅσην γὰρ ὑποδέξασθαι δύναται, αὕτη χωρεῖ εἰς αὐτά. ἡ δὲ λοιπὴ εἰς κοῖλα, καὶ μᾶλλον εἰς ἀραιοπόρους ἐμπίπτει τοὺς βουβῶνας, καὶ διογκοῖ τούτους. Ἔστι μὲν οὖν καὶ αὕτη πιθανὴ ἡ ἀπολογία. αἰτιάσαιτο δὲ ἄν τις καὶ τὸ πάνυ εὐπαθὲς τῶν νευρωδῶν· διὰ γὰρ δὴ ὑπερβάλλουσαν εὐπάθειαν, θᾶττον τῶν ἄλλων μερῶν τοῦ σώματος, συμπαθεῖ τοῖς πεπονθόσι μέρεσι. διὰ τοῦτο γοῦν καὶ κατὰ τὰς ὀδονταλγίας χοιράδες συνίστανται περὶ τράχηλον, ἑλκῶν ὄντων περὶ τὴν κεφαλήν· καὶ βουβῶνες ἐν μασχάλῃ, ἑλκῶν περὶ χεῖρα ὄντων.

μα'. Διὰ τί ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, ἐκ μὲν τῶν δεξιῶν μερῶν τῆς μήνιγγος τρωθείσης, τὰ ἀριστερὰ* παραλύεται· εἰ δὲ ἐκ τῶν ἀριστερῶν τοῦτο συμβαίη, τὰ δεξιὰ τὴν παράλυσιν ὑπομένει.

*Aliàs παρίεται

Ῥητέον οὖν, ὅτι αἰτία, ἡ θέσις τῶν νεύρων. ταῦτα γὰρ τὴν ἔκφυσιν ἔχει ἐκ τῆς βάσεως τοῦ ἐγκεφάλου. κεῖται γὰρ ἐναλλὰξ ἀλλήλων· τὰ μὲν γὰρ ἀπὸ τῶν δεξιῶν μερῶν τῆς βάσεως ἐκφυόμενα, φέρεται ἐπὶ τὰ ἀριστερὰ μέρη τῆς κεφαλῆς· τὰ δὲ ἀπὸ τῶν ἀριστερῶν μερῶν ἐκφυόμενα, ἐπὶ τὰ δεξιὰ φέρεται μέρη· ὡς τὴν σύνθεσιν αὐτῶν

γίνεσθαι

γίνεσθαι ἐναλλάξ· εἰκότως οὖν βρωθέντος τινὸς
ἐκ τῶν δεξιῶν μερῶν τῆς μήνιγγος, τὰ ἀριστε-
ρὰ παραλύεται· ἐπεὶ δὲ τοῦ ἑτέρου, τὸ ἐναντίον. *Aliâs* ἀνάπαλιν

μβ′. Διὰ τί ἐν τοῖς πολέμοις περὶ τὴν τρῶ-
σιν ἡ πτῶσις γίνεται; τοῦτο γὰρ τετήρηται, ὅ-
τι περὶ τὸ τὴν τρῶσιν ὑπομεῖνον μέρος γίνεται
ἡ πτῶσις· οἷον εἰ τύχοι, τῆς βρώσεως περὶ τὰ ἐμ-
πρόσθια μέρη γινομένης, οὐκ ἐπὶ τὰ νῶτα γίνε-
ται ἡ πτῶσις ἀλλ᾽ ἐπὶ τὰ ἐμπρόσθια. Ῥητέον, ὅτι
ἐφ᾽ ὃ σκάζει ἡ φύσις, ἐπ᾽ ἐκεῖνο γίνεται ἡ φορά·
οἷον, εἰ ἡ φύσις τοῦ σώματος ἐν ἰσοῤῥοπίᾳ τι-
νί ἐστι, καὶ βούλεται ἐπίσης ἑστάναι. εἰ οὖν συμ-
βαίνει τι προσπεσεῖν, καὶ κινῆσαι τοῦτο ὥστε
σκάσαι, ἐφ᾽ ὃ σκάζει, φέρεται. ὅπερ συμβαί-
νει καὶ ἐπὶ τῶν κεκλιμένων τοίχων. ἐπὶ γὰρ
τούτων εἰ καὶ ἐκ τῶν ἐναντίων τις ἀντιθεῖναι
τι θελήσει, ὥστε ἀντιβῆναι τῇ κλίσει, ὅμως
ἐπ᾽ ἐκεῖνο φέρονται, ἐφ᾽ ὃ ἡ κλίσις γέγονε·
καὶ μάλιστα, εἰ βιαιοτέρᾳ χρήσαιο πληγῇ ἐν
τῷ ἀντερείδειν.

μγ′. Διὰ τί ἐπὶ μὲν τῶν ζώντων καιομένων,
φλύκταιναι ἐπανίστανται, ἐπὶ δὲ τῶν νε-
κρῶν οὐδαμῶς; Ῥητέον, ὅτι ἐπὶ τῶν ζώντων
σωμάτων καὶ πνεύματά πως ὑπέσπαρται

ἐν ὅλῳ τῷ σώματι, ἐπὶ δὲ τῶν νεκρῶν οὐδαμῶς. ἢ ὅτι τῶν μὲν νεκρῶν τὰ σώματα, ἄθρυπτα καὶ θέστηκε· τῶν δὲ ζώντων τοιαῦτά ἐστιν, ὥστε καὶ περιταινίαν ὑπομένειν, καὶ δύνασθαι περιτέμνεσθαι· προσενεχθέντος οὖν τοῦ πυρός, γίνεταί τις ὁλκὴ ὕλης περὶ τὴν ἐπιφάνειαν, καὶ ἀποτελεῖ τὰς φλυκταίνας. ἐπὶ οὖν τῶν νεκρῶν σωμάτων, αὗται οὐ γίνονται, διὰ τὸ μὴ εἶναι ἐν αὐτοῖς τὸ οὐσιοποιὸν τῆς φλυκταίνης.

μδ'. Διὰ τί μόνος ὁ πταρμὸς ἡμῖν τῆς νυκτὸς οὐ γίνεται κατὰ φύσιν ἔχουσιν, ἢ σπανίως· τὰ δ' ἄλλα, ὡς εἰπεῖν, ἅπαντα καὶ τῆς ἡμέρας, καὶ τῆς νυκτός; Η ὅτι ὁ μὲν πταρμὸς γίνεται ὑπὸ θερμοῦ τινος κινήσαντος τὸν τόπον τοῦτον, ἀφ' οὗ γίνεται. διὸ καὶ ἀνακύπτομεν πρὸς τὸν ἥλιον, ὅταν βουλώμεθα πταρνύναι. καθευδόντων δ' ἡμῶν ἀντιπερισπᾶται τὸ θερμόν. διὸ καὶ γίνεται τὰ κάτω θερμὰ τῶν καθευδόντων κατὰ πολύ. εἰκότως οὖν οὐ πτάρνυμεν ἀπαλλαγέντος τοῦ θερμοῦ ἐκ τῆς κεφαλῆς, ὃ κινεῖν πέφυκε τὸ ἐνταῦθα ὑγρόν, οὗ ἔξω θουμένου, γίνεται ὁ πταρμός. καὶ τὸ συμβαῖνον πάθος εἰκὸς μὴ γίνεσθαι.

με. Διὰ τί τρίψαντες τὸν ὀφθαλμόν, παυό-

μεθα

μεθα τῶν πταρμῶν; Η διότι ἡ ἀναπνοὴ γίνεται αὕτη διὰ ὑγρῶ. δακρύει γὰρ ὁ ὀφθαλμὸς μετὰ τὴν τρίψιν. ὁ δὲ ὀφθαλμὸς τριφθεὶς, πλείω λαμβάνει θερμότητα τῆς ἐν τῇ ῥινί. διὰ ταῦτα δὲ καὶ ἑαυτῆς αὐτὴν τὴν ῥῖνα τρίψῃ, παύεται ὁ πταρμός.

μς΄. Διὰ τί οἱ γέροντες τὴν ἀσιτίαν φέρουσιν; ὅτι δυσκίνητον τὸ γῆρας, ὡς κατεψυγμένον. τὰ δὲ βρέφη, πολύθερμα, καὶ πολυκίνητα. διαφορεῖ δὲ καὶ ἡ κίνησις. οἱ δὲ διαφορούμενοι, τροφῆς δέονται.

μζ΄. Διὰ τί μετὰ τὸν θάνατον, πάντων τῶν μελῶν χαλωμένων οἱ δίδυμοι μόνοι ἄνω σπῶνται; Ὅτι ἐν τῷ τελευτᾷν, σπερμαίνουσιν οἱ ἄνθρωποι· ἐκκρίνεται δὲ τὸ σπέρμα συνήθως τῶν διδύμων ἀνατρεχόντων, ὅθεν ἄνω κρατηθέντες μένουσι.

μη΄. Διὰ τί οἱ μέθυσοι φαῦλον οἶνον ἡδέως πίνουσιν; Ὅτι οἱ πολυπόται, ἁδροπόροι εἰσί. διὰ μεγάλων οὖν πόρων ὁ λεπτὸς κάλλιστος οἶνος χωρὶς ἀντιλήψεως ἀνατρέχει. ὁ δὲ φαῦλος παχὺς ὢν, ἵσταται καὶ μένει, καὶ τὴν ἐξ αὐτοῦ ἡδονὴν τότε δοκεῖ παρέχειν.

μθ΄. Διὰ τί οἱ μὴ ὀργιζόμενοι ἐρυθραίνονται

τὸ πρόσωπον· ὠχριῶσι δὲ οἱ φοβούμενοι; Ἡ μὲν ὀργὴ, ἀθρόα τοῦ πνεύματός ἐστιν ἐκδρομή· ὁ δὲ φόβος, ὑποστολή. ὅθεν ὅπου μὲν περισσεύει, πυροῖ· ἔνθα δὲ ὑστερεῖ, ψύχει.

ν΄. Διὰ τί τινὲς τῶν προβεβηκότων φαλακροῦνται, τινὲς δ᾽ οὔ; Ὅτι τινὲς τινῶν μᾶλλον πολύθερμοι. οἱ γὰρ κατεψυγμένοι, οὐ τριχοποιοῦσι.

να΄. Διὰ τί οἱ τερατόμορφοι, καὶ ἄφρονες; Ὅτι τοῖς σωματικοῖς τὰ ψυχικὰ συμπάσχει, ὥσπερ τοῖς ψυχικοῖς τὰ σωματικά.

νβ΄. Διὰ τί τὰ μεγάλα ἕλκη ἐν τῇ θεραπείᾳ ὅτε ἀνακαθαίρονται, θανάσιμά ἐστιν; Ὅτι διὰ πολλῶν πόρων κατὰ τὸ λεληθὸς, τὸ ψυχικὸν πνεῦμα δαπανεῖ.

νγ΄. Διὰ τί ἐν τοῖς καύμασιν, οἱ περιοδικῶς νοσοῦντες φρικιῶσιν; Ὅτι ἀραιωθέντων τῶν πόρων, ἔξω τὸ θερμὸν δαπανεῖ· πυκνωθέντων δὲ, ἔσω ἀποκλείεται· χωρήσαντος οὖν ἔξω τοῦ ἐν ἡμῖν θερμοῦ, κατάψυξις γίνεται. φρίκαι δὲ, συστελλομένων διὰ ψύξιν τῶν σωμάτων, συνίστανται.

νδ΄. Διὰ τί στερεὰν τροφὴν καταπιόντες πνιγόμεθα; Ὅτι ἔμπροσθεν τοῦ στομάχου ἐστὶν

ἐστὶν ὁ βρόγχος ἐπὶ μῆκος αὐτῷ παρακείμε-
νος. πληρωθεὶς οὖν οὗτος, θλίβει τὴν ἀρτηρί-
αν, καὶ τὸ πνεῦμα ἐπέχει.

νέ. Διὰ τί ἡ λευκὴ γῆ ἄφορος ἐπὶ τὸ πλεῖ-
στον; Ὅτι κατάψυχρός ἐστιν· ἡ μέλαινα δὲ,
πολύθερμος· καὶ ἡ μὲν, ἑρπετῶν ἐστὶ γεννη-
τική· ψυχρὰ δὲ ταῦτα. ἡ δὲ, καρπῶν, θερμοὶ
δὲ οὗτοι. καὶ γὰρ τῶν γυναικῶν αἱ μέλαιναι
ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον διὰ τὸ ἐν αὐταῖς πλέον θερ-
μὸν, πολυτόκοι.

νς'. Διὰ τί τὰ βρέφη σφοδρότερον πυρέ-
σσει; Ὅτι πολύθερμά ἐστιν· ἐπίτασις δὲ τῆς
ἐμφύτου θερμασίας, ὁ πυρετὸς γίνεται.

νζ'. Διὰ τί σημεῖον πωρωθέντων ὀστῶν, τὸ
τὰς ἐπιδεσμίδας ἐφαιμάσσεσθαι, καίπερ
τοῦ κατάγματος ἄνευ τραύματος συσάν-
τος; Ὅτι ἡνίκα συρρεῖ ὁ πῶρος, τὰς ἐ-
σπαρμένας τοῖς ἀραιώμασι τῶν ὀστῶν *ῥανὶς *ῥανίδας
τοῦ αἵματος θλίβει.

νή. Πῶς πῶρος συνίσταται; Τὸν τρό-
πον τοῦτον. ἐκ τῆς τροφῆς οὐσία μεταβληθεῖσα,
καὶ εἰς τοὺς τόπους ἐκείνους ἐνεχθεῖσα, τοιάδε
ἀποτελεῖ, καὶ γίνεται ὁ καλούμενος πῶρος.
ὃν γὰρ τρόπον καὶ ἐν τοῖς μυξωτῆρσι φθάσα-

σα αὕτη ἡ μεταβολὴ γίνεται μύξα· ἐν δὲ μαστοῖς, γάλα· οὕτως καὶ ἐν ὀστοῖς πῶρος διὰ τὴν αὐτῶν κατασκευὴν καὶ φύσιν τοῦ μορίου. πρὸς ὃ γὰρ πέφυκε τὰ μόρια, τῇ ἑαυτῶν φύσει συνεξομοιοῖ τὴν τροφήν· ὡς ἐπὶ τοῦ κήπου τοῦ πολυφύτου. ἑνὸς γὰρ ὄντος τοῦ ὕδατος τοῦ ἀρδεύοντος τὰ φυτά, πρὸς ὃ ἔχει ἕκαστον * φύσιν, οὕτως ἀναδέχεται τὸ ὕδωρ. οἷον τὸ μὲν ἀψίνθιον τῇ ἑαυτοῦ φύσει ἐξοικειοῖ τὸ ἐγχεθὲν εἰς αὐτὸ ὕδωρ· καὶ τὸ ὤκιμον ὡσαύτως, καὶ τὰ ἑξῆς. ὡς δὲ Ἀνδρέας ὁ καρύσιός φησι, προσχεόμενος ὁ μυελὸς ταῖς κοιλότησι τῶν ὀστῶν, καὶ περιπηγνύμενος τοῖς χείλεσι τῆς τοῦ ὀστοῦ διαιρέσεως, καὶ σκληρωθεὶς γίνεται πῶρος.

Alias φύσεως

νθʹ. Διὰ τί οἱ χολέρᾳ ἁλισκόμενοι, ἐπιταθέντες ὑπὸ πάθει τῆς γαστρὸς κνήμας συνέλκονται; Ῥητέον ὅτι ἡ χολέρα, πεῖσις ἐστὶ τοῦ στομάχου. νευρώδης δὲ οὗτος· ἀξιολόγως οὖν ἐπιταθείς, συνδιατίθησι τοὺς ἐν ἡμῖν μύας· νευρώδεις γὰρ οἱ μύες εἰσίν.

ξʹ. Διὰ τί ὑπαλειφθέντες κολλύριον στυπτηρόν, μεμυκότες μὲν τοὺς ὀφθαλμούς, ἧττον τῆς στύψεως ἀντιλαμβάνονται· ἀνοίξαντες δὲ

τούτους

τούτους, σφοδρότερον τῆς ὄψεως ἀντιλαμβάνονται; Διότι μεμυκότα τὰ βλέφαρα, τὸν κερατοειδῆ ὑμένα ἠρεμεῖν ποιοῦσιν· ἐπὶ ἠρεμοῦντος οὖν τοῦ βολβοῦ, τὸ ὑπαλειφθὲν παρεμφράσσον τοὺς πόρους, τῆς ἰδίας ὄψεως ἀντίληψιν ἥττονα παρέχει· ἀνοίξαντες δὲ τὰ βλέφαρα, εἰκότως μᾶλλον τῆς ὄψεως ἴσχομεν τὴν ἀντίληψιν. τῇ γὰρ συνεχεῖ κινήσει τοῦ ὀφθαλμοῦ, ὁ βολβὸς πρὸς τὰ βλέφαρα παρατριβόμενος, θερμασίας αἴτιος γίνεται. ταύτης δὲ ἀποτελεσθείσης, οἱ λόγῳ θεωρητοὶ πόροι χαυνοῦνται καὶ ἀνευρύνονται· ἀνευρυνθέντων δὲ τούτων, ἀνάγκη λέγεσθαι, ὡς εἰπεῖν, τοὺς λόγῳ θεωρητοὺς ὄγκους τοῦ κολλυρίου· ὅθεν συπτικωτέραν παρέχει τὴν ὄψιν. Ἢ ὅτι ἐν τῷ διάγειν τοὺς ὀφθαλμοὺς μετὰ τὴν ὑπάλειψιν συμπεριδονούμενον τῷ βολβῷ τὸ κολλύριον, λεπτύνεται· ἀεὶ γὰρ τὰ κινούμενα, εὐφυῆ πρὸς λεπτυσμόν· ὅσῳ τοίνυν λεπτύνεται, τοσούτῳ τὴν ἀντίληψιν παρέχει τῆς ὄψεως.

ξα'. Διὰ τί οἱ φρενιτικοὶ καὶ οἱ μεμηνότες, ἐν τοῖς παροξυσμοῖς ἰσχυρότεροί τε εἰσὶ καὶ τὴν δύναμιν ἐπιτεταμένην ἔχουσι; Ρη-

τέον ὅτι θρασυνόντες μὲν ὑπὸ τῆς περιακοπῆς· * δύσκαμπτον γὰρ αὐτοῖς ἐστὶ τὸ σῶμα, διὰ τῆς ἄγαν σφίγξεως. διὰ τοῦτο δὲ εἰς ἄνεσιν ἐλθόντες, ἀτονοῦσιν, οὐ γινόμενοι * ὑπὸ τοῦ κρείττονος χείρονες· ἀλλὰ τῆς σφίγξεως ἀνεθείσης†.

ξβ΄. Διὰ τί σιναπισθέντες, ὕδατι μὲν τοῦ σινήπεως λειωθέντος καὶ καταχρισθέντος, φοινίσσονται πλέον· ἐπὰν δ᾽ ὄξει λειωθῇ, οὐκ ἔτι τοῦτο παρέχει τοῖς πεπονθόσι; Ῥητέον ὅτι οἱ μὲν ὄξει ἐπιχρισθέντες, εἰκότως ἥττονα τὴν ἄμυξιν ὑπομένουσι καὶ τὸν φοινιγμόν· στύφονται γὰρ τὴν ἐπιφάνειαν, καὶ ὡς εἰπεῖν περιγανοῖ τὴν ἐξ αὐτοῦ ἀποτελουμένην πύκνωσιν τῶν πόρων * · ὅθεν οὐ συγχωρεῖ εἰς παρείσδυσιν χώραν ἔχειν τὸ νᾶπυ πρὸς τὸ καθάψασθαι τῶν πόρων. Ἢ ὅτι ἡ δριμύτης τοῦ νάπυος, τῇ ἀντιμιξίᾳ τοῦ ὄξους ἀμβλύνεται. αὗται γὰρ αἱ ποιότητες ἀλλήλαις συμπλακεῖσαι, τὴν οἰκείαν ἄκραν τῆς ποιότητος διέφθειραν, ὥσπερ ἕκαστον τὴν ἰδίαν ἰσχὺν ἀποβεβληκέναι. ὃν τρόπον καὶ ἐπὶ τοῦ † ὀξυκράτου λεγομένου ἐστὶ συνορᾶν· καὶ γὰρ τοῦτο ἐκ * κεκραμένου ἄγαν ὕδατος, καὶ ψυχροῦ συστὰν, τῇ ποιᾷ * περιπλοκῇ ἀπέβαλε τὰς ἄκρας ποιότητας.

Aliâs δύσκαμπτον

* ἀπὸ

Aliâs additur, οἷός ἐστιν ἕκαστος ἀνεπισκοπήτως βλέπεται

Adderem τὸ ὄξος

† *Aliâs* εὐκράτου

* *Lego* θερμοῦ

* *Aliâs* ἐπιπλοκῇ

ὄντας, καὶ παρ' ἐκείνας ἑτέρα τις ποιότης ἀποτελέσθῃ. Οἱ δὲ σιναπισθέντες, τοῦ νάπυος ὕδατι λειωθέντος, μᾶλλον φοινίσσονται * δι' αἰτίαν τοιάνδε. τὸ γὰρ ὕδωρ δεῖ λεῖον εἶναι, καὶ δεῖ διϋγραίνειν, ἀνευρῦνον τοὺς πόρους τοὺς λόγῳ θεωρητοὺς, παρεισδύειν συγχωρεῖ δεῖ νάπυϊ. ἔστι δὲ ὡς προείρηται θερμὸν, καὶ συνεργεῖ μᾶλλον τῇ τῶν πόρων ἀναπετείᾳ. Εἰκότως οὖν οἱ μὲν ὄξει σιναπισθέντες, ἔλαττον φοινίσσονται· οἱ δ' ὕδατι, μᾶλλον.

Aliâs additur, τοὺς τόπους

ξγ΄. Διὰ τί τὸ ὄμβριον ὕδωρ, γλυκὺ, καὶ περ ἀπὸ θαλάσσης ἀνιμώμενον; Ῥητέον, ὅτι τὸ θαλάττιον ὕδωρ καθ' ἑαυτὸ, ἁλμυρὸν οὐκ ἔστιν· ἔστι δὲ τοῦτο βαρύ. ἔχει δὲ ποταμοὺς ἐπιρρέοντας εἰς αὐτήν. τὸ γοῦν πνεῦμα ἀνιμώμενον ἐκ τῆς θαλάττης, τὸ ὕδωρ, οὐ τὸ παχὺ ἐφέλκεται, ἀλλὰ τὸ ἐν αὐτῇ λεπτὸν, ὅ ἐστι τὸ γλυκύ. εἰκότως οὖν τὸ ὄμβριον, γλυκὺ, κἂν ἀπὸ θαλάττης ἀνιμᾶται. Ἢ ὅτι τὸ πνεῦμα τῇ βίᾳ τῇ σφοδρᾷ, κἂν * τὸ θαλάσσιον ἀνιμήσηται, κινεῖ τοῦτο. κινηθὲν δὲ αὐτὸ, λεπτότερον γίνεται. ἀεὶ γὰρ τὰ κινούμενα, εὐφυῆ πρὸς λεπτυσμόν. τὸ δὲ λεπτὸν, καὶ γλυκὺ, ὡς ἐκ μεγά-

Aliâs additur, αὐτό

λων συνεχῶς ὄγκων. διὸ γλυκὺ, τὸ ὄμβριον ὕδωρ.

ξδ'. Διὰ τί τὸ θαλάσσιον ὕδωρ ἁλμυρὸν τυγχάνον, ἑψηθὲν ἐπὶ πολὺ, γλυκύτερον γίνεται; ἕψεται δὲ, ἕως ἀποζιτωθῇ. Ῥητέον ὅτι τὸ θαλάττιον ὕδωρ ἐκ μεγάλων ὄγκων συνεχῶς λεπτύνεται καταδιαιρούμενον, ὑπὸ τοῦ πυρός. μεταβολὴν τοίνυν ἐσχηκὸς, διὰ τὸ ἀπὸ παχέως εἰς λεπτὸν καταστῆναι, τῷ ἀποβεβληκέναι τὴν προτέραν ποιότητα, γέγονεν ἀντὶ ἁλμυροῦ γλυκύ.

ξε'. Διὰ τί οἱ πάνυ φλεγμαίνοντες ὀφθαλμοὶ, τραχύτητός τινος συναίσθησιν παρέχουσι τοῖς κάμνουσιν; Ἢ λήμης ἐπιγινομένης ἐν τῷ ἄνω βλεφάρῳ ὑποστελλούσης, ὁ τραχυσμὸς ἀποτελεῖται; Ἢ διὰ τὸ τὰ ἔνδον ἀνωμάλως καταπλέκοντα τὸ βλέφαρον ἀγγεῖα κυρτοῦσθαι, καὶ οὕτω τὴν τραχύτητα ἐπάγειν;

ξς'. Διὰ τί γίνεται ἐν ὀφθαλμῷ λήμη; Ἢ ὅτι τῶν ὑμένων τοῦ ὀφθαλμοῦ ὥσπερ ὑπὸ ἐπικαύσεως ἄγαν πυρωθέντων, διὰ τὴν πλεόνασιν καὶ δυσδιαφορησίαν τῶν πόρων ἐπερχομένου τοῦ ὀφείλοντος θερμοῦ ἐκ τοῦ βάθους διαφορηθῆναι, ἀποτελεῖται; Ἢ ὅτι τὰ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ κατὰ φύσιν ὑγρὰ, ἀναξηρανθέντα

καὶ

καὶ οἱονεὶ φρυγέντα ὑπὸ τῆς τοπικῆς πυρώσεως, τῆς λήμης γένεσιν ἀποτελεῖ;

ξζ΄. Διὰ τί ἐπὶ τῶν πυρεσσόντων οἱ σφυγμοὶ ἀλλοιοῦνται; Ὅτι τὸ πνεῦμα τὸ ἐν ἡμῖν κατὰ φύσιν ὂν καὶ σύμμετρον, πλεονάζον, λεπτὸν θὲν κατὰ διαίρεσιν ὑπὸ τῆς ἐν τῷ βάθει γινομένης * θερμασίας, καὶ γινόμενον ὀξυκίνητον διὰ τὴν κουφότητα, οὐ μόνον τοὺς σφυγμοὺς ἀλλοιοῖ, ἀλλὰ καὶ αὐτὴν τὴν ἀναπνοήν. *Aliâs additur* πλέον

ξη΄. Διὰ τί τὴν ἐπιφάνειαν ἑλκώδη ἴσχουσιν οἱ πυρέσσοντες; Ὅτι παρατριβομένης τῆς σαρκὸς τοῖς παρακρατουμένοις ὄγκοις * ἐντρεψίας οὔσης, προσαγανακτεῖ· ὡς καὶ ἐπὶ τῶν φλεγμαινόντων τὸ μέρος τοῦ σώματος εἴωθε γίνεσθαι. παρατρίψεως

ξθ΄. Διὰ τί ὠχριῶσιν οἱ πυρέττοντες; Ἤτοι διὰ τὴν τροπὴν τῶν ἐν ἡμῖν ὑγρῶν, ἢ διὰ τὴν τῶν λόγῳ θεωρητῶν πόρων μετασκευὴν τοῦτο συμβαίνει. ἀνάλογον δὲ καὶ περὶ τὰς ἐκκρίσεις τῆς κοιλίας καὶ τῶν οὔρων ἡγητέον γίνεσθαι.

ο. Διὰ τί ἐπὶ τῶν ῥοωδῶς πυρεσσόντων, διαφορήσεως οὔσης καὶ ἀκρινονομήσεως τῶν ἐν ἡμῖν, θερμασία τις ἐπιφαίνεται τούτοις, καὶ ὁ

σφυγμὸς μέγας; Ὅτι γὰρ τῶν παρακειμένων ὕλης λεπτυνομένης ἐπὶ πολὺ, ἡ διαφόρησις γίνεται· τῇ δὲ ποιᾷ προσόδῳ τῶν ὄγκων καὶ παρατρίψει, ἡ ποιὰ θερμασία ἀποτελεῖται. καὶ οὐ φαμὲν ὁμοίως τοῖς συγκοπαθοῦσι τὴν θερμασίαν ἔχειν τοὺς ῥοωδῶς πυρέσσοντας· ἀλλ' οὐδὲ μὴν τὸν σφυγμόν· κατὰ δὲ σύγκρισιν τῶν ὑγιαινόντων. ἔσται δέ σοι τοῦτο πρόδηλον ἐκ τῶν λουσαμένων ἢ γυμνασίᾳ χρησαμένων· ἐφ' ὧν χαλῶνται μὲν οἱ πόροι, λεπτύνεσθαι δὲ συμβαίνει τὰ παρακείμενα, καὶ διαπνεῖσθαι προδήλως τὴν θερμασίαν· γίγνεσθαί τε καὶ

Addo ἢ vel τῆς

αὐτῶν πλείονα * κατὰ φύσιν, καὶ τὸν σφυγμὸν σφοδρότερον, καὶ μέγεθος ἴσχειν. τὴν γὰρ δυσκινησίαν καὶ τὸ βάρος, ὑπὸ τῆς μειωθείσης δυνάμεως ἀποτελεῖσθαι.

Aliàs ἀνορέκτως

οα. Διὰ τί πρὸς τὴν τροφὴν οἱ πυρέξαντες * ἀκορέσως ἔχουσιν; Ἢ ὅτι ἡ ὄρεξις ἐν συμμετρίᾳ κινεῖται τῶν ἐν στομάχῳ καὶ κοιλίᾳ πόρων; ἣν συμμετρίαν εὔλογον οὐχ ὑγιῆ μένειν, ἤτοι διεστώτων ἐπὶ πλεῖον τῶν πόρων, ἢ μυόντων.

οβ. Διὰ τί ἐν ταῖς χολέραις τὰ ἄκρα συνέλκεται καὶ σπᾶται καὶ καταψύχεται, καὶ

ἀμαυρὸν τὸν σφυγμὸν ἔχουσιν; Ὅτι λεληθότως διαφορεῖται * τὸ ἔξαπτον πνεῦμα πρὸς *Aliâs*, ἐξ αὐτῶν
τὴν ἐν κοιλίᾳ λεπτομέρειαν· ἔνθερμος γὰρ τούτοις ἡ κοιλία· ἔνθεν * καὶ διαρκοῦσι. ναρκᾷ * ναρκῶσι
δὲ τὰ στερούμενα τῆς τοῦ πνεύματος παραθέσεως· τὰ δὲ ἄκρα ψύχεται καὶ συνέλκεται, διὸ καὶ τὸ ἐν τούτοις θερμὸν πρὸς τὴν κοιλίαν φέρεσθαι διὰ τὴν λεπτομέρειαν.

ογʹ. Διὰ τί οἱ ὑδροφοβικοὶ, τὸ ὕδωρ φοβοῦνται, καὶ τὸ αἰδοῖον ἅμα τοῖς ὑποχονδρίοις ἐντείνονται, καὶ τρέμουσι καὶ σπῶνται καὶ παρακόπτουσιν εἰς τοσοῦτον, ὥστε καὶ ὑλακτῆσαι κυσὶν ὁμοίως; Σπῶνται μὲν οὖν καὶ τρέμουσι, τοῦ στομάχου συντιθεμένου διὰ νευρώδη. διὰ τοῦτο δὲ καὶ τὸ αἰδοῖον ἐντείνονται. ἡ γὰρ τοῦ ὑδροφόβου κατασκευὴ καὶ ἡ πεῖσις, ἔνστασίς ἐστι περὶ τὸν στόμαχον καὶ τὴν κοιλίαν.
παρακόπτουσι δὲ, διὰ τὸ * συνδίδοσθαι ὑπὸ ἀναδίδοσθαι
κοιλίαν καὶ στόμαχον ὕλην ἐφθαρμένην, καὶ ἀπὸ ταύτης μέρος τι εἰς τὰς μήνιγγας ἀναθυμιᾶσθαι. ἐνιστάμενον δὲ περὶ ταύτας, ἀπεργάζεται τὰς * ἐκπνοάς· ὀχλοῦνται δὲ πίνοντες, ἐκνοίας
ὅτι ἡ μὲν σύστασις ἀποτελεῖται περὶ μικροὺς πόρους. ὅταν οὖν πίνωσι, παραλύεται

τὸ ὕδωρ ἅτε λεπτομερὲς ὂν, τοῖς μικροῖς πόροις, καὶ αὔξει τὰς ἐνστάσεις. ὑπὸ δὲ τῆς στερεμνίου τροφῆς, οὐκ ὀχλοῦνται. τοὺς γὰρ ὄγκους αὐτῆς μεγάλους ὄντας, οἱ πεπονθότες οὐ παραδέχονταί ποτε. Καὶ μὴ πίνοντες δὲ τὸ ὕδωρ, δεδοίκασι τοῦτο διὰ τὴν τῶν αἰσθητηρίων φαντασίαν. πίνων γάρ τις ὁρᾷ ἅμα καὶ πίνει· ἡ δὲ ὅρασις ἀπὸ τοῦ ὕδατος κινηθεῖσα, συγκινεῖ τὸ ἐν τῷ στομάχῳ πνεῦμα. τοῦτο δὲ κινηθὲν ὑπὸ τοῦ πινομένου, συγκινεῖ τὴν ὅρασιν οὕτως, ὡς ὑπὸ τοῦ ὕδατος πρὶν ἐκινεῖτο· ἐκ δὲ τῆς συγκινήσεως, γίνεται συγγυμνασία τοιαύτη, ὥστε κἂν μὴ πίνηται τὸ ὕδωρ, βέβληται ἐν τῷ στομάχῳ πνεῦμα συγκινοῦν, ὡς ὑπὸ τοῦ πινομένου τάχιον ὀχληρῶς ἐκινεῖτο· συγκαλυψάμενοι οὖν πίνουσι, διὰ τὸ ἀποχωρεῖν τῶν κινημάτων τὸ ἕτερον. ὑπὲρ δὲ τοῦτο ἰὸν, τοῖς πόροις τοῦ στομάχου ἐνίστασθαι βέλτιον ἔχει.

Οδ'. Διὰ τί οἱ ἀποπλήσαντες, ἐφθαρμένην ἀπερεύγουσι τροφήν; Ὅτι διὰ τὸ πλῆθος τῆς προσαχθείσης, θερμασία πλείων γίνεται εἰς τὸ κύτος τῆς κοιλίας· καὶ αὕτη ἐμπλεομένη, φθείρει τὴν τροφὴν καὶ κνισσοῖ, οὐκ ἐν τοῖς ἀραιώμασιν, ἀλλ' ἐν τῷ κύτει.

Οε.

οε'. Διὰ τί οἱ *κεφαλάλγειαν ἔχοντες ἀμβλυωποῦσι καὶ δακρύουσι συνεχῶς; Ὅτι ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ἀναδιδομένης ὕλης (ἀεὶ γὰρ ἐπὶ τὰ πεπονθότα αἱ ὗλαι φέρονται) πολὺ μέρος φέρεται ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς, ὡς ἂν εἰκότως, διὰ τὸ ἀνεῷχθαι διὰ τὸ πλῆθος τῆς λεπτομερείας, ὃ γίνεται διὰ τὴν συνεχῆ κίνησιν αὐτῶν· καὶ πῆ μὲν δακρύουσι, διὰ τὸ πλῆθος τῆς ἐπιφορτιζούσης τὰ μέρη ὕλης· πῆ δὲ ἀμβλυωποῦσι, διὰ τὸ ἐπιθολοῦσθαι τὸ κατὰ φύσιν πνεῦμα, τὸ διοδεῦον διὰ τῶν *ὁρατῶν πόρων τῇ ἐπιμιξίᾳ τῆς ἀναδοθείσης ὕλης. *Alias κεφαλαίαν* *Alias ὁρατικῶν*

ος'. Διὰ τί ἦχοι ἀποτελοῦνται *κεφαλαλγείας οὔσης; Ὅτι τὸ ἀκουστικὸν πνεῦμα κραδαίνεται ὑπὸ τῆς ἐνστάσεως τῆς περὶ τὰ μέρη συστάσης· ἔνστασις δέ ἐστιν, ὄγκος ἐν λόγῳ θεωρητοῖς ἀραιώμασι διὰ σφήνωσιν. *Alias κεφαλαίας*

οζ'. Διὰ τί οἱ κεφαλαίαν ἔχοντες ἐξανιστάμενοι μᾶλλον ἀλγοῦσιν; Ὅτι κινουμένης τῆς κεφαλῆς, πλείων ἐπ' αὐτὴν ἡ τῆς ὕλης φορὰ γίνεται, καὶ τὰς ἐνστάσεις αὔξει.

οη'. Διὰ τί ἀσφυξία γίνεται; Ὅτι ἀπὸ τοῦ ἀρτηριῶν πνεῦμα πονηρευομένου τὸ πάθος

πρὸς τὴν ἐν τοῖς πεπονθόσι λεπτομέρειαν ἕλκεται.

οθ'. Διὰ τί οἱ μαινόμενοι παρακόπτουσιν; Ὅτι δυσοδία τοῦ ψυχικοῦ πνεύματος ἀποτελεῖται, διὰ τὴν ἔνστασιν καὶ τὴν μύσιν τῶν ἐν τοῖς μεταβάλλουσιν αὐτὸ σώμασι πόρων· συνίσταται γὰρ περὶ τὸν ἐγκέφαλον καὶ τὰς ἐκεῖσε μήνιγγας τὸ πάθος, καὶ τὰς ἐντεῦθεν διὰ τὸ παρὰ φύσιν διακεῖσθαι τὰς ἀποφύσεις. καὶ φαντασίας τινὰς ὁρῶνται φανταζόμενοι, καὶ τὰ μὴ ἑστῶτα ὡς ἑστῶτα ὁρᾶν, καὶ τὰ μὴ ὑπάρχοντα ὡς ὑπάρχοντα, ὅμοιόν τι τοῖς ἰκτερικοῖς πάσχοντες. καὶ γὰρ ἐκεῖνοι διὰ τὴν ποροποιΐαν τῶν ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἀποτελεσθέντων πόρων, τοιάνδε τῶν ὁρατῶν φαντασίαν ἔχουσι· πάντα γὰρ αὐτοῖς χλωρὰ φαίνεται εἶναι.

π'. Διὰ τί οἱ μελαγχολικοὶ, ὀργίλοι καὶ δύσθυμοι; Ἐπειδὴ τὸ πάθος περί τε κοιλίαν ὑφίσταται καὶ τοῦ στομάχου τὸ πέρας, ὃ συνάπτει τῷ σώματι τῆς κοιλίας. ἐκεῖσε οὖν ὑγρῶν διεφθορότων, συναθροισμὸς ἀποτελεῖται, καὶ αἰτία γίνεται τῶν λεχθέντων· πρόδηλον δὲ τοῦτο κἀκ τῶν ὑγιαινόντων μὲν, ἀχρῆ δὲ τροφῆς χρησαμένων· δυσεντευξίαι γὰρ συμβαί-

ουσι

νόσοι. καὶ οἱ ὑδροφοβικοὶ, ὑπερβαλλόντως διψῶντες, ἀτροφοῦσι σχεδόν.

πα΄. Διατί τῶν παραλυθέντων μερῶν τὰ μὲν ἐπεκτείνεται, τὰ δὲ συστέλλεται καὶ συνέλκεται; Ὅτι τὸ πάθος κατὰ τὸν λόγον θεωρητῶν ἀραιωμάτων ἀποτελεῖται. ὅταν οὖν ἡ μύσις εἰς μῆκος συμπέσῃ, ἐπεκτείνεται τὸ παρεθὲν μέρος· συνέρχεται δὲ, ἐὰν ἐπικαρσίως οἱ πόροι μύσωσι.

πβ΄. Διατί οἱ δυσπνοοῦντες ἦχον συριγματώδη ἔχουσιν; Ὅτι μύσις τίς ἐστι καὶ σύμπτωσις πόρων τῶν ἐν τῷ πνεύμονι πάθος. διὰ στενοῦ τοίνυν τόπου πνεύματος φερομένου, ἦχος τοιοῦτος ἀποτελεῖται. συναντῶσι δὲ καὶ βῆχες τούτοις, διὰ τὴν ἐκ τῆς παρατρίψεως θερμασίαν, πλειόνων συνδιδομένων ὄγκων εἰς τὰς τῶν βρόγχων κοιλότητας, κἀκείνων ὑπὸ τοῦ πνεύματος ἅμα κοπτομένων.

πγ΄. Διατί οἱ δυσπνοοῦντες, ὀρθοὶ ὄντες, ἔλαττον δυσπνοοῦσιν, ἤπερ κατακείμενοι; Ὅτι τοῦ βρόγχου συμπαθοῦντος κατὰ τὸ πνεῦμα, συμβάλλει καὶ τὸν θώρακα συνεπεγείρειν αὐτῷ.

πδ'. Διὰ τί ἐν τοῖς ῥήγμασιν ἐπὶ τῶν ἐκ πληγῆς ῥηγνυμένων, τὸ μὲν ὑπογάστριον οὐ ῥήγνυται, ἐκτὸς ὄν· τὸ δὲ περιτόναιον ἔνδον ὄν, ῥήγνυται; Τούτου ἡ αἰτία, αὐτὴ τῶν σωμάτων ἡ φύσις· τὸ μὲν ὑπογάστριον σαρκῶδές ἐστι, τὸ δὲ περιτόναιον τεταμένον· ἀντιπάσχον οὖν τῷ προσπίπτοντι, ῥήγνυται. τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τραυμάτων καὶ καταγμάτων.

ΤΕΛΟΣ.

CASSII IATRO-SOPHISTÆ PHYSICÆ ET MEDI

cinales quæſtiones de affectionibus humani corporis, Conrado Geſnero Tigurino interprete.

QVAESTIO PRIMA.

VLCERA rotunda cur cęteris curatu difficiliora ſunt? Cauſam adferunt, qui ſectantur Herophilum geometrica demonſtratione conſtantem. Aiunt enim circulares ulcerum figuras ambitu quidem paruas apparere, non tamē eſſe tales, ſed maiora ſpacia continere, quàm uideantur. Quod autē maius eſt, plus temporis ad inducendam ſibi cicatricem requirit. Meritò igitur huiuſmodi ulcera curatu difficilia uidentur, etſi modica appareāt. nam reuera non ita ſe habent, ſed maiora ſunt. Verùm hanc opinionem quadantenus refutauit Aſclepiades.

Nam ſi quis (inquit) dati ulceris rotundi labra ſic incidat, ut figura fiat oblongior, citiùs ad cicatricem perducetur: quod Herophili ſententiæ repugnat. Si enim magnitudo ulceris, ut ipſi dicunt, curandi difficultatis cauſa eſt, oporteret priori magnitudine manente, ac inſuper accedente altera per inciſionem, multò difficiliora curatu fieri. Cæterùm ipſe cauſam talem aſsignat. Quoniam, ait, res omnis congenitum ſibi motum habet: motus autem uehemens ex rerum principijs fertur. Principia uocat medias partes rerum quæ mouentur. Dein exemplis utitur ad hoc declarandum à fluuiorum & ignis motibus. Nam ut in hiſce partes mediæ uehementiùs mouentur, ſic etiam in ulceribus accidit. Hoc eſt, ut clariùs dicamus: Velut fluuiorum pars abundantior uehemētiùs mouetur, abundant autem in medio, ubi maior eorum copia cōfluit: & ſicut ignis flam

ma fortiorem medio loco motum habet, adeò ut illinc ſæpè ſaltuatim efferatur flamma: ſimiliter ulcera rotunda, quia uelut in ſeſe reducta undique uergunt ad medium, eam ob cauſam concitatiorem in eis motum fieri contingit. Fit autem motus nimirum corpuſculis nonnullis naturaliter per meatus extrorſum delatis, quorum uehementi tranſitu cicatricis inductionem repelli euenit. Verùm aduerſus iſta reſponderi poteſt, quòd ſi corpuſculorum uehemens extrorſum motus in cauſa ſit, quòd huiuſmodi ulcera curatu difficilia ſint, inprimis ita uſu uenire oporteret in ætate uigentibus, & ulcera ipſorum ægrè curari poſſe. Quoniam ætatis in uigore tum plurima, tum concitata maximè iſta corpuſcula feruntur: in ſenibus contrà, & pauca & motione tarda, interim tamen in uniuerſum huiuſmodi ulcera difficiliùs in ætate ſenili coaleſcunt. Quamob-

rem aſſerēdum nobis uidetur, quod ulcera, quæ angulari quodammodo figura conſtant, citiùs ad cicatricem perueniant, quoniã partes ſanæ propinquiores ſibi ſunt inuicem, quo loco maximè ulcus anguloſum quodammodo fuerit. Nam ſanæ partes non quoquo modo in cicatricem ęquè facilè coēunt. Conſtant enim faciliùs perſanari ulcera, quæ partes ſanas ſibi uiciniores habent, & minùs diſtantes. In rotundis autem ulceribus ſanæ partes undique ex æquo diſtant inuicem, idq́ multò magis quàm in angulari figura. Exempli gratia, ſi duo puncta capiamus in circulo ſecundum minorem diſtantiam, eaq́ iungamus inuicem linea recta mox idem faciamus in triangulo, uel alia angulari figura, nempe propiùs angulum duo puncta ab utroque latere per lineam rectam coniungamus, inuenietur maior recta linea in circulo. Itidem in rotundis & angu-

anguloſis ulceribus res ſe habet. Quare contingit ut ulcera angularis figuræ facilè cicatricem ducant, quia partes ſanæ propinquiores mutuò ſibi ſunt, & in cicatricem interuallo breuiore coëunt. Siquidem in uniuerſum generatio cicatricis ab extremis incipit, ubi maximè promouetur à partibus ſanis iuxtà ſitis: at in rotundis, quia ſanę partes undiq; diſtãt inuicẽ ex æquo, & non poſſunt mutuã opẽ conferre ad cicatricis inductionem, non facilè cicatrix obducitur. [Vide Hippocratẽ in li. de ulcerib.]

II. Cur & extremæ partes corporis, & cauæ, ulceribus depaſcentibus obnoxiæ ſunt? An quia depaſcens ulcus mortificatio quædam eſt, & putrefactio? partes autem extremæ propter † materiæ penuriam facilè refrigerantur, ideóque uelut emortuæ redduntur. Cauis autem locis huiuſmodi ulcera obueniũt, quoniam abundant humida materia, & Gad. alimenti.

eam ob cauſam putrilagine capiunt.

III. Cur dum ulcera ſaneſcunt& inflammationes ceſſant, pruritus ob oritur? Dicendum, quia tum temporis quod naturale eſt (humor & ſpiritus naturalis) ſuperat: ſuperans autem, alienum ex profundo corporis repellit. Itaque natura delectatur, dum ſeparatur quod alienum eſt.

IIII. Quam ob cauſam hydropici ſitiunt, etſi multo humore abundent? Dicendum eſt potionis appetitum fieri deſyderio naturalis humoris, non eius qui præter naturam eſt. Quo autem ipſi abundant, præter naturam humor eſt. Itaque ſitire deſinunt, cum naturalis humor ipſis adponitur. Aut quia naturalis humor non in conuenientes meatus digeritur, ſed extra pellitur, non minus ſitiunt, quàm ſi nihil bibiſſent.

V. Quam ob rem non ſitientes ſi balneas ingrediamur, ſitibundi euadimus: & uice uerſa ſiticuloſi ingreſ-
ſi,

ſi ſitire definimus? Quoniam ex ſic citate ſitis fit. Ergo cum ſitientes balneũ corpori applicamus, humorem per cutis meatus attrahit, utpote uitali facultate præditum, & ſic partes etiam intrinſecæ humefiunt, in quibus maximè ſitis inerat. Qui uerò citra ſitim balneum ingrediuntur, in illis per ſudores abſumitur præexiſtés humor in corpore, ut quod humiditatem attrahere ac retinere non laboret.

VI. Cur qui ex iecinore, liene, aut pulmone laborant in partem affectam faciliùs decumbunt, cum probabile ſit dolores in locis compreſſis magis intendi? Reſpondendum, quòd ſi in contrariam partem decubitus fieret, ſuſpenderetur quodammodo locus affectus, quo ſuſpenſo maior doloris ſenſus eſſet.

VII. Cur ferè in uniuerſum extremæ corporis partes in exacerbationibus refrigerantur? Quia mate-

tiæ recurrunt illuc, unde motus prĩcipium fit: id autem fit in medio uiſcerum. Probabile eſt igitur cum undecunque à corpore materia ad medium fertur, extremas partes priùs in ſe contenta materia priuari. Proinde deſtitutæ ſuis humoribus perfrictionem patiuntur.

VIII. Voluptas eſt ueluti diffuſio & remiſsio corporis, idq́ꝫ quodã modo ſenſus ipſe teſtatur. Conſtat autem quòd in ſomno quoque uoluptas accidat, & experientia & poëta teſtibus. Hic enim νήδυμον appellat ſomnum, quaſi ἡδονῆς παρεκτικόν, id eſt, uoluptatis authorem. Ergo ſi uoluptas diſſolutio corporis eſt, & à ſomno efficitur, cur non laxare potiùs ſomnum dicimus, quàm denſare, ut putant Methodici? Sanè nauigatio quoqꝫ ſeu geſtatio in ſcapha corpus relaxat, & eius uſu cum uoluptate quadam ſomnus accerſitur, quare hinc etiam conijcere licet ſomnum

Sic Vergil.
Placidam
per mẽbra
quietem,

mnum laxandi potiùs uim, quàm cõ primendi habere. An ad hoc dicendum eſt quòd nõ omnino ſomnũ uoluptas comitetur, ſed obiter accidat dormienté uoluptate frui, eò quod partes corporis in ſuum quæq; ſtatũ reſtituantur, utpote remiſſa laſsitudine, quam uigilantis actiones effecerant? Cæterùm quòd non perpetuò uoluptas ob diffuſionem corporum gignatur, ex affectione ſitis apparet. Hæc enim ob ſiccitatem prouenit. Omnis autem ſiccitas denſationem infert. Sitientes uerò aliquando ſi frigidam aquam biberimus, magna uoluptate capimur, quãuis denſatio præexiſtens admixtione frigidi augeatur. Vt igitur frigidam non ideo relaxare dicimus, quia corpora uoluptate mulcet: ſic neque ſomnus laxare dicendus, eò quòd uoluptatem parit. Sed uoluptas quidem in ſomno prædictã ob cauſam euenit. Nauigatio autem ſeu geſtatio in ſca-

pha, craſſa quidem corpora diſcutere poteſt, ſenſibilem uerò ſpiritum denſare, perturbans ipſum & conſtipans, dum reliqui humores ſine motu quieſcunt: ſpiritu autem conſtipato ſomnum ſuperuenire contingit. Atqui non mirum eſt ſi eadem agitatio & corpus diſcutit, & ſpiritum ut diximus ſenſibilem denſat. Vt enim aqua calida, noſtra quidem corpora relaxata in molē ampliorē extollit, ignem uerò infuſa extinguit: ſic & geſtatio contrarios effectus edit: & ſanè multa quis inueniet res inuicem pugnantes efficientia.

IX. Cur in uulneribus capitis adeò profundis, ut membrana quoq; cerebri cuſtos uulnerata ſit, quamuis iam euaſiſſe uideantur affecti, & ad cicatricem poſtmodum adducta ſint uulnera, aliquando tamen conuulſio ſuperuenit, ita ut moriantur? Dicemus, cum naturaliter cerebrum pulſet, contingit membranam ei circumpo-

cumpoſitam uicinis oſsibus allidi, à quibus ablata ſunt fragmenta, & alliſam ulcerari. Facta autem exulceratione, collecta inde ſordida materia tranſpirare nequit, tum quia partes impoſitæ iam carne coaluerunt, tum quia cicatrix innata denſior eſt. Itaq; ſordes illæ ex ulcere cōgeſtæ ad principales partes cerebri feruntur, eaſq; comprimunt, adeò ut conuulſio ſequatur: quoniam materia propter duritatem cicatricis, quæ caro præter naturam eſt, d ffiari non potuit.

X. Iſtud planè obſeruatum eſt, ubi capiti uulnera tanta inflicta ſunt, ut oſſa quoque dirimantur, periculoſiora quidem eſſe in uertice ac ſyncipite: quæ uerò ad cicatricem ducuntur, faciliùs perſanari, quàm quę circa occiput uulnera facta ſunt. Huius rei cauſam aſſerimus, quoniā partes circa ſynciput, quæ cæteris præſtantiores ſunt, tenuem membranam ſubiectam habent, ac ideo uerti-

ſimile eſt locũ eſſe periculoſum: ubi tamẽ inducitur cicatrix, ſanatur facilius, nimirũ quoniã partibus magis principalibus maius auxilium ad perſanationem natura cõfert. Occipitis autẽ uulnera minùs periculoſa ſunt, quia mẽbrana illic eſt carnoſa: difficiliora uerò curatu, quia tantũ auxiliũ non habẽt: & dum orę diuulſæ ſaneſcunt, exiccantur etiam amplius [per medicamenta cicatricẽ inducentia.]

XI. Quinetiam hoc obſeruatione cognitum eſt, quòd uẽter eorum, qui habent huiuſmodi capitis uulnera, ſi ſponte fluat, mors conſequitur: ſin ratione uictus, ſalutare ſignum eſt. Nam ſi ſponte fluxerit, ſubſidente nimirum materia ex affectu capitis, periculum minatur, affectu ſuperante naturam. Si uerò pro ratione alimentorum humida ſit aluus, attenuata materia & ad inferiores partes delapſa, nihil infeſtantur loci circa caput, & ſic nulla grauitate comitante

tante facilè curantur.

XII. Cur carbonum æſtus in uniuerſum capitis dolorem generat, lignorum non item? Quia uehemens carbonum calor condenſat ſua caliditate: lignorum uerò calor humiditatem quandam coniunctam habet, quæ ex ipſo fumo indicatur. Fumus enim ſignum eſt humoris in ligno contenti. Oportet autem carbones modico uino extinguere, ut ne conſequatē eos ſolita ſequi noxa.

XIII. Cur in operantibus circa mare oculorum pterygia abundant? fiunt enim in alijs quoque, ſed in illis maximè qui in mari laborant. Dicendum quòd pterygiorum duo ſint genera: unum, cũ naturalis caro in angulo oculi ſita nimis extenditur, uel augeť: alterũ, cũ tenuis membrana ſupra ambitũ oculi extenſa occalleſcit ac intumeſcit. Eſt aũt in hominibus cóſpectu difficilis hęc membrana, in alijs uerò quibuſdam ani-

malibus, & agnis præcipuè, craſsitudine ſua manifeſtiſsimè cernitur, nó item in homine. Hæc igitur marinis uaporibus ob acrimoniam eroditur, & calloſitatem cum inflammatione patitur, ita ut loco denſato pterygium fiat. Scimus autem pterygiorum genera duo haberi, unum appẽſum, alterũ ceu connatũ. [Encãthis etiam excreſcẽtia eſt in maiore angulo oculi, ſed carnoſa, & intra angulũ tãtùm: pterygium uerò neruoſa, & ab angulo procedens pupillam uerſus, &c.]

XIIII. Cur uno tantum oculo affecto plus doloris excruciat ægros, idq́ꝫ diutius etiã? An quia cũ ſanus oculus motu naturali mouetur, ęger quoq́ꝫ mouetur ſimul? quoniam ex una baſi enaſcuntur: ideoq́ꝫ cóſenſus motionis iritat affectũ, qui opus habet quiete. Vbi uerò utriq́ꝫ eodẽ tempore afficiuntur, mitior fit affectio. Quieſcit enim ſimul uterq́ꝫ, nec alter ab altero iritatur: & ſic propter quietem

Flaunt

tem

tem ſtatim corroborantur.

XV. Quî fit quòd febris ſubſequuta lippitudinem aliquando ſoluat, aliquãdo uerò nó modo non ſoluat, ſed plenam cæcitatem inferat? Quid igitur cauſæ eſt, quod alijs uiſum perſanet, alijs corrumpat? Quia febris accedit ratione metaſyncritica, id eſt, meatuum & corporis præter naturam ſtatum immutandi, & humores ex alto euocandi gratia. Quòd ſi moderata fuerit febris, eò quòd metaſyncriſis quoque mediocris ab ea fiat, utilitatem ſequi contingit. Si uerò uehemens febris inuaſerit, quia motus etiã uehemẽtior fit, extrema noxa conſequitur. Pręterea dixerit aliquis febrem aliâs exiccandi uim poſsidere, quod patet ex ſiti febrientiũ comite: Aliâs impetu ſuo fluxiones commouere & aliquò impellere, ut conſtat, quoniam poſt acceſsionem febris ſuperflui humores in aliquas partes decumbunt. Itaque

iuuatur quidem lippitudo, ubi febris exiccat, quoniam irruens fluxio deſiccatur. Lęditur uerò, cum impetuoſa febris eſt, humorum illapſum ex loco in locũ efficiens, tum quia partes affectæ faciliùs patiuntur pluráque ſuſcipiunt, tum quia febris cum impetu ingruẽs conſtipat humores: ac ita cæcitas oritur præ nimio humorum illapſu.

XVI. Cur æſtate magis lippitudines fiunt, quàm reliquis anni partibus, quamuis æſtas ſicca ſit & tepida? oportebat enim propter ſiccitatem æſtatis comitem, nullam fluxionem oboriri: neque per obſtructionem debebat contingere, ob temporis calorem. Dicendum eſt igitur quòd etiãſi ſiccitas & tepiditas æſtatem ſequantur, multus tamen ſplendor magis obeſt oculis. Omne enim candidum ſupra modum, uiſum turbat atque confundit. Proinde quieſcere imperata quiete obſcuro in lo-

co lippos iubemus, ut omnẽ cauſam quæ hunc affectum mouet, euitent. In æſtate igitur lippitudinis cauſa, ut oſtendimus, à ſplendore ſolari proficiſcitur.

XVII. Quamobrem ſimilitudo cum ſit & oculis mutuò & auribus inter ſe, oculi quidem mutuo conſenſu afficiuntur, [aures nó item?] Quia oculi non ſimiles ſolùm inter ſe ſunt, ſed etiam ualde uicini. Aures uerò interuallo longiore diſtant. Item, quia oculi principiũ motus intrinſecum habent: auribus extrinſecus accidit,

XVIII. Cur aliqui poſt lippitudinem cernunt acutiús? An patet quòd qua ratione collyria cientia lachrymas, oxydorcica, id eſt, acuentia uiſum nominantur, eò quòd utentes ipſis acutiùs uideant ex delachrymatione, &, ut ita dicam, purgatione oculorum: ſimiliter contingit in illis etiam qui propter lippitudinem lachrymas emiſerunt, ita ut poſt

craſſæ ſuperiacentis materiæ purgationem uiſus acuatur?

XIX. Cur oculorum incipiente ſuffuſione corpuſcula quędam culicibus, muſcis, & formicis ſimilia uideri contingit, & alia huiuſcemodi hãc affectioné comitari ſolita? Num patet, quòd iuxta humoris concretionem & figuram, corpuſcula quoque ſimilia oculis obuerſari neceſſum ſit? Præterea uiſiuus ſpiritus per totũ ſui inſtrumentum eâdem ui & facultate agit: ſed impeditur in illis partibus, in quibus concretio maximè conſiſtit. Qualis igitur nata fuerit primùm concreta humoris figura, tales quoque fiunt imagines rerum extrinſecus obiectarum.

XX. Cur oſcitantes minùs audiunt? Quia dum diuelluntur maxillæ, aures comprimuntur, & ſimul ſpiritus intercluditur, unde & ſtrepitus ſentiuntur in auribus. Cum igitur extraneus aêr locum ſubintrandi non habet,

habet,ſenſus percipere non poteſt.

XXI. Cur ſcalpentibus nobis aures, ut ſpecillis auricularijs, aliis ue, tuſsim moueri contingit tanquam iritata arteria? An quia multum cognationis intercedit non uoci tantùm cum auditu, ſed inſtrumentalibus quoq; partibus inter ſe, adeò ut mutuo conſenſu uocis inſtrumentum afficiatur. Fit autem tuſsis in parte ad uocem deſtinata.

XXII. Qua de cauſa qui capite dolent, alij uoces acutè percipiunt, alij prorſus obaudiunt? An manifeſtum eſt, quòd cum magni capitis dolores acciderint, ita ut maior fiat obturatio, & uertigo præcedat, mens non habeat ſe ſecundum naturam? Mens auté eſt quæ uidet, ut ueterum quidam inquit. †Mente igitur malè affecta, meritò uoces obiectæ non percipiuntur.

Νοῦς ὁρῇ, νοῦς ἀκούει Epicharmus.

XXIII. Quare ſurdi per nares loquuntur? Nimirum quoniam ob

primarium affectum conſenſus ad na res pertingit. Dum enim aures, quantum fieri poteſt, dilatantur, narium quoque meatus laxi diſtantesq́ permanent: & dum ſpiritus ex loco ita diſtẽto fertur, facilè ueluti ſonus quidam emittitur.

XXIIII. Cur & multus ſomnus, & uigilia nimia caput grauant? Nó quidem hîc dicere licet, quòd corpus afficiant tanquam exceſſus: Non enim iſtud quæritur, cur à contrarijs caput lædatur, ſed cur à contrarijs affectibus tum ſomno tum uigilia immoderatis idem planè ſymptoma, eademq́ prorſus paſsio naſcatur. Dicendum eſt igitur ex multo quidem ſomno id euenire, quoniam denſato per ſomnum corpore, materia quæ ad caput effertur, tranſpirare nequit. Propter uigiliam uerò idem uſu uenit hac de cauſa. Cum enim ob actiones, quæ à uigilantibus aguntur, attenuentur materiæ, uapores aliqui ſurſum

ſum feruntur,&caput petunt.Itaque contingit cum ampliùs materia propter intenſam uigiliam attenuatur, ampliorem etiam uaporum eleuationem fieri. Item fieri ſolet ut uigilantes alimentum non ritè concoquãt, ſed corrumpant: unde fit, ut qui ad caput uapores extolluntur, non multitudine ſua ſolùm, ſed corrupta etiam alimenti qualitate ipſum degrauent.

XXV. Cur uigilantes in lumine lunæ, etiamſi diu immorentur, nihil prorſus inde offenduntur: qui uerò in ipſo dormiunt, ijs caput repletur, ac obſtruitur? Nunquid cum lunę lumen calidum ſimul humidúmque ſit, capita dormientium in eo grauantur? An ita contingit, quod radij lunæ inſtar ictuum ferantur in caput dormientium, quia pondus ex humiditate coniunctum habent: ſicut accidit in illis, in quos aqua è ſublimi cum impetu defunditur? In his enim

propter impetum influxiones fiunt inſtar ictuum, ita ut locus perfuſus obſtruatur magis quàm rarefiat. Similiter ubi lunæ radij cum grauitate ingruũt ob cauſam prædictam, obſtructio fit aut grauitas, quam pariter defatio quoque per ſomnum oboriens promouet.

XXVI. Cur qui motu paulatim utuntur, & ſi capita grauiora habuerint antea, alleuantur poſt motum: contrà qui currendo mouentur, quã uis priùs grauitatem non ſenſerint, poſt motum capitibus grauantur? Dicendũ eſt, quod in illis, qui motu paulatim utuntur, materias ſenſim ad inferiores partes detrahi contingit: in his uerò qui concitatiùs mouentur, reſultationes fiunt, hoc eſt, materiæ deorſum latę denuo ſurſum feruntur & reſultant, ut rotunda corpora ad pauimentum deiecta. Si quis enim ipſa molliter in pauimentum demiſerit, manent loco, neque reſiliunt:

ūnt:ſin quis uehementiùs proiecerit, iterum repercutiuntur ſurſum,ut uidere eſt in pilis[ſeu ſphęris quibus ludunt.] Hoc idem contingit etiam in currentibus materia denuò cum repercuſsione ſurſum delata. Quin & ſpiritus uioléto motu cohibetur, ac intenditur, ut uel hac de cauſa caput aggrauetur.

XXVII. Cur motus recti non pariunt uertiginem, ſed circulares, idq́ adeò ut exteriora omnia ſimul circumagi uideantur? Quia recti quidem motus non prohibent perſpirare materiam: circulares uerò non ſinunt perſpirationem fieri, aëre uehementiùs ingruente, ac ipſam prohibente. Similiter autem ut corporis motus fit, ita materiæ in nobis circulariter mouentur. Cum igitur unà cũ corpore agitentur, & tranſpirare nequeant ob cauſam prædictam, etiam ubi iam ceſſauit motionis ipſarum cauſa, in circulum moueri pergunt:

atque huiuſmodi motus humorum cauſa eſt, ut ſenſus quippiam imaginetur præter naturam. Quemadmodum enim regio morbo affecti, externos colores pro oculorum ſuorum affectione iudicant: & qui hypoſphagmata habent, omnia ſubrubra, exiſtimant: ſic in circulari quoque motu euenit, ut omnia rotari uideantur. Dum enim materiæ circa oculos adhuc in gyrum aguntur, ſecundũ hanc affectionem ſenſum etiam affici contingit. Eſt autem manifeſtum quòd oculus humores contineat, aquoſum, à quo lachrymæ prodeunt, & cryſtallinum, & uitreum, qui omnes pellucidi & albicantes ſunt. Præterea prima tunica alba eſt. etſi enim in medio oculi, qua parte tenuior eſt, nigra uideatur, non tamen hic ei ſuus color eſt: ſed tota pellucet, tum alibi, tum hac etiam in parte. Non latet etiam quòd ſecunda tunica, quæ natura nigra eſt, corneæ ſubſternitur, non

quidem

quidem undique, ſed foramen mani feſtum habet, quo loco pupilla appa ret. His omnibus perſpectis propoſi ta quæſtio clariùs intelligetur.

XXVIII. Cur qui ſubatterunt premúnt ue detorquentes leniter o-culi aut ſuperiorem aut inferiorem palpebram, illis obiecta duplicia ui-dentur, quod etiam in ebrijs maxi-mè contingit? Quia ſpiritus uiſiuus diuiditur, qui alioqui citra depreſſio nem ex utriſque oculis communiter profectus externum obiectum qua-le eſt, intuetur. Oculo autem altero attrito non ampliùs communiter in obiectum ſimul feruntur, ſed ſeorſim uterque oculus per ſe. Nam quod ita ſe res habeat, hoc modo experiri li-cet. Digito enim qui oculum atterit adhuc permanente, ſi quis alterum oculum adhibita manu occludat, non ampliùs duplicia uidentur, etſi alterius attritio maneat. Itaque diui-ſio ſpiritus non aliter in his eſt huius   *non*

affectionis cauſa, quàm in temulentis, qui & ipſi multiplicia cernunt obiecta.

XXIX. Cur in aqua uocem non percipimus ſicuti per parietes, etſi horum interſtitiũ ſolidius ſit? Quoniam in aquis exacta uelut obturatio fit aurium, ita ut aër non ualeat ingredi. Cum uerò per parietes loquimur, eò quod impedimentum non in ipſis auribus ſitum ſit, meritò ſermonem percipimus, oppoſito aëre perculſo, & per contentum in pariete aêrem tranſmiſſo, ſic ut ulterior etiam aër pulſetur.

XXX. Cur in declinationibus grauium morborum magna ex parte fiunt parotides, quas & Dioſcoros uocant aliqui, [à fauſto nimirum indicio] quòd ſolutio ægritudinum inſtet? Notum eſt in grauibus morbis appetitionem intercipi. Roborati uerò iam ægri magis appetere incipiunt, & cum alimento copioſiùs

ſiùs utantur, maxillæ mouentur, ex quarum motu dum cibum diuidunt & mandunt, inflammatio naſcitur, &ex eius impetuoſo retro aures illapſu parotides efficiuntur.

XXXI. Cur fibræ aurium auerſæ in morbis † mortem præſagiunt? Cauſa hæc eſt. Sanguine iam in corpore extincto probabile eſt has partes ſicciores fieri, utpote natura pauco ſanguine præditas. Similiter autẽ hoc accidit, ut in loris: quo enim modo lora defectu humoris incuruantur, ita in fibris etiam auricularum uſu uenit.

† Hadrianus addit acutis.

XXXII. Cur ſordes auriũ cum natura ſint amaræ, dulceſcunt in morientibus? Quia magnam ex naturali ſtatu in contrarium mutationem indicant. Sordes enim aurium cùm iuxta naturam ſe habent, planè ſunt amaræ.

XXXIII. Vari cur circa faciem fiunt tempore uigoris.? [Vnde uul-

gares acmas ipſos nominant. ἀκμὴ e-
nim uigentem ætatem ſignificat:] &
cur circa totam quidem faciem fiũt,
ut diximus, maximè uerò circa na-
ſum abundant? Manifeſtum eſt ſa-
nè ex augmento corporis id contin-
gere. Iſta enim ætate adiunctio & ac
ceſsio ex alimento fit. Cum autem
unaquæque pars alimentum ſibi ac-
cedens ſecundum propriam faculta
tem immutet, partes illæ quę circa fa
ciem ſunt, præcipuè circa naſum, nó
poſſunt omne alimentum ſibi ſuppe
ditatum in carnem conuertere: itaq;
contingit ut quantum in ipſis de nu
trimento redundat, in alienam ſub-
ſtantiam mutetur. Quòd autem uari
gignantur, eò quòd iſtæ partes exi-
gua carne conſtent, euidens eſt, quo
niam in labris non oriuntur, ut quæ
carnoſa ſint.

XXXIIII. Quęrendum eſt quam
obrem aqua frigida admota nari-
bus ſanguine copioſo fluentibus, flu
xus

xus augeatur, licet frigida condenſet ſuapte natura? Dicendum eſt corpuſcula & uaſa circa naſum facilè cedere. Accidit igitur ut denſatione facta, partium aliæ denſentur & comprimantur, aliæ diſtendantur, & dilatẽtur. Quo enim magis loci inuicem denſati coëunt, hoc latiùs adiacentes panduntur, adeò ut præ diſtentione proxima uaſa rumpãtur. Aut aptitudine ad fluxum iam priùs exiſtente, adhibita aqua ſimul afficit corp⁹, ueluti admonens ſanguinem ſuo fluxu ut ſimiliter profluat, ſeq́ꝫ ſequatur: & ſic eius erumpentis cauſa eſt. [Græca hic deprauata uidentur.]

XXXV. Cur aromatum incenſorum odorem magis ſentiunt, qui procul ab igne abſunt, à quo ſuffitus ipſorum ſpargi incipit, quàm qui propiùs adſunt? Conſtat odoramentum efficacius fieri, quando cum ambiente aëre temperatur. ſic enim poëta dixit: In cœlum uapor it motus

uertigine fumi. Nec abſq; cauſa longiùs diſsiti ſuauitatem odoris magis percipiunt: attenuata enim magis ſenſum mouet.

XXXVI. Cur cum aliquando ſternutatio difficulter procedit, ſi conuertamur ad lucem ſolis, faciliùs ſternutamus? In cauſa eſt radius ſolaris, qui interioribus naſi partibus ſe inſinuans, inſtar feſtucæ ſternutationem excitat, meatus iritando. Aut quia ſternutatio fit ſpiritu ſubeunte & iritante nares: radius auté ſolis quę intra naſum ſunt calfaciens, magis in uaporem ipſa uertit, ſpiritumq́; promouet: qui cum ualidior effectus eſt, ſtatim locis iritatis ſternutamentum perficit.

XXXVII. Cur ſternutamentum raró unum fit, & raró multa? fiunt enim ut plurimùm bina. In promptu cauſa eſt. Nam meatus etiam naſi habentur bini: & quoniam per ſpiritus excuſsioné ſternutatio fit, uno ſternu-

ſternutamento in altero meatu facto, ſimul & alter afficitur.

XXXVIII. Inquirendum uidetur qua de cauſa ubi in artubus fractura fuerit cum incuruatione, & oſſis partes fractæ utrinque exaſperatæ & occurſu mutuo eminentes, intra os effractum caro naſcatur, ita ut ſoliditatem oſsium intercedens impleat, & natura æqualem cum oſsibus uim habeat: In ægilope autem ſi os atteratur & comminuatur, partes ita manent, neque carnem producunt? An quia in artubus quidẽ plura corpora [id eſt, plus carnis] circumiacent, & alioqui continuitatem inter ſe habent, nec multum inuicem diſtant: ad naſum autem & carnę modica partes conſtant, & adiacẽtia non habent, ac interuallũ uacuũ habent?

XXXIX. Cur cum aẽr gelidus eſt, humor prætenuis & copioſus è naribus manat, etſi deberet effluere craſsior propter aſtrictionem ex ge-

ſu? Quoniam denſatio immoderata fit circa faciem; & humor à partibus naſo adiacentibus ueluti percolatus fertur: itaque contingit ipſum eſſe tenuem.

XL. Cur offenſo membro, uicina quidem nihil per conſenſum afficiuntur, ſed multùm diſtantia communem affectum ſentiunt, ut inguina pedibus offenſis? Aſclepiades huius rei cauſam in libro de ulceribus talem affert. Materia initio ad partes ictas defertur, quam ita delatam, quantumcunque eius poſſunt, partes affectę ſuſcipiunt: hę cum iam plenæ ſunt, nec ampliùs capere poſſunt, reliquum materiæ quod ab ipſis contineri non potuit, ulteriùs fluere pergit, & ſicubi loca concaua inuenerit, in illis reſidet, quemadmodum & aqua facere ſolet: Dum enim loco plano labitur, æquali motu fertur: ut uerò primùm aliquę cauitates occurrunt, illic immoratur. Hoc idē uſu

uſu uenit in materia, quæ ad partes ictas fertur: in ipſis enim quantacunque poteſt, recipitur, reliqua in cauas partes illabitur: & magis in inguina, quorum rari ſunt meatus, unde ſtatim plenitudine intumeſcunt. Hanc quidem Aſclepiades ſatis probabilem rationem reddit. Verùm etiam aliquis cauſam non immeritò reiecerit in neruoſum genus, quod facillimè afficitur. Hoc enim ob nimiam patiẽdi facilitatem citiùs alijs in corpore partibus, locis affectis cõdolet. Propter eandem igitur cauſam circa adenes etiam ſtrumæ in collo conſiſtũt, cum ulceratum caput eſt, & bubones ſub axilla, ubi ulcera circa manum ſunt.

XLI. Cur in capite cum dextra parte membrana cerebri cuſtos uulnerata fuerit, ſiniſtra reſoluitur: ſin parte ſiniſtra uulnus inflictũ ſit, dextera reſolutionem patitur? Dicendum eſt in cauſá eſſe poſitionem ner

uorum. Hi enim è baſi cerebri in aduerſum ſibi inuicem producuntur. Nam qui à dextra baſis parte prodeunt, in ſiniſtrum capitis latus feruntur. Contrà qui à ſiniſtra oriuntur, dextrorſum, ita ut eorum ſitus decuſsis inſtar habeat̃. Proinde meritò ſi quis à dextro membranæ latere ſaucius fuerit, ſiniſtrum reſoluitur: ſi à ſiniſtro, dextram.

XLII. Cur in prælijs ſaucij in ipſum uulnus prolabuntur? Hoc enim obſeruatum eſt, quod in partem uulneratam cadant. exempli gratia, ſi pars corporis anterior ſauciata fuerit, non procident in dorſum. Dicendum quòd corpus in eam partem uergat, qua natura claudicat. Nempe ſi natura corporis in æquilibrio quodam fuerit conſtituta, ęqualiter erecta ſtare ſolet: ſi quid uerò accidat, moueatq; ipſum ita ut claudicet, eam in partẽ fertur, ex qua claudicat: quod in parietibus quoque in

clinatis

clinatis contingit, in quibus etiam ſi quis aliquid ex aduerſo opponere uoluerit, ut inclinationi obſiſtat, nihilominus paries illam in partem fertur, in quam inclinauit, & maximè ſi uiolentior ictus renitendo fiat.

XLIII. Cur in uiuis quidem corporibus uſtis puſtulæ oriũtur, in mortuis nequaquam? Dicendum eſt, quòd in uiuis corporibus etiam ſpiritus in toto corpore ſparſi ſint, in mortuis minimè. Aut quòd corpora mortuorum ob ſuam duritiem non cedunt loco, uiuentium autem talia ſunt ut & faſciam in ſe recipiant, & cingi comprimiq; in orbem poſsint. Admoto igitur igne, attractio fit materiæ ad ſuperficiem, & puſtulas excitat. In mortuis uerò corporibus eæ non fiunt, quoniam carent eo, quod eſſentiam puſtulæ conſtituit.

XLIIII. Cur ſola ſternutatio noctu aut non fit, aut rarò, in illis qui ſecundum naturam ſe habent: alia ue-

rò ferè omnia tum interdiu tum no-
ctu contingunt? An quia ſternuta-
tio quidem fit à calore quodam lo-
cum, unde prodit, mouente: quare
ad ſolem quoque proſpicimus, cum
ſternutare libet. Dormientibus uerò
nobis calor in oppoſitum locum a-
gitur, proinde partes dormientium
inferiores ut plurimùm incaleſcunt.
Meritò igitur non ſternutamus, poſt
quã à capite receſsit calor, qui moue
re ſolet cõtentũ in ipſo humorẽ. Hic
enim dũ expellitur, ſternutatio fit.
Quare probabilis hæc eſt cauſa, ob
quam hęc affectio nocte nó accidat.

XLV. Cur perfricantes oculum
ſternutamentum compeſcimus?
An quia humor ita reſpirat? illachry
mat enim oculus poſt attritionem.
An quia plus caloris, minorem cor-
rumpit abſumitq́ꝫ? Oculus autem at
tritus maiorem, quàm qui naſo con-
tinetur, caliditatem acquirit: quam-
obrem etiam ſi quis naſum perfricue
rit,

rit,ſternutamentum deſiſtet.

XLVI. Cur ſenes inediam ferũt, non pueri? Quia ſenectus difficulter mouetur, utpote refrigerata. Pueri autem & multo calore abundant, & motu frequente utuntur. Digerit autem etiam motus: in quibus uerò digeritur diſcutiturq́; corporis ſubſtantia, hi alimento indigent.

XLVII. Cur poſt mortem membris omnibus laxatis, ſoli teſtes ſurſum contrahuntur? Quoniam moribundi homines ſemen emittunt. Excernitur autem ſemen more conſueto teſticulis ſurſum recurrentibus, qui deinde ſupra retenti manẽt.

XLVIII. Cur ebrij prauum uinũ libenter bibunt? Quia bibaces homines craſſos meatus habent. Per magnas igitur meatus optimum ſubtile uinum citra aliquem ſenſum ferè dilabitur: prauum autem cum craſſum ſit, conſiſtit ac immoratur, & ita uoluptatem ex ſe producere uidetur.

XLIX. Cur homines irati uultu rubeſcunt: timentes uerò pallent? Quoniam ira conferta ſpiritus eruptio eſt: timor autem receſſus ad interiora. Vbi igitur abundat ſpiritus, inflãmat:ubi uerò deficit, refrigerat.

L. Cur nonnulli ætate iam prouecta caluescunt, alij non? Quia alij alijs calidiores ſunt: refrigerati enim pilos non emittunt.

LI. Cur monſtroſi etiam inſipientes ſunt? Quia animæ & corporis affectus mutuum inter ſe conſenſum habent.

LII. Cur ulcera magna inter curationem, dũ repurgantur, letalia ſunt? Quia ſpiritus animalis per multos meatus latenter tranſpirat.

LIII. Cur æſtus tẽpore, quos febris certa uice repetit, horrent? Quia meatibus rarefactis calor foras tranſpirat: denſatis aũt introrſum concluditur. Cũ igitur foras abit, qui in nobis eſt calor, refrigeratio fit: horrores uerò

uerò conſiſtunt corporibus propter refrigerationem contractis.

LIIII. Cur ſolidum alimentum deglutientes ſuffocantur? Quia arteria ante ſtomachum eſt, ſecundum longitudinem ei adiacens. Hic igitur repletus comprimit arteriam, & ſpiritum intercipit.

LV. Cur alba terra ut plurimum ſterilis eſt: nigra, ferax? Quoniã illa frigida eſt; nigra uerò multum caloris obtinet. Et illa quidem ſerpentes gignit, quorum frigida eſt natura: hæc uerò fruges producit, quæ calidæ ſunt. Quin & mulieres nigræ ut plurimum propter abundantiam caloris fœcundæ ſunt.

LVI. Cur infantes uehementiùs febricitant? Quia multo calore prę diti ſunt: intentio autem natiui caloris febrim generat.

LVII. Cur oſsium quæ in tofum [Gręci πῶρον uocant] coäluerunt, ſignum habetur ex faſcijs cruentis, et-

ſi fractura citra uulnus extiterit? Quia cum occalleſcit huiuſmodi tofus, guttas ſanguinis in cauitatibus oſsium diſperſas exprimit.

LVIII. Quomodo tofus oſsium conſiſtit? Hoc modo: Eſſentia alimenti immutata, & in locos illos delata, huiuſmodi corpus efficit, quod à concretu ſuo nominatur tofus. Sicut enim in naribus præcedēte hac immutatione alimenti mucus fit, in mamillis lac: ſic & in oſsibus naſcitur tofus, ob talem conſtitutionem & naturam partis. Solent enim ſingulæ partes ad ingenitam ſibi naturam nutrimentum aſsimilare, ut in horto multis plantis conſito euenit. Cum enim una eadémque aqua ſtirpes omnes rigentur, unaquæq; ipſam pro ſua natura recipit. Nempe abſinthiū aquam ad ſe perlatam ſuæ naturæ ſimilem familiaremq; reddit, & ocimū ſuæ ſimiliter, ſic & reliquæ. Diuerſam cauſam Andreas Caryſtius aſsignat,

gnat, ex medulla cauitatibus oſsium adfuſa, & circum labia fracturæ oſsis coagulata induratáque tofum naſci confirmans.

LIX. Cur qui choleram patiuntur, ex uentriculi affectu diſtenti ſuris conuelluntur? Dicendum choleram paſsionem eſſe ſtomachi, qui natura neruoſus eſt. Diſtentus igitur bona ratione muſculos pariter, qui in nobis ſunt, afficit. Sũt enim & muſculi neruoſi.

LX. Cur inuncti aſtringente collyrio, clauſis quidem oculis minùs percipiunt aſtrictionem, apertis uerò uehementiùs eã ſentiunt? Quia palpebræ cõniuentes corneæ tunicę quieté præſtãt: quieſcẽte igitur oculi globo, collyriũ inunctum meatus obſtruens, aſtrictionis ſuæ minorem ſenſum præbet. Apertis uerò palpebris meritò plus aſtrictionis percipimus. aſsiduo enim motu oculi bulbus ad palpebras attritus, cauſa fit ca

loris, quo facto meatus illi, qui ratio ne intelliguntur, [etſi ſenſum latēt,] laxantur atq; dilatantur: his dilatatis neceſſe eſt, ut à meatibus iam dictis, collyriũ minima corpuſcula, ſenſúm que, ut ita dicã, fugientia ſuſcipiãtur, unde efficaciorem aſtrictionem exhibet. An quia dum oculi poſt inunctionem diducuntur, collyrium pariter intra bulbum circumactum attenuatur? Semper enim ea quæ mo uentur, attenuari apta ſunt. quo red duntur igitur tenuiora, hoc magis aſtrictionis ſenſum imprimunt.

LXI. Cur phrenitici & inſani in ac ceſsionibus ualidiores ſunt, & robo ris habent amplius? Dicendũ quòd audaciores fiãt ob deliriũ: Et corpus eorum ægrè poteſt inflecti ob nimiã aſtrictionem intentionemq;. Propte rea cum ad remiſsionem perueniũt, imbecilles ſunt, non quòd ex ualidioribus infirmiores facti ſint, ſed quia corporis intentione relaxata, qualis unuſ-

unuſquiſq; ſit citra impedimentum iam apparet.

LXII. Cur qui ſinapiſmo utuntur, ſiquidem ſinapi tritum & inunctum ſit cum aqua, magis rubefiunt: ſi uerò cum aceto, non ita afficiuntur ægri? Dicendum eſt, quòd qui cum aceto illiti ſunt, meritò minus ruboris & ulcerationis patiuntur. Conſtringitur enim ipſis cutis uſu aceti, quod & denſationem meatuum à ſe factam quodammodo læuigat & complanat: unde non permittit ſinapi locum habere ad ſubeundũ, ut meatus afficiat. Aut quia ſinapis acrimonia admixtione aceti hebetatur. Hæ enim qualitates mutuò cõiunctę propriam qualitatum uehementiam deperdunt, eò quòd utrunque ſuam uim amiſerit, ita ut etiam in tepida dicta uidere eſt. Nam & hęc cum ualde calida & frigida mixtis conſtet, certa permixtione ſummas qualitates amittit, & præter illas

alia quædam qualitas efficitur. Cæterùm ſinapiſmo uſi, ſi cum aqua ſinapi contritum fuerit plus ruboris contrahunt hanc ob cauſam. Aqua enim cum læuis ſit & humectet, dilatans meatus, quos ratio tantùm intelligit, non ſenſus, ſubeundi locum ſinapi facit: eſt autem ſinapi, ut prædiximus naturæ calidæ, & ſimul efficacem operam ad meatus aperiendos confert. Quamobrem meritò, qui quidē ſinapiſmum adhibuerunt cum aceto, minus rubeſiunt: qui uerò cum aqua, magis.

LXIII. Cur aqua pluuia dulcis eſt, etſi à mari attrahatur? Reſpondendum aquam marinam per ſe ſalſam eſſe: talis autem grauis eſt: ſed fluuios in ſe recipere. Cæterùm ſpiritus aquā è mari attrahens, non craſſam, ſed tenuem trahit, quæ dulcis eſt. Quare meritò aqua pluuia dulcis eſt, etſi è mari hauriatur. Aut quia ſpiritus, etiamſi marinam aquam attraxerit, ui

ui ſua uehementi ipſam mouet, mota dulceſcit. Semper enim quæ mouentur attenuari apta ſunt. Tenue uerò, etiam dulce eſt: ut è contrario marina aqua ſalſuginẽ habet, utpote craſſis partibus conſtans. Hanc ob cauſam aqua pluuia dulcis eſt.

LXIIII. Cur aqua marina cum ſalſa ſit, diutius cocta dulcior euadit? coquitur autem donec ad tertiam partẽ redigatur. Dicendũ eſt, quòd marina aqua ex magnis corpuſculis conſtans ab igne diuiſa attenuatur. Alterata itaque dum ex craſſa in tenuem abijt, eò quòd priorem qualitatẽ amiſerit, pro ſalſa dulcis facta eſt.

LXV. Cur oculi ualde inflammati aſperitudinis cuiuſdam ſenſum ægrotis exhibent? An quia gramia ſuperuenit, & ſuperiorem genã ſubiuit, aſperitas efficitur? Aut quoniam interiora uaſa palpebram inæqualiter pertexunt incuruantúrque, & ſic aſperitudinem inducunt.

LVI. Cur in oculis gramia naſci tur? An oculi membranis tanquam ex aduſtione nimiùm inflammatis, & propter meatuum plenitudinem difficilemq; tranſpirationem retento calore, qui diſcuti & inaniri debebat, gramia conſiſtit? Aut quia natiui in oculo humores exiccati, & ue luti toſti ab inflammatione loci, gramiam produci in cauſa ſunt?

LXVII. Cur febrientiũ pulſus alterantur? Quia ſpiritus, qui in nobis naturalis & moderatus eſt, cum à calore, qui iam auctior corporis ima detinet, attenuatus & diuiſus abundat, & propter leuitatem motus celeritatem acquirit, non modo pul ſus, ſed ipſam quoque reſpirationem immutat.

LXVIII. Cur febrientes cutis ſuperficiẽ ulceroſam habent? Quia dum caro à corpuſculis per poros de latis atteritur, indignatur, & malè affi citur; ſicut etiam inflammatis aliqua parte

parte corporis accidere ſolet.

LXIX. Febricitātes cur pallent? Pallor eis contingit uel propter humorum, qui intra nos continentur, alterationem, uel ob meatuum, quos ratio intelligit, tranſpoſitioné. Quin & in alui excrementis & urinis ſimilem rationé haberi exiſtimandū eſt.

LXX. Cur in illis qui cum profluuio febricitant, calor ineſſe ſentitur, & pulſus magnus, cum diſsipentur & abſumantur quæ in corpore ſunt? Quia ualde attenuata adiacente materia diſsipatio fit. Tranſitu autem & attritu corpuſculorum calor quidam excitatur. Non tamen dicimus eos, qui cum profluuio febriunt, ſimilem habere calorem, ut illi, qui ex aſtrictione laborant, neq; pulſum ſimilem, ſed comparationem ad ſanos facimus. Fiet autem hoc manifeſtum ex illis, qui balneo exercitióue uſi ſunt, in quibus laxantur meatus, adiacentia uerò attenuari con-

tingit, & calorem euidenter perſpirare, fieriq́ ac eſſe maiorem quàm ſecundum naturam, & pulſum uehementia & magnitudine augeri. Tarditas enim motus & grauitas ob imminutas uires accidit.

LXXI. Cur qui febricitant cibum[ferè]non appetunt? An quia appetitio conſiſtit in cōmoderatione quadam meatuum, qui in ſtomacho & uentre ſunt: quam probabile eſt non ſanam permanere, ubi meatus aut nimium diſsident, aut conniuent?

LXXII. Cur affectis cholera partes extremæ contrahuntur, conuelluntur, & refrigerantur, & pulſus languescit? Quoniam latenter diſsipatur ſpiritus iſtarum partium, ad uentrem tenui ſpiritu abundantem ſe recipiēs. Is enim eis percalidus eſt. propterea etiam torpēt ijſdem partibus Torpent autem partes, quæ ſpiritus applicatione priuantur. Extrema uerò

rò refrigerantur & contrahuntur, eò quòd calor ingenitus, ad uentrem ſeratur propter partiũ eius tenuitaté.

LXXIII. Cur aliqui à cane rabido morſi aquam metuunt, & pudenda eis cum hypochondrijs intenduntur, tremuntq́;, & conuelluntur, ac adeò delirant, ut etiam inſtar canum latratus ædant? Conuelluntur quidem & tremunt ſtomacho per conſenſum cum neruoſo genere affecto. Propter eandem cauſam & pudenda eis tenduntur. Conſtitutio enim & affectus, quo timetur aqua, in ſtomachi & uentriculi meatibus obſtructis exiſtit. Deſipiunt autem, eò quòd materia corrupta ad uentriculum & ſtomachum congeratur, eiusq́; pars aliqua ad cerebri membranas euaporet, in quibus cum conſtiterit delirium facit. Infeſtantur autem potu, quia malum in paruis meatibus ijſq́; obſtructis conſiſtit. Cum igitur biberint, aqua utpote tenuiũ

partium paruos illos meatus ſubit, & auget obſtructiones. à ſolido autẽ alimento non læduntur. Sunt enim eius corpuſcula maiora, quàm quæ à meatibus affectis recipi queãt. Quin etiam licet non bibant, metuunt tamen aquam propter ſentiendi inſtrumentorum imaginationem. Bibens enim quiſpiã uidet ſimul & bibit. Viſus autem ab aqua motus, ſimul ſpiritum in ſtomacho commouet. Hic rurſus à potione motus, uiſum commouet ita ut ipſe priùs ab aqua mouebatur. Ex hac mutua motione partes ſic in ſe agunt inuicem, ut licet aqua non bibatur, ſtomacho tamen inſit ſpiritus commouens, & ſimili moleſtia afficiens ac ſi biberetur. Bibunt igitur obtecti, quia hoc pacto altero motu liberantur, quo abſente aquam ſtomachi poris infarciri minus periculi eſt.

LXXIIII. Cur qui non concoxerunt, alimentum corruptum eructant?

ctant? Quia ob multitudinem ingeſtorum, caliditas in concauitate uentris augetur: uenter autem innatans ſibi alimentum corrumpit, ac in nidorem uertit, non in meatibus, ſed in ampla concauitate.

LXXV. Cur qui capite dolent, obtusè uident, & ſubinde lachrymantur? Quia dum ad caput materia effertur, [ſemper enim ea ad locos affectos confluit,] magna pars ad oculos fertur: idq; meritò, quoniam apertis ſunt meatibus, propter copiã tenuium particularũ, quę ab aſſiduo eorũ motu naſcuntur: unde illi partim lachrymantur ob materiæ copiam partes degrauantis: partim obtusè uident, quia naturalis ſpiritus meatus uiſorios tranſiens congeſtæ materiæ permixtione conturbatur.

LXXVI. Cur aurium tinnitus redduntur dolente capite? Quia ſpiritus auditorius concutitur ab obſtructione in partibus facta. Eſt autẽ ob-

ſtructio, moles in meatibus inſenſibus infarcta & impacta.

LXXVII. Cur qui capitis dolorem, quem cephalæam Græci dicũt, experiuntur, ſurgentes magis dolẽt? Quia moto capite plus materiæ ad ipſum defertur, & obſtructiones augentur.

LXXVIII. Cur pulſus priuatio contingit? Quia cum malignus affectus eſt, ſpiritus ab arterijs ad exiles anguſtias in locis affectis trahitur.

LXXIX. Cur inſani deſipiunt? Quia impedimentum & difficultas commeandi ſpiritus animalis efficitur, propter obſtructionem & occluſionem meatuum in locis ſpiritum illum perficientibus. Conſiſtit enim hic affectus circa cerebrum, eiusq; membranas & inde natas propagines, eò quòd præter naturam ſe habeant. Ideò uiſa quædam uident, & imaginantur non ſtantia tanquam ſtantia uidere; & quæ non ſunt, tanquam

quam exiſtentia, ſimiliter affecti ut icterici. Nam & ij propter mutatam meatuum in oculis figuram, ſimilem de uiſui obiectis imaginationẽ concipiunt. Nihil enim non ipſis è uiridi flaueſcere uidetur.

LXXX. Cur melancholici iracundi ſunt & mœſti? Quoniam affectus circa uentriculum conſiſtit, & eam ſtomachi partem, quæ ori uentriculi cõtigua eſt. Illic igitur corruptis humoribus, collectio fit, & cauſa dictorum euentuum naſcitur. Eſt autem hoc manifeſtum etiam ex illis qui ſani quidem ſunt, à cibo autem abſtinuerunt: moroſi enim difficiles & inaffabiles fiunt. Item qui ex canis rabidi morſu in aquæ metum inciderunt, inſidias ſibi fieri ſuſpicantes, ferè contabeſcunt.

LXXXI. Cur ex partibus reſolutis aliæ intenduntur, alię conuelluntur & contrahuntur? Quoniam affectio in meatibus ratione conſyde-

randis efficitur:quos ſi cõniuere con tingat in lõgitudinem, reſoluta pars extenditur: ſi uerò in tranſuerſum, contrahitur.

LXXXII. Cur anheloſi ſonum ædunt inſtar fiſtularum? Quia hic affectus meatuũ in pulmone occluſio & compreſsio quædam eſt: & cum ſpiritus per locum anguſtum feratur, ſonus huiuſmodi redditur. Cótingunt autem eis etiam tuſſes, propter caliditaté ex attritione factam, pluribus corpuſculis in arteriarum pulmonis cauitates congeſtis, ijsq́ ſimul à ſpiritu impulſis.

Sibilo nõ abſimilẽ, Hadrian.

LXXXIII. Cur anheloſi cum recti ſunt, minùs ægrè ſpirant, quàm recumbentes? Quia arteria uocalis in quam ſpiritus influit, mutuo conſenſu cum thorace afficitur, quare prodeſt ſimul cum ea thoracẽ etiam erigere.

LXXXIIII. Cur in rupturis quæ ex ictu fiunt, abdomen quidem licet forin-

forinſecũ non rumpitur, ſed peritonæum, quod intrinſecum eſt? Cauſa huius rei ex ipſa corporum natura habet. ſumen enim carnoſum eſt, peritonæum uerò tenſile: quare ingruenti ictui obſiſtens, rumpitur.

Idem hoc in fracturis oſsiũ, quæ ſine uulneribus fiunt, accidere ſolet.

FINIS.

IN CASSII PROBLEMATA ANIMADVERSIONES ET SCHOLIA CONRADI GESNERI.

De Caſsio libri authore, ex epiſtola dedicatoria Hadriani Iunij.

HIC SCRIPTOR quis fuerit, quóue temporum tractu vixerit, nihil equidem, vt ingenuè fatear, compertum habeo. Memorat Suidas Longinum cognomento Caſſium, magni illius Porphyrij præceptorem, qui quæſtiones & problemata Homerica ſcripſerit. Citatur et quidam medicinæ ſcriptor Caſsius Calpitanus. Vter verò huius ſit author libri, an alius quiſpiam: & an is quem Galenus lib. 9. de compoſ. medic. ſec. locos allegat, nec ſemel Hippiatrica: malim dubium ſilentio tranſire, quàm temere aſſeuerando ineptiæ notam incurrere. Certè quiſquis tandem ſit, vt non infimæ in re me-

Longinus Caſsius.

Caſsius Calpitanus.

dica claſsis, ita lectione non perfunctoria, ſed ſæpius iterata digniſsimus eſt, adderem & æquali cum veterum multis nominis authoritate, ni aliorum cenſuræ præiudiciũ dictare primus formidarem. nihil enim hîc ferè legas, quod non medicam artem è profeſſo ſapiat. Quantum verò negotij nobis hic libellus confecerit, facilè iudicabit qui æqua cenſura noſtram cum Græcis verſionem legendo coniunget. Deprehendet enim quàm multis locis mutilus, quàm pleriſque mendis fuerit deformatus author, &c.

De eodem iudicium noſtrum, & de Caſsijs diuerſis.

Caſsij Iatroſophiſtæ problematum medicorum liber vnus tantum excuſus eſt Græcè vt dixi, ſed audio alterum quoque eiuſdem operis alicubi in Italia latitare. Caſsij cuiuſdam medici Celſus in prooemio meminit. Ingenioſiſsimus (inquit) ſeculi noſtri medicus, quem nuper vidimus, Caſsius febricitanti cuidam & magna ſiti affecto, cùm poſt ebrietatem eum premi cœpiſſe

Caſsius apud Celſum.

cog-

cognoſceret, aquam frigidam ingeſsit. Qua ille epota, cum vini vim miſcendo fregiſſet, protinus febrem ſomno & ſudore diſcuſsit. Quod auxilium medicus opportunè prouidit, non ex eo, quòd aut ſtrictum corpus erat, aut fluebat: ſed ex cauſa quæ ante præceſſerat. hæc Celſus contra cõmunitates Methodicorum diſputans, & Caſsij authoritatem illis opponens. Vnde conijcio alium fuiſſe quàm noſtrum Caſsium, qui omnino Methodicus fuiſſe videtur, vt mox dicam.

Idem Celſus lib. 4. cap. 14. Eſt etiã medicamentum (inquit) quod Colicum nominatur. id ſe reperiſſe Caſsius gloriabatur. Huius medicamenti duplex deſcriptio authore Caſsio, legitur etiam apud Galenum de compoſ. Pharm. ſec. locos lib. 9. cap. 4. Alicubi etiam Caſsij Pyrrhonij cuiuſdam meminit. Caſsius Seuerus Parmenſis, haud ignobilis poëta, memoratur apud Gyraldũ in opere de poëtis: et aliquoties eiuſdem Plinius quoque meminit: vt & Caſsij Heminæ lib. 12. & 13. vbi de arboribus tractat, & lib. 18. vbi de agricultura, & lib. 29.

Apud Galenum.

Caſsius Pyrrhonius.

Caſsius Seuerus.

Caſsius Hemina.

& 32. vbi medicamenta ex animalibus recenſet: vt is quoque medicus fuiſſe videatur, ſed Latinus. Nam in catalogis authorũ à Plinio ſemper ijs adnumeratur qui Latinè ſcripſerunt. Caßius quidam nominatur etiam in catalogo authorum quos Cælius Aurelianus citat in opere de tardis paſſionibus. Sed & Caßij Felicis medici Latini nomen alicubi legi, nec memini. Præterea Geſium medicum eximium Petræum Suidas commemorat, qui ſub Zenone vixerit, ſed nihil ab illo ſcriptum recenſet. Noſtrum verò Caßium, quiſquis ille fuit, methodicum fuiſſe apparet. Sæpius enim corpuſcula quædam & moles cauſatur, & meatuum constitutionem: & affectiones facit geminas, alteram fluidam, alteram aſtrictam, vt patet problemate 70. Quæstiones multas habet, quas apud Aristotelem quoque & Alexandrum Aphrodiſienſem reperio, ſed alias plerunque cauſas & rationes adfert. Sunt autem illæ omnes de varijs humani corporis affectionibus, non aliorũ animalium aut quadrupedum. falſus enim

Caſsius Felix.

Geſius.

Caſsius noſter.

eſt

eſt huius inſcriptionis titulus codicis Græci Lutetiæ excuſi. Hadrianus quæſtiones de animalibus ſimpliciter inſcripſit. & quanquam pleræque affectiones homini cum alijs animalibus, præſertim quadrupedibus, communes ſint, Primò tamen & præcipuè ad hominem ſpectare videntur: ſicut & vniuerſa res medica noſtra. Nullius quidem præter hominem animalis aut quadrupedis mentio vſquam fit à Caßio. Tria ſolùm problemata interſeruntur, quæ præter inſtitutũ inquirunt, Cur alba terra, vt plurimum infœcunda ſit: Cur aqua pluuia dulcis, quamuis à mari hauriatur: Cur aqua marina ſalſa, diutina coctione dulceſcat. Sed hæc fortè alius quiſpiam adſcripſerit, vt in fine libri Græci manuſcripti differentiam inter ámmon et pſámmon literator quidam adiecit: Iunius ut par erat, omiſit. Cæterũ quamuis non vbiq; firmis ac verè medicis rationibus vtatur, vtpote in methodicam ſectam pronus, & ob id iatroſophiſta potius quàm iatròs cognominatus ab aliquo, vt videtur, erudito cenſore: plurima tamen docet ex qui

bus lectores proficere poterunt, quorum
gratia vt per nos Latinè legeretur dignum
Scholia. existimaui. adieci & Scholia quædam paſ-
ſim, quantum per temporis anguſtiam li-
cuit. Citantur ab eo veteres quidam Græci
ſcriptores, Herophilus, Aſclepiades et An
dreas Caryſtius. Tranſtulit hæc proble-
Ge.Merula mata etiam Ge. Merula olim, ni fallor, aut
Ge. Valla. potiùs Ge. Valla. vtrumque in ſchedis meis
annotatum reperio: ſed alterutrum fortè
μνημονικὸν σφάλμα fuerit. Merulam quidē
Alexādri Aphrodiſienſis problemata tranſ
tuliſſe, certò ſcio. extat enim excuſa hæc
translatio cum Petri Aponenſis commen-
tarijs in Ariſtotelis problemata. Fuiſſe
Methodica ſecta. Caſſiū Methodicæ ſectæ medicū, cum alibi
apparet, tū problem. octogeſimo: vbi Me-
thodicos & nominat et defendit: ac paſſim
de meatibus laxis & aſtrictis loquitur, ceu
cauſis quorundam affectuum, (problemate
71. ſymmetriam pororum appetitus cauſam
ſtatuit:) & metaſyncriſin & poropœian
propria huic ſectæ nomina (contra quæ co-
pioſè ſcribit Galenus Methodi lib. 4.) vſur
pat.

pat. Ενςασις etiam, frequens ei pro obſtru-ctione vocabulum, huius ſectæ forſan fue-rit. Cæterùm iatroſophiſtæ attributum ei cognomen, idem quod logiatros ſignifica-re videtur. Logiatri autem nomen ſui tem-poris medici Romæ Galeno per contemptū imponebant: vt ita eum traducerent, qua-ſi non reipſa, nec vſu & exercitio artis pe ritus eſſet, ſed ad loquacitatem duntaxat et ad diſſerendum de ÿs quæ ad artem pertinēt comparatus: id quod quilibet, qui præ-ter dialecticæ & rhetoricæ aliquam cogni tionem, in phyſicis libris & artis medicæ principÿs vel parum verſatus fuerit, præ-ſtaret. Sicut igitur ſophiſta, ad σοφὸν & φιλόσοφον ſe habet, ſimiliter iatroſophiſta ad ἰατρόν. Et quanquam ſophiſtæ omnes philologi ſint potiùs quàm philoſophi, vt qui verborum magis quàm rerum ſtudioſi ſint, & ſapientes videri quàm eſſe potiùs ſatagant: honeſtiùs tamen philologi nomen vſurpari ſolet, pro homine Grammatico ferè & variarum nominum ſeu dictionum notitiam venante, (vnde & ὀνοματοθῆραι

Iatroſo-phiſta.

dicũtur,) non tam ad redarguendos ac decipiendos alios, quàm in lingua vel vna vel diuerſis magnam vocabulorũ propriorum & elegantium ſyluam, cum cauſis & rationibus ſingulorum, quoad eius fieri poteſt, congerendum, & ita ſe oblectandum, non ſine aliquo ſimul rerum quoque variarum ſtudio: quales fuerunt imprimis dipnoſophiſtæ illi, quorum conuiuium deſcribit Athenæus, Pollux, Euſtathius: et inter Latinos, Macrobius, Gellius, & aliqua ex parte Plinius: recentiores verò Guil. Budæus, Cælius Rhodiginus et Caleagninus, Perottus, alij. Sed his omiſsis, de logiatris quædam addamus. Vulgus hominum (inquit Euſtathius) ſcientiam medicorum contemnit & aſpernatur, tanquam ſubtilem quandam, & curioſam potiùs quàm vtilem loquacitatem, tantumnon ſtolidam: quemadmodum etiam Grammatici homines ſtulti, & parum ſapientes exiſtimantur, quod Athenæus indicat ſcribens: Εἰ μὴ ἰατροὶ ἦσαν, οὐδὲν ἂν ἦν τῶν γραμματικῶν μωρότερον. hoc eſt, Niſi medici eſſent, nihil ſtul-

ſtultiùs foret Grammaticis, nimirum iuxta plebis ac vulgi iudicium. Tales quidem logiatri, homines verboſi, & prompti circa problemata (qualia & Alexandri Aphrodiſienſis ſunt, & apud Ariſtotelem quædam, & pauca in Sympoſiacis Plutarchi, plura apud Macrobium) Galeni temporibus plurimi fuerunt, oſtentatores ſuæ eruditionis in verbis, in opere verò medico nulli, aut imperiti & infelices: & tale quidem id ſeculum fuit, vt conqueratur Galenus medicum à philoſopho pleroſque tum non potuiſſe diſcernere: vnde non mirum ſi genus hoc hominum in magno fuit contemptu, & compoſito à medico ſophiſtaque nomine appellatum: philoſophi enim in ſophiſtas ferè degenerarant. Horum verò pleriq; propter lucrum medicinam quoque inuadebant, in qua ab adoleſcentia minimè erant inſtructi. Et talis fortè aliqua ex parte etiam Caßius noſter fuit: non tamen idcirco contemnenda hæc eius problemata ſunt, in quibus certè multa mihi videntur frugifera, & medicis atque chirurgis lectu digna.

etſi enim cauſæ quas reddit, non vbiq; ſint probandæ, ipſæ tamen quæſtiones per ſe, ſi quærendi tantùm ſigna ademeris, concluſiones quædam vtiles & aphoriſmi in re medica eſſe poſſunt. Inuenio Alexandrum Trallianum iatroſophiſtam à nonnullis cognominatum, immeritò tamen, vt mihi videtur. multis autem indigna cognomina ab hominum vulgo imponuntur.

IN PRIMVM PROBLEMA.

VIDE Aphrodiſienſis problemata *1.97. Vlcera quidem rotunda difficiliùs curari, Hippocrates etiam in libro de vlceribus ſcribit.

*Id eſt, lib. 1. probl. 97

τοῦτο δὲ περικειμένως διεκρούσατο) Hadrianus περικειμένως vertit quadantenus, quem ſecutus ſum quod ad ſenſum. Nam vocabulum ipſum corruptum ſuſpicor. An quia mox ſequitur στρογγύλου ἕλκους ὑποκειμένου, hîc etiam ὑποκειμένως legemus, &, per hypotheſin, interpretabimur? quaſi dicat: Detur enim vlcus rotundum, &c. Methodi-

thodicos certè nouis & inuſitatis quibuſdam vocabulis vſos fuiſſe, Galeni teſtimonio conſtat. An potiùs legendum περισσῶς? quod eſt, abunde. Tantùm enim abeſt vt vlcus minus ſemper facilius ſit curatu maiore, vt maius interdum faciliùs minore curari aſſerat, &c.

ἐκ τῶν κατ᾽ αὐτὰ ἀρχῶν) Enallage numeri eſt. αὐτὰ, ſcilicet τὰ κινούμενα, vt mox τῶν κινουμένων. Priùs autem dixerat in ſingulari, ἐπὶ παντὸς πράγματος. Ego ſic potiùs legerem: ἐπὶ παντὸς πράγματος, ᾧ σύμφυτόν ἐστι τὸ κινεῖσθαι, ἡ σφοδροτέρα κίνησις γίγνεται ἐκ τῶν κατ᾽ αὐτὸ ἀρχῶν. Id eſt, In omni re, inquit, congenitum ſibi motum habente, motus vehementior ex ipſius principijs fertur. Hanc propoſitionem deinde probat: & ſubijcit alteram. Vlcera autem congenitum ſibi habent motum: Ergo vehementiùs circa principia mouētur. Huc ſequitur alter ſyllogiſmus. Principia ſunt partes mediæ. Vlcera rotunda vndique ad principia, id eſt, partes medias (ex æquo) vergunt. Ergo vlcera rotunda vndique vehe-

mentiùs mouentur. Quod autem uehementiùs mouetur, difficilius eſt curatu, &c.

οἷόν τε ἐστὶ τὸ λεγόμενον) Clarior verborum ſyntaxis huiuſmodi foret: τοῖον δέ τε ἐστὶ τὸ λεγόμενον· ἐπὶ τῶν ποταμῶν τοῦ πλεονάζοντος, &c.

2. τὸ οἷ) εἰς μέζα) fortè meliùs τὸ οἱονεὶ μέζα.

3. Vide Aphrodiſienſis problem. 1. 137.

4. Lege eadem, 1. 79.

5. Eadem 1. 39.

7. Eadem 2. 24. ὅτι ἐφ᾽ ὧν, fortè commodiùs ἀφ᾽ ὧν· ſed parum intereſt.

10. ἀλλὰ μὴν καὶ συνόδον γινομένην) Hadrianus vertit, tum quòd rei venereæ vſus ea loca magis exucca reddiderit. Sed fortè contrarium accidit, vt anteriora cerebri potiùs quàm poſteriora, Venere nimia exiccentur, vt ex caluitijs apparet. & συνόδ) fortè Caſsius acceperit pro vulneris ſanatione, qua diductæ vulneris oræ coëunt: quæ per medicamenta valdè exiccantia fit, & magis nimirum in occipite, quàm ſyncipite. συνόδον quidem pro coalitu & concretione accipi, nouum non eſt.

12. ϛὐ οἴνῳ ὀλίγῳ) Pro ϛὐ legendum σὺμ, vel abundat.

13. De pterygio duplici, lege Manardũ in epiſtolis. Celſus vnguem interpretatur.

14. Confer Aphrodiſ. 1. 138.

16. Lippitudines per æſtatem magis fieri, ſcribit etiam Ariſtoteles problmat. 1. 8. Αλέαμ verti teporem, Adrianus forte meliùs caliditatem. Aeſtas enim calida potiùs quàm tepida eſt. ſed vbi ille rurſus æſtum vertit, non probo. Videtur enim ἀλέα ſimpliciter calorem ſignificare, non autem intenſum. Grammatici θερμότητα interpretantur, & locum qui à Sole incaleſcat, tanquam ab eodem facto nomine. nam ἅλιος idem eſt quod ἥλιος. alij locum quemuis calidum interpretantur, in quo frigus vitetur, & inde verbum ἀλεείνειμ factum aiunt, ſimpliciter vitare ſignificans. Sed ſiue pro calore ſimpliciter, ſiue etiam intenſo quandoque accipiatur (nam ἀλεεινὸς, per καυματηρὸς etiam redditur apud Varinum) huic tamen quæſtioni magis conuenit, ſimplicem aut remiſſum calorem interpretari.

tepidus enim et mediocris calor, στῦψιν, id eſt, aſtrictionem magis prohibet, & laxat, vehementior autem magis aſtringit, ſaltem per accidens.

18. Vide Ariſtotelem probl. 31. 9.

19. Lege Aëtium de ſuffuſione, & Aphrodiſ. 2. 51.

τὸ ὁρατικὸν διὰ παντὸς τοῦ ὁρατικοῦ) An potius legemus? ἀλλ᾽ ὅτε κατὰ τὴν αὐτὴν ἐπιβολὴν ἐνεργεῖ τὸ ὁρατικὸν (δηλονότι πνεῦμα ἢ ὄργανον) διὰ παντὸς τοῦ ὁρατοῦ, id eſt, Non ex æquo in totum obiectum ſeu viſibile vis viſoria penetrat: ſed impeditur, &c.

20. Vide Ariſtotelē problematū ſectione 11. probl. 29. & 44. et ſectione 32. probl. 13.

21. Vide eundem ſectione 33. probl. 1. & ſect. 32. probl. 6. Valla in hoc problemate legit φωνῆ, non φωνητικῆ, (ſicut et codex manuſcriptus habet,) vt olim à me notatum reperio. Puto autem à Ge. Valla quoque hæc problemata eſſe conuerſa.

23. Lege Ariſtotelem problematum ſectione 11. problem. 2. & 4. & ſectione 33. probl. 14. Pro participio μειναύτων, vt

impreſſum

impreſſum eſt, & Hadrianus quoque legit, malim μυσαύτων τοῦ πνεύματος ἐκ τῆς διαστάσεως) cum ſpiritus fertur è diſtentione, id eſt, loco diſtento, vel potiùs diſtentione aliorum corporum compreſſo.

24. Non enim hoc eſt quod quæritur) Alia hæc quæſtio eſt apud Ariſtotelē problem. 1. 1.

25. ἄραξις impetum vel illiſionem ſignificat, aut pulſationē, qualis ab aqua fit è ſublimi effuſa ſuper aliquā corporis partem, à verbo ἀράσσω, quod et αἰονεῖν Græci vocāt. hinc et catarrhactæ fluminum dicūtur vbi cū impetu & fragore aqua ab alto cadit.

26. Vide Ariſtotel. problem. 5. 9. οἷον αἱ φερόμεναι, malim ὅθεν αἱ φερόμεναι.

27. Hypoſphagma non eſt ſuffuſio (vt Hadrianus vertit, non rectè: ſuprà autem problemate 19. ὑποχεῖσθαι rectè vertit ſuffuſionem:) quid autem ſit medici docent, cū alij, tum Manardus in Epiſtolis.

λευκανίζοντα) Sic à μέλας deducitur μελανίζειν. alia lectio eſt, λευκανθίζοντα, fortè à λευκανθὴς· vnde λευκανθὲς κάρα, canum caput.

28. *Vide eundem ſect. 31. probl. 11. & 18. & ſect. 3. probl. 20. et 29. de ebrijs. Item 31. 17. et Aphrodiſienſem 1. 121. Cum oculus alter ſubteritur, obiectum duplex apparet). Si id quod inſpicitur (vt chartula ante conſpectum in mēſa poſita, aut numus,) ſit à latere oculi qui ſubteritur, duplex apparebit, vtroq; quidem oculo aperto. ſin poſitum in medio fuerit, et è regione naſi, vel alteruter oculus clauſus, ſimplex tantum apparebit. Debet autem palpebra digito premi, maximè circa angulum exteriorem introrſum vel ſurſum premendo.*

29. φύσις,) *vt & Hadrianus legit. Ego* μύσις *repono, id eſt, obturatio: & lego,* ὥσπερ μύσις τις ἀκριβὴς γίνεται, ὡς μὴ γοῦν δέχεσθαι τὸν ἀέρα προεισδύειν: *vel,* ὡς μὴ γοῦν δίδοσθαι τῷ ἀέρι προείσδυσιν. *Alia lectio habet quidem* ὑποθλίβεσθαι, *ſed mox ſubijcit* τῷ ἀέρι προεισδύειν. *nomē autem* προείσδυσις, *coniunctū legitur etiam ſuprà, quæſtione 20.*

30. *Dioſcuros vocant) Ab eo ſcilicet, quod morbi ſolutionem inſtare ſignificent,*

ſicut

ſicut & Caſtores ſeu Dioſcuri dictæ ſtellæ cum geminæ apparẽt, in aliqua nauis parte, proſperi curſus prænunciæ habentur, &c. Vide Plinium lib. 2. cap. 37. vel noſtrum de rebus noctu lucentibus libellum.

ὥς ἐπίλυσιν) Malim διὰ, τὸ ἐπίλυσιν.

31. διὰ τὸ τῇ φύσει ἐστὶν ὀλιγόαιμα) Legerim, διὰ τὸ τῇ φύσει ξηρὰ καὶ ὀλίγαιμα.

32. Κυψέλας (aliâs κυψελίδας) verti aurium ſordes, non vt Hadrianus fauum mellis. Vide commentarium quintum Galeni in ſextum Epidemiorum, Sententia 19. Latini aurium marmorata vocant, alij cerumina. Pollux lib. 2. aurium partem interiorem, κυψέλην nominat, à qua inquit etiam ſordes earum ſic vocantur, quas & paulò antè tum κυψέλην, tum κυψελίδα vocârat. φύουσαι, malim φύσει οὖσαι.

32. μάλιστα τοῦ κηρίου) Malim κριτηρίου, vt & codex manuſcriptus habet: id eſt, imprimis cum pars illa quæ de dulci & amaro iudicat, ſyncera perfectaque fuerit.

33. Ακμὰς, in facie quaſdam maculas nominat, quæ rotundæ ferè & ſubfuſco aut

ſubruffo colore viſuntur, velutique ex ſolis aduſtione factæ videtur: noſtri ſoubflecken *nominant, à colore puto frondium ſiccarum (quem fortè xerampelinum aliqui vocant) vel à tempore anni: nam cum folia & frondes prodeunt, verno tempore, in Sole præſertim verſantibus, hæ maculæ quibuſdam emergunt, ac veluti efflorеſcunt: vt rurſus cum Solis vis imminuitur, et folia pereunt, occultantur. Quare eaſdem putarim ephelidas Græcis dictas, à mora in ſole. Quòd ſi maior ſit cauſa et profundior infectio, tum in facie tum reliquo corpore (vt pectore & brachijs præcipuè) lenticulas vocant, Græci φακὸς, à colore ſimul & figura huius leguminis. noſtri eodem quo ephelides nomine. Eſt & lenticula quædã piloſa* Schandtluß *noſtri appellant, in qua pili & quidem longiuſculi naſcuntur. hæc perpetua eſſe ſolet. mentionem eius in libris non reperi. Manardus in epiſtolis lib. 2. epiſtol. 2. poſt lenticulas & ephelides, ceu diuerſum ab eis vitium cutis, ſtigma memorat. Eſt & vocatum ſtigma (inquit) quaſi punctum dixeris*

Ephelides.

Lenticulæ.

Lenticula piloſa.

Stigma.

vel varietatem. alguaſen Auicenna nuncupauit. Putauerim ego ſignificari ea voce infectionem quandam, qua varia & quaſi punctis quibuſdam interſtincta cutis videtur. Vernicatam vulgò dicunt, variegatam volẽtes opinor dicere. Sic ille. Hadrianus in hoc problemate ἄκμας reddidit varos. Sed eodem Manardo teſte varus Celſo & Plinio, idem eſt quod Græcis ἴονθος, tumor ſcilicet exiguus & durus in facie, à craſſo humore. Nos peculiare eius nomen non habemus. apparent autem ceu grana milij, circa naſum præcipuè, ſi vngue exprimantur è poris, qui inde ceu vacui relinquuntur, et paulò poſt rurſus implentur. Redeo ad acmas à Caſsio dictas, quas & ephelides dici conijcio: & lenticulas eſſe ceu ephelides diuturnas: piloſas verò cognomine, perpetuas. Has in facie maculas Columella fucas nominat, ſiue à fuco colore, ſiue potiùs à Græco φακὸς, quod eſt lenticula. Lenticulas tollunt galbanum & nitrum, Celſus. Lentigines ac maculas è facie tollit, Plinius. Galli adhuc lentilles vocitant: Itali quidam len

Varus. Fucæ.

tinie. Eſt cùm totum ferè corpus ſimiliter vitioſum colorem trahit ex malo habitu, vitiliginem vocant, &c. An acmas probabile eſt, non quidem ab ætatis vigore, vt Caſsius ſcribit, ſic eſſe dictas: ſed quaſi ἄχνας? quod ſint veluti aſpergines quædã, etc.

In vulgari Græcolatino lexico ἄκνην (ſic enim ſcribitur, non ἄκμην) quidam (idem Hadrianus Iunius, ni fallor, qui ſuis doctiſsimis obſeruationibus id volumen plurimùm auxit) interpretatur varum, & etymon adfert, παρὰ τὸ μὴ ἐμποιεῖν κνησμὸν, id eſt, quoniam non pruriat, neſcio ex quo authore: neq; enim nominat. Aliud maculæ genus eſt, quod in vtero contrahit fœtus, propter aliquem matris terrorem ferè, vt vulgus credit, **Mûtermaal** noſtri vocant, id eſt, μητροκηλῖδα. Aliud deniq; in ægrotis, mortis imminentis indicium, lenticulis proximum, **rceflecken** à capreolorum maculis noſtri appellant, &c.

34. Vide Ariſtotelem probl. 33.6.

37. Quære ibidem 33. 3.

38. In fine problematis, ἐ ὑποκείμενα

ὀκ

οὐκ ἔχει) *malim* ἢ συνέχειαν οὐκ ἔχει, *vt tres cauſæ circa ægilopem, totidem præcedentibus cauſis circa fractos artus opponantur. In ipſa autem quæſtione, ſic fortè legendum:* μετ᾽ ἐγκυρτώσεως γενομένου, ἔσωθεν φύεται σὰρξ τοῦ ἀκρωτηριασθέντος ὀστοῦ, οὐ. ὠ. α. τ. μ. τ. ὁ. ς. καὶ ἰσοδυναμεῖν, &c.

40. *Lege Ariſtotel. probl. 5. 26.*

44. *Vide ibidem 33. 15. Verba hæc in fine,* καὶ τὸ συμβαῖνον πάθος, εἰκὸς μὴ γίνεσθαι, *videntur mihi abundare.*

45. *Problema hoc apud Ariſtotelem, ſectionis 31. problemate 1. pleniùs & emendatiùs expoſitum legitur, iiſdem penè verbis, nempe:* Διὰ τί τρίψαντες τὸν ὀφθαλμὸν, παυόμεθα τῶν πταρμῶν; ἢ ὅτι ἀναπνοὴ ταύτῃ γίνεται τοῦ ὑγροῦ· δακρύει γὰρ ὁ ὀφθαλμὸς μετὰ τὴν τρίψιν· ὁ δὲ πταρμὸς διὰ πλῆθος ὑγρῶν. ἢ ὅτι ἔλαττον θερμὸν φθείρεται ὑπὸ τοῦ πλείονος; ὁ δὲ ὀφθαλμὸς τριφθεὶς, πλείω λαμβάνει θερμότητα ἐν τῇ ῥινί. διὰ τοῦτο δὲ, κἄν τις αὐτὴν τὴν ῥίνα τρίψῃ, παύεται ὁ πταρμός. *Idem autem problema iiſdem ferè verbis repetit Ariſtoteles ſe-*

ctionis 33. problemate 8. eiuſdem verò ſectionis problemate 2. poſteriorem ſolùm ex duabus nunc recitatis cauſis adfert. Quòd ad vocabulum ἀνάπνοη, Galenus hoc loco potiùs διάπνοιαν dixiſſet.

45. Vide Ariſtotelem ſect. 33. probl. 1. & 8. & 31. 1. vnde mutilatus Caßij textus Græcus reſtitui poteſt.

46. Huc pertinet aphoriſmus Hippocratis 1. 13. Senes facillimè ieiunium ferunt: ſecundo loco, qui ætatem conſiſtentem habent, &c.

47. Metuentibus etiam teſticuli contrahuntur: de quo Ariſtoteles ſectione 27. problem. 7. & 11.

48. Vide Ariſtotelem problem. 31. 3. & 32. 8.

59. Vide infrà quæſtione 72. Pro τὰ γαστρὸς κνήμας, legerim τὰς γαστροκνημίας.

60. οἱ λόγῳ θεωρητοὶ πόροι, nominantur à Caßio mox iterũ problematibus 62. 69. 81. & alibi forte. & problemate 66. λόγῳ θεωρητὰ ἀραιώματα. & alicubi λόγῳ θεωρητοὺς ὄγκους. Dicuntur autem λόγῳ

θεω-

θεωρητὰ, *quæcunque in rerum natura exiſtunt quidem, ſed ratione, non ſenſu deprehenduntur, vt principia rerum, materia & forma: & atomi, iuxta earum aſſertores: quarum vel nulla vel minima magnitudo eſt. Hinc* λογοθεώρητον *Caninium Reuilium Cicero nominauit per ſcomma, quòd is eodem die conſulatum & accepiſſet, & amiſiſſet.*

61. Vide Aphrodiſienſem probl. 2. 77. δύσκαπνον) *alia lectio, quam ſecuti ſumus, habet* δύσκαμπτον. *Hadrianus legit* δύσπνουν, *& vertit ad perſpiratũ malè cõparatũ: quod melius Græcè* δυσδιάπνουν *diceretur. Sed mihi omnino placet* δύσκαμπτον *legi. nã vt corpus imbecillius ſit, aut eſſe videatur, partium* ἄνεσις, *id eſt, laxitas facit: contrà vt robuſtius,* σφίγξις, *id eſt, aſtrictio, quam ſequitur rigor quidam & ad flexum difficultas.*

62. ἐκ κεκραμένου ἄγαν ὕδατος καὶ ψυχροῦ) *Hadrianus legit* ἐκ κεκραμένου ὄξει ὕδατος ψυχροῦ: *quoniam oxycrati mentio præcedit in impreſſo Lutetiæ exemplari. ſed ad*

oxycratum aqua ſimpliciter requiritur, non frigida. & codex manuſcriptus pro ὀξυκρά-του habet σὐκράτου. quamobrem ſic legerem, καὶ ἐπὶ τοῦ σὐκράτου λεγομένου δεῖ συνορᾶν. καὶ γὰρ ἴσον ἐκ θερμοῦ ἄγαν ὕδατος καὶ ψυχροῦ. ſic enim θερμὸν & ψυχρὸν opponuntur. Codex quidem manuſcriptus pro κεκραμένου vocem corruptam habet κερεσοῦ, quæ tamē ad θερμοῦ propiùs accedit. Verba hæc ſub finem, ἐστι δὲ ὡς προείρηται, θερμὸν, per parentheſin accipienda ſunt de ſinapi.

63. Lege Aphrodiſienſem problem. 1. 53. & 2. 115. ἀνιμώμενον ὕδωρ, paſſiuè: πνεῦμα verò ἀνιμώμενον paulò pòſt, actiuè. tribuit autem vim attrahendi humorē, hîc quidem τῷ πνεύματι, in ſequenti verò problemate τῷ πυρί. Hadrianus inter hæc verba ὡς ἐκ μεγάλων συνεστῶς ὄγκων, et præcedens γλυκὺ, interſerendum conijcit, ὡς καὶ ἐξ ἐναντίου τὸ θαλάττιον, ἁλμυρὸν: quem olim noſtras interpretationes conferens, ſecutus ſum. quod ad rem ipſam, nihil intereſt. ἐκ μεγάλων συνεστῶς ὄγκων) hæc verba vel abundāt hîc, (nam in ſequenti

ti etiam problemate leguntur: vel addenda negatio, ὡς μὴ ἐκ μεγάλων: aut pro ὡς legendum μή.

64. Problema iſtud (inquit Hadrianus Iunius) an veritati ſit conſonum, tecum expende Lector. nam videtur illi reclamare & ratio: (quo enim magis ad tertias decoquitur, hoc inſpiſſabitur amplius ſtrigmentitia craſsitie, ſalisq́; pars craſsior ſubſidet, exhalante atque in fumum ſe reſoluente tenuiori:) & ſalis ſtrues è marinæ aquæ ſalſugine coctura conficientium experientia, diuerſum quid dictura, vt opinor, fuerit: nide aqua per expiratum guttatim in metam collecta (id eſt, deſtillata vt vulgò dicunt,) loqui illum ſtatuamus, quod tamen non exiſtimo.

68. παρακρατουμένοις) meliùs fortè παρακινουμένοις: et pro δυστρεψίας, παρατρίψεως. nam & in ſequenti problem. ſic habetur: τῇ δὲ ποιᾷ παρόδῳ τῶν ὄγκων καὶ παρατρίψει. Hadrianus pro δυστρεψίας, legit συντρίψεως.

69. τροπὴν) Hadrianus vertit in altũ fugam: quod ſi voluiſſet dicere author, di-

xiſſet fortè εἰς τὰ ἔσω ῥοπὴν. nunc cum cauſas duas palloris nobis proponat, vnam à meatibus immutatis ſeu tranſpoſitis: alteram (τὴν τῶν ἐν ἡμῖν ὑγρῶν ῥοπὴν) non ad ſitum meatuū mutatum, ſed ad ipſos humores alteratos referre libet. nam ſi τροπὴν hîc pro motu ad interiora accipiamus, is autem ſine idoneis meatibus fieri non poteſt, eadem cauſa, alijs tantùm verbis repeti videbitur.

70. ϛενοπαθοῦσι) Mutaui in ϛεγνοπαθοῦσι, vſitatum Methodicis verbū: et Caſſius ipſe ϛέγνωσιν alibi nominat.

71. ἀκορέϛως) Vetus codex, quem ſum ſecutus, ἀνορέκτως. Hadrianus conijciebat ἀχωρήτως vel ἀφορήτως legendum eſſe.

72. Vide ſuprà quæſtione 59.

72. τὸ ἐξάπλον πνεῦμα) Codex manuſcriptus τὸ ἐξ αὐτῶν πνεῦμα, & rectè quidem. ſubauditur aūt τῶν ἄκρων. & ſimiliter mox ſequitur, τὸ ἐν τούτοις (τοῖς ἄκροις) θερμὸν. accipit autem πνεῦμα & θερμὸν pro eodē. λεπτομέρειαν vocat humores aut ſpiritus tenues, vt etiam problematibus 75. & 78. Pro διρκοῦσι Hadria. rectè reponit ναρκῶσι.

codex

codex quidẽ manuſcriptus habet διαρκῶσι.

73. Enſtaſin hîc author ſubinde meatuum obſtructionem vocat, vocabulo (vt videtur) methodicæ ſectæ proprio, & illorum qui atomos ſtatuunt, quarum ex motu & figurâ diuersâ, alij & alij affectus gignantur: obſtructio verò, quum non mouentur, ſed intra meatus confercti ſubſiſtunt. Vide infrà problemate 76. ἐκπνοὰς) legerim ἐκνοίας cum Hadriano vel παρακοπάς. et mox pro σύστασις, ἔνστασις. ὑπὲρ δὲ τῶν ἰὸν) Videtur locus corruptus. an, horum verò motuum altero ſaltem abſente, (vt legatur, ἑνὸς δὲ τούτων ἀπόντος) aquã aut ex eius imaginatione motum, ſtomachi meatus obſtruere, quàm ex vtraque cauſa coniuncta, (viſu ſcilicet ſimul aquæ bibendæ, eiusq́; imaginatione,) præſtat?

74. ὥσπερ ἐμπλεομένη) nos pro ὥσπερ repoſuimus αὕτη ex codice antiquo. accipitur autem ἐμπλεῖσθαι verbum paſſiuè. ἡ μὲν γὰρ τροφὴ, ἐμπλέει: ἡ δὲ κοιλία, ἐμπλεῖται. Alexander Aphrodiſ. dixit, ἐμπλέει γοῦν τῇ ὑγρᾷ τροφῇ, pro ἐπινήχεται. χέρσος θα

λαπλωθεῖσα μυρίαις ναυσὶν ἐμπλεῖτε, Philo de mundo.

75. ὡς ἂν εἰκότως) malim ὥστ' εἰκότως.

75. et 76. κεφαλάλγεια proparoxytonũ per ει legitur: quod etſi non probem, & malim κεφαλαλγία ſcribere, paroxytonũ per ι: vt ὠταλγία, reliqui tamen: quoniam, vt Euſtathius author eſt, veteres Attici nomina hæc fœminina in εια, vt δύκλεια, ἀναίδεια paroxytona faciebant, tanquã vltima exiſtẽte longa. apparet aũt ſubſtãtiua hæc fieri ab adiectiuis in ης, vt εὐκλεὴς, ἀναιδὴς. quare et κεφαλαλγείαν dici poſſe exiſtimaui, cum adiectiuũ etiam eius κεφαλαλγὴς reperiatur. Sed hæc diſcutiẽt Grammatici.

77. ἐξανιστάμενοι) verti ſurgentes. Hadrianus expergefacti, quod non probo. Non enim hîc quærit Caßius cur expergefacti aut vigilantes magis doleant capite, quàm dormientes: ſed cur magis doleant qui ſurgunt, aut ambulant & mouentur, quàm qui cubant et quieſcunt. Cuius contrarium circa ſpiritus difficultatẽ accidit probl. 83.

79. Lege Ariſtotelem problem. 30.

ὥστ

Τὰς ἐκεῖσε μήνιγγας) pro ἐκεῖσε maluiſſem ἐκείνου, aut ἐκεῖ. δυσοδία) via vel trāſitus difficilis: vt εὐοδία, expeditus, facilis. ſic problemate 63. dixit εὐοδοῦσθαι τὸν πταρμόν. Ποροποιΐαν) Hadrianus vertit, obſtructionem pororum: ſed obſtructionem Caßius σύστασιν vocare ſolet. Malim ego pororum affectionem, aut tranſmutationem, quàm aliqui μεταποροποιΐαν vocāt, Plutarchus verò μετασχηματισμὸν τῶν πόρων. Galenus quarto methodi, cap. 4. vbi ex professo contra Methodicorum noua & obſcura vocabula inuehitur: Quòd ſi hoc, inquit, Theſſalij isti accidere ſibi fatentur, loqui ſe quæpiā, nec intelligere ſe exactè quæ loquantur, id ipſum fatentur, quod nos illis obijcimus. Nam metaſyncriſis illa ſi quidē de immutanda poropœia, id eſt, exiguorum meatuū ſtatu dicatur, certè intellectus aliquid habuerit, ſignificaueritq; rem aliquam, cæterùm friuolam multis modis. nam nec ex corpuſculis & meatibus corpora noſtra conſtant: nec ſi hoc verum eſſet, poſſet tamen aliquis docere, qua ratione ſinapi meatuum illorum ſtatum immutaret, etc. Quòd

ad Caßij quidem ſententiã hoc in loco πορο-ποιΐαν ſimpliciter, an μεταποροποιΐαν legamus, nihil intereſt.

80. ἀτροφοῦσι) ideſt, contabeſcunt. Hadrianus vertit alimoniam detrectant. quod equidem Græcè ἀσιτοῦσι potiùs dixerim. Nos hydrophobicos potu potiùs, præſertim aqua, quàm cibo abſtinere legimus. ſed vtrouis abſtineãt, tũ vi veneni tũ hac ipſa vtriuſq; aut alterius alimenti abſtinẽtia eos contabeſcere neceſſe eſt. Actuarij interpres ſcribit hydrophobicos aliquos perpetuò mœrore cõtabeſcere. Græcus quidem Actuarij codex ad manũ nobis non eſt, necdum euulgatus typis. ſed quoniam apparet eum quæ de venenis ſcribit, ex Dioſcoride mutuatum omnia, & hoc in loco apud Dioſcoridem, non ἀτροφοῦσι, ſed τρύχονται συνεχῶς legitur, eandem in Græco Actuarij codice lectionem eſſe conijcio. Ruffus antiquæ medicinæ grauis author, hydrophobũ id eſt, aquæ metum, teſtatur inſaniæ genus eſſe ex atra bile, magna veneni huius cũ humore illo ſimilitudine. Sunt qui metũ aquæ

fieri

fieri dixerunt ex nimia ſiccitate: quaſi in cõtrarium habitum mutata penitus humida eorum ſubſtantia: vnde ἀτροφίαν & tabẽ hoc malum comitari nil mirum fuerit.

82. συνδιδομένων) *Pro* συῤῥεόντων *vel* συμφορουμένων: *vt* δίδοσθαι *pro* κινεῖσθαι καὶ φέρεσθαι *in compoſitione accipiatur: et vt* ἀνάδοσις, *idem eſt quod* εἰς τὰ ἄνω φορὰ, ἤγουν ἀναφορά, *(etſi pro* διάδοσις *aliquãdo vſurpatur:)* διάδοσις *verò eſt* διαφόρησις, *id eſt, ex vno loco in plures diuerſosq; diſtributio ſeu digeſtio: ita* συνδίδοσθαι, *idem ſit quod* συμφορεῖσθαι, *id eſt, ex locis pluribus & diuerſis in vnum conuenire ſeu congeri. Hoc autem annotare volui, quoniam in vulgatis dictionarijs hoc verbum non reperitur. Poterant & alia quædam annotari, ſed aliquid relinquo lectori: & forſan hæc etiam inter ſcholiaſtæ virtutes eſt, aliqua præterire.*

EMENDANDA QVAEdam. a. facie.j. b. ſecunda.

In epiſtolæ dedicatoriæ ad Chentmanum diſticho Græco, voces χρήματα & βιβλία tranſpoſitæ ſunt. Folij 1c.b. verſu 4. ſic lege, dilatantur, & earum meatus quoque diſtenduntur, nares conniuent: & dum ſpiritus ex loco ita diſtento (id eſt, diſtentione cõpreſſo) fertur etc. Fol. 14. a. verſu 20. lege, indicant: præſertim cum dicatũ guſtatui organũ, quod dulce & amarum diſcernit, exquiſitam ſuæ functionis vim habet. Fol. 30. a. verſu vltimo, lege, ἑκατέρου πρὸς τὴν ἡμετέραν. Fol. 32. a. verſu 16. διὰ τὸ τοῦ ὑγιῆ. F. 33. a. verſu vltimo ζωτικῆς.

F. 36. b. verſu 22. τίς μὲν οὖν; & mox ὑγιάζειν. Fol. 39. b. 20. κς΄.

QVAE

QVAE SEQVVNTVR,

pagellas aliquot explendi cauſa adiecimus.

De problematibus quædam in genere ex epiſtola nuncupatoria Hadriani Iunij.

Problemata vocant Græci, quæ in medium proponuntur, vt in diſquiſitionem veniant, & ad calculos vocentur, omnia. idq́; duplici fine, vt aut doceant quippiam, aut conſtruant: quod in Mathematicis præcipuè fit. Definiuit olim Mechanicus Carpus, teſtante Proclo, tantum inter problema & theorema diſcriminis, vt illud ſimplicem & illaboratam præferre propoſitionem diceret: hoc operoſam, ſolidam, atque exacto iudicio & ſcientifico compertam exploratamq́;. Habet autem tres ferè potiſsimas partes problema: vt quod in quæſtionis controuerſiam venit, primo loco proponat: deinceps illud rationibus argumentisq́; conuincat, & velut ob oculos exhibeat. poſtremò quòd demonſtratione aſſertum eſt, conflet atque adeò coagmentet. Occurrit inter-

Theorema

Problematis partes.

dum (quemadmodum attentè legenti non hunc modò, ſed & Ariſtotelis & Aphrodiſiei eiuſdem argumenti libros, patebit) vt ex demonſtratione comprobatis, obiter etiam aliud theorema colligas, & quaſi lucro apponas: póriſma Græci appellant, quaſi dicas lucrum & hérmæon, ſiue acceſſorium compendium: quidam è noſtris corollarium vocarunt. Porrò vtũtur ferè authores in hoc tradendi genere, duplici lemmatũ quæ ad demonſtrandam rem propoſitam aſſumuntur, via, quæ aut rationi conſentaneis ac ſcientificis (epiſtemonicàs Græci vocant) demonſtrationibus comprobant, aut probabilibus in dubia cauſa perſuadent. Sed hæc de problematum ratione in præſens ſufficiant. Hæc Iunius.

Póriſma.

EX SVIDAE DICTIOnario, in uoce Θεώρημα.

Theorema, quod & Problema, & ζήτημα, id eſt, quæſtio dicitur. Nam Ariſtoteles verbo θεωρεῖν vtitur pro ζητεῖν. Eſt au-

tem

rem theorematum aliud ethicum, aliud phyſicum, aliud logicum ſeu dialecticum: ſi de eiuſmodi rebus quæratur, de quibus vel ſapientes inter ſe conueniunt, vel è vulgo hominum alij aliter ſtatuunt: vel ſapientes aliter quàm vulgares, aut contrá. Ethica ſiue practica ſunt, quæ expetendum aliquid aut fugiendum inquirunt, non verò ad nudam cognitionem tendunt, vt de aliquo bono vel malo: verbi gratia, An voluptas bonum ſit: aut de quouis bono quod homines ipſi ſibi acquirere poſſunt, aut malo quouis quod fugere poſſunt. Phyſica, ſiue θεωρητικὰ, ſolam cognitionem & veritatem ſibi proponunt tanquam finẽ: vt ſi quis quærat an mundus ſit ſphæricus, an anima immortalis: aut aliud quippiam ex illo genere quæ natura ſunt aut fiunt. Dialectica verò, per ſe quidem nec actionẽ aliquam, neq; ipſam rerum naturæ cognitionem ſibi proponunt, ſed ita quæruntur, tanquam vtilia & conferentia ad alterutrum è duobus prædictis finem. Logica enim organi vicem explet in philoſophia: & logicæ quæſtiones ali

cuius ad philoſophiam vtilitatis gratia quæ runtur: exempli gratia, de conuerſione propoſitionis, de figuris ſyllogiſmorum ſyllogiſticis & aſyllogiſtis. hæc enim inuenta & cognita ad fines prædictos comparandos, tanquam organa conducunt.

EX ALEXANDRI Aphrodiſiei in ſua problemata præfatione.

In quæſtionem venire & problemata fieri illa poſſunt, quæ neq; perſpicua ex ſe ſunt, neque tam occulta, vt percipi à nemine poſſint: ſed quæ medium locum obtinent: hoc eſt, quæ quamuis difficilia et obſcura, explicari tamen, lucemque recipere rationum, doctrina hominis atque ingenio poßint.

EX EODEM FERE SOlutionum loci, à quibus ferè omne problema diſſoluitur.

1. Aequiuoci vocabuli diſtinctio. ſi verò nulla ſit æquiuocatio, à ſequentibus ferè locis ſoluetur.

2. Tem-

2. *Temperamentum, id eſt, primarum qualitatum conueniens cuique mixtio. Ad temperamenti rationem ætas quoque & regio accedunt.*

3. *Secundarum qualitatum differentia, vt ſecundum tactum durities aut mollities maior minórue: item denſitas aut raritas. iuxta has enim* εὐπάθειαι & δυσπάθειαι *contingunt.*

4. *Materiæ aptitudo ſeu diſpoſitio.*

5. *Partium tenuitas & craßities.*

6. *Colorum diſcrimina.*

7. *Corporum, vel partium eorum diaplaſis, vt Græci vocant, Gaza ſpeciem vertit: videtur autem ad figuram in toto exteriore corporum complexu, ſeu ſuperficiei conformationem pertinere. Huic adiunxeris ſitum ipſum ſeu poſitionem ſingulorum, & ordinem, & connexionem mutuã.*

8. *Moles ſeu magnitudo maior minórue.*

9. *Vis ſeu potentia magis minúsue, uel tardiùs aut celeriùs agere comparata.*

10. *Actionum differentiæ.*

11. *Tempus & opportunitas.*

12. *Aetas: quæ partim etiam ſub temperamenti ratione continetur.*

13. *Conſuetudo.*

14. *Eſſentiæ vel eius quod per ſe eſt, et accidentis ſeu euentitij diſtinctio.*

15. *Antiperiſtaſis, aut vis magis collecta & vnita ab obſiſtente contrario.*

16. *Naturalis quædã cõcordia vel diſcordia, ſympathiã Græci dicunt et antipathiã.*

17. *Similitudo, diſsimilitudo: Seu rerũ ſimiliũ ſimilis cõditio, contrariarũ cõtraria.*

18. *Deceptio vel imbecillitas ſenſus.*

FINIS.